

51/17 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 9 juni 2017

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	4
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	9
I Actualiteit	10
II Bespreekstukken	10
22/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	10
34/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant	11
35/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord	11
40/17 Statenvoorstel Zienswijze conceptbegroting 2018 van Parkschap nationaal park De Biesbosch	34
38/17 Statenvoorstel Evaluatie Zuidelijke Rekenkamer Informatievoorziening investeringsfondsen Noord-Brabant	46
36/17 Statenvoorstel Benoeming griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant voor onbepaalde tijd m.i.v. 11 juni 2017	68
IV Stemming	68
42/17 Statenvoorstel Lijst Ingekomen Stukken periode 20 april 2017 tot en met 17 mei 2017	68
12/17 Motie 2a bij Statenvoorstel Jaarstukken 2016	68
18/17 Amendement A1a bij Statenvoorstel Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2017	69
18/17 Statenvoorstel Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2017	70

03/17 Statenvoorstel Verordening planschade Noord-Brabant	71
21/17 Amendement A2 bij Statenvoorstel 21/17 Tweede wijzigingsverordening Algemene subsidieverordening Noord-Brabant	73
21/17 Statenvoorstel Tweede wijzigingsverordening Algemene subsidieverordening Noord-Brabant	74
22/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	75
34/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant	76
35/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant Noord	77
40/17 Statenvoorstel Zienswijze conceptbegroting 2018 van Parkschap nationaal park De Biesbosch	79
38/17 Statenvoorstel Evaluatie Zuidelijke Rekenkamer Informatievoorziening investeringsfondsen Noord-Brabant	81
36/17 Statenvoorstel Benoeming griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant voor onbepaalde tijd m.i.v. 11 juni 2017	83
II. Sluiting	84

Index gesproken personen

Brunklaus, mw. drs. P.M., 33, 35, 36, 37, 38, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 75, 76
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 9
Dingemans, mw. F.M., 13, 14, 18, 19, 24, 27, 62, 70, 72, 73, 74, 75, 76
Dirken, mw. A.M.W., 11, 25, 26, 70, 71, 72, 73
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Hageman, ir. J.J.C., 48, 49, 53, 60, 61, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 77, 78
Hattem, A.W.J.A. van, 12, 18, 19, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 35, 36, 37, 39, 40, 58, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 75, 76
Heijman, J.H.W.F., 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78
Heijmans, N.G.L., 46, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 78
Kammen, mw. drs. P. van der, 46, 48, 57, 58, 77, 78
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 71, 72, 73, 74
Koevoets, H.J.P.E., 43, 54, 55, 56, 59, 60, 76, 77
Kuijken MSc, R.C.P., 12, 21, 32, 33, 38, 41, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 75
Maas, B.L.M., 49, 50, 51, 67, 68, 69, 77, 78
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 40, 41, 42, 74, 75
Overveld, W.A.A.M. van, 64, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78
Roijackers, mw. H.I., 14, 15, 20, 21, 22, 24, 27, 31, 71, 72, 73, 74
Sloot, mw. M.A.B. van der, 65, 66
Smeulders, S.J.A.H., 64, 65, 66, 75, 76
Steenbakkers, S.P.M.F., 44, 49, 50, 51, 55, 61, 63, 64, 68, 69, 76, 78
Surminski, mw. M.J.G.P., 16, 28, 34
Uijlenhoet, A., 51, 52, 77, 78
Voorzitter, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79
Vreugdenhil, ing. H.J., 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 53, 54, 56, 62, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78
Wel, ir. M.C. van der, 50, 52, 55, 56, 60, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bahar, drs. H.	CDA	Helmond
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Uden
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Helmond
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Breda
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, dr. ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg

Portheine, P.
Roijackers, mw. H.I.
Roks, L.A.G.
Schüller, mw. drs. I.J.W.
Sloot, mw. M.A.B. van der
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R. van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der

VVD
GroenLinks
PVV
VVD
CDA
GroenLinks
PvdA
SP
SP
CDA
PvdD
GroenLinks
ChristenUnie-SGP
CDA
PvdD

Riethoven
's-Hertogenbosch
Etten-Leur
Woudrichem
's-Hertogenbosch
Oosterhout
Helmond
's-Hertogenbosch
Sint-Oedenrode
's-Hertogenbosch
Hoogerheide
Rosmalen
Nieuwendijk
Woudrichem
Rijsbergen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 9 juni 2017

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Actualiteit

III. Bespreekstukken

22/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

34/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

35/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord

40/17 Statenvoorstel Zienswijze conceptbegroting 2018 van Parkschap nationaal park De Biesbosch

38/17 Statenvoorstel Evaluatie Zuidelijke Rekenkamer Informatievoorziening investeringsfondsen Noord-Brabant

36/17 Statenvoorstel Benoeming griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant voor onbepaalde tijd m.i.v. 11 juni 2017

IV. Stemming

42/17 Statenvoorstel Lijst Ingekomen Stukken periode 20 april 2017 tot en met 17 mei 2017

12/17 Motie 2a bij Statenvoorstel Jaarstukken 2016

18/17 Amendement A1a bij Statenvoorstel Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2017

18/17 Statenvoorstel Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2017

03/17 Statenvoorstel Verordening planschade Noord-Brabant

21/17 Amendement A2 bij Statenvoorstel 21/17 Tweede wijzigingsverordening Algemene subsidieverordening Noord-Brabant

21/17 Statenvoorstel Tweede wijzigingsverordening Algemene subsidieverordening Noord-Brabant

22/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

34/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

35/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord

40/17 Statenvoorstel Zienswijze conceptbegroting 2018 van Parkschap nationaal park De Biesbosch

38/17 Statenvoorstel Evaluatie Zuidelijke Rekenkamer Informatievoorziening investeringsfondsen Noord-Brabant

36/17 Statenvoorstel Benoeming griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant voor onbepaalde tijd m.i.v. 11 juni 2017

V. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 9 juni 2017

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 51 leden aanwezig, te weten:

Altundal, Bahar, Bakker, Van den Berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens-Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, De Jonge, mw. Van der Kammen, mw. Klitsie, mw. Knoet-Michels, Koevoets, De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, mw. Otters-Bruijnen, Van Overveld, Panhuizen, Porthoine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel.

Afwezig: Oosterveer, mw. Kardol, mw. Arts, Van der Staak.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.15 uur

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik wil de vergadering openen met het gebruikelijke moment van stilte en ik verzoek u daarbij te gaan staan.

(Er wordt een moment stilte in acht genomen.)

De **voorzitter**: Dank u wel. Gaat u zitten. Ik verzoek de griffier ons mededeling te doen van binnengekomen berichten van verhindering. Mevrouw de griffier.

De **griffier**: Er is bericht van verhindering van de heer Oosterveer, mevrouw Kardol, mevrouw Arts en de heer Van der Staak.

De **voorzitter**: Nog aanvullingen daarop vanuit de zaal? Dat is niet het geval. Dan heet ik u nogmaals zeer van harte welkom.

Dames en heren, collega's. In de afdeling lief en leed wil ik u melden dat onlangs is overleden de vader van ons medelid Wilma Dirken. We hebben uiteraard haar en haar familie gecondoleerd met het verlies. Het leven heeft zijn cirkels. Naast het leed is er ook het lief. Vandaag is, zoals net al gemeld, Joyce Kardol niet in ons midden, omdat zij op huwelijksreis is. Zij is in het huwelijk getreden. Thijs Willems is haar nieuwe man. Het woord 'nieuw' hoort er eigenlijk niet in thuis. We hebben een kaart die rondgaat, zodat u allen nog de felicitaties kunt sturen.

Dan is er nog een mooi nieuwtje, ook dat verband houdend met de afwezigheid van Wouter van der Staak. Hij is vannacht vader geworden van een dochter met de prachtige naam Anne. En ook daar zullen we uiteraard op gepaste wijze aandacht aan besteden. De hele levenscyclus vandaag in onze Staten aanwezig.

Dan heet ik nu bijzonder hartelijk welkom ook de bezoekers op de publieke tribune. Dat zijn leerlingen van de Joannesschool uit Halderberge. En de grote aanstichter was Elise, de jeugdburgemeester. Zij zit daar ook middenin en zij was aanwezig bij de installatie van de nieuwe burgemeester. Zij maakte toen zo'n indruk op mij dat ik zei: kom eens naar het provinciehuis, daar zitten jonge generaties Brabanders. Ik heb daarstraks uitgelegd dat wij voor hun toekomst hier vandaag allerlei besluiten gaan nemen. Welkom! En ook aan jullie papa's en mama's en de leerkrachten, die hebben gezorgd dat jullie vandaag hier kunnen zijn. Heel fijn om jullie in ons midden te hebben.

Dames en heren. Dan zijn er ook nog gasten van D66 bij ons bezoek. Die zijn als gast van PS ontvangen door de fractiemedewerker van D66, de heer Vandewall. Dank daarvoor en fijn dat u belangstelling toont voor ons werk.

Dan in de categorie mededelingen het volgende. Op 24 februari jl. heeft in deze zaal de voorronde van 'Op weg naar Het Lagerhuis' plaatsgevonden. En er is een Brabantse winnaar, de Nassauscholengemeenschap uit Breda. Die hebben zich geplaatst voor de grote tv-finale. Ze blonken uit door het vermogen inhoud te combineren met spontaniteit en het was een heel goed team. Goede eigenschappen voor alle politici in de dop. Alle drie finalist komen bovendien uit de speechwedstrijd uit Brabant. Veel Brabantse successen die vanavond om 19.20 uur uitgezonden worden op de NPO2-zender. Ik raad u allen aan te kijken. Wie weet kunnen wij van onze jonge talenten ook nog wel wat leren.

Dames en heren. Ik kom dan bij de agenda. De procedurevergadering heeft beraadslaagd over de voorgenomen indiening van vragen en een actuele motie. Daar zijn allerlei afspraken over gemaakt, dat die via een alternatieve werkwijze tot ons komen. Dus dat is nu het voorstel van de vergadering om die vandaag niet in de plenaire zaal te behandelen. Daar worden andere routes voor gevolgd. Ik neem aan dat we daarmee kunnen instemmen. Dat is het geval.

Dan meld ik u verder dat alle moties en amendementen, die tijdens deze vergadering zullen worden ingediend, door de griffie op het elektronische iBabs-systeem worden geplaatst. U vindt die onder agendapunt 7 van de vergadering van 9 juni 2017.

En ik wil u verder verzoeken om bij het verlaten van de Statenzaal tussentijds dit te melden aan de bodetafel, zodat wij bij de stemmingen een correct aanwezigheidsverzicht hebben. De stemmingen, waarvan ik verwacht dat ze aan het einde vanmiddag, zo om en nabij 17.00 uur, kunnen plaatsvinden. Misschien iets eerder. Dus ik heb u allen, de fractievoorzitters in de procedurevergadering, gevraagd om te zorgen dat de leden die mogelijk niet in huis zijn zo vanaf 16.00 uur, 16.15 uur in huis zijn, mochten we iets eerder gaan. Dat zal naar verwachting wel ongeveer 17.00 uur worden. Zijn er nog opmerkingen bij deze agenda van uw Staten?

I Actualiteit

Er zijn geen actualiteiten.

II Bespreekstukken

De **voorzitter**: Dan gaan we aanvangen met de bespreekstukken.

22/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

34/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

35/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord

De **voorzitter**: Dat zijn Statenvoorstellen, drie stuks, die we in één blok gaan behandelen. En dat zijn de zienswijzen op de ontwerpbegroting en de meerjarenramingen van de omgevingsdiensten. En ik wil dus vragen om ze in één ronde allemaal te behandelen, zodat we niet drie keer opnieuw de behandeling hoeven in te zetten. In dat verband geef ik nu graag als eerste het woord aan mevrouw Dirken van de fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Kwaliteitsborging en kennisborging. Dat waren zo'n beetje de sleutelwoorden bij de oprichting van de omgevingsdiensten, een paar jaar geleden. En de eerste jaren van het bestaan van de drie Brabantse diensten hebben wij het hier in deze zaal echter vaker over financiële en organisatorische problemen van die diensten gehad dan over de zaken waarover het eigenlijk moest gaan. Nu de diensten een jaar of vijf onderweg zijn zien we in de voorliggende ontwerpbegrotingen, in elk geval op papier, gelukkig een kentering daarin. De documenten stralen uit dat de organisaties steeds beter in control komen. Het weerstandsvermogen wordt langzaam op peil gebracht, er is bekend hoeveel mensen er nodig zijn om de opgedragen taken te kunnen uitvoeren en er is tijd gereserveerd om daadwerkelijk te kunnen investeren in kwaliteit en in mensen. We zien wel dat de ene dienst daarin al duidelijk beter slaagt dan de andere. Zeker bij de OMWB is een hele inhaalslag gemaakt ten opzichte van de situatie die daar enkele jaren geleden nog bestond. Over de ODBN maken we ons op dat punt nog wel enige zorgen. Daarover zo meteen meer. Vorig jaar spraken we in deze Staten met elkaar over de kwaliteitscriteria vth, specifiek de verordening die daarover gemaakt werd. Maar dat was volgens de gedeputeerde niet het moment om het over de inhoud te hebben. De ontwerpbegrotingen van de diensten geven aanleiding om het daar nu wel over te hebben. Wij vroegen vorig jaar al hoe we gaan zien dat er door de komst van de diensten en de kwaliteitscriteria ook echt iets gaat veranderen in de praktijk van vergunningen en handhaving. Welke cultuurverandering gaan de diensten realiseren waardoor burgers en bedrijven sneller antwoord gaan krijgen op hun vergunningaanvraag en sneller een brief met controleresultaten? Niet meer zes weken wachten, maar liever dezelfde week. In de ontwerpbegrotingen van de diensten zien we hier niet of onvoldoende over terug. Uitgezonderd de OMWB, want de nieuwe directeur van de OMWB heeft in zijn presentatie aangegeven welke versnellers de dienst inmiddels heeft ingezet. En bij de andere diensten zien wij dergelijke veranderingen nog onvoldoende terug. Maar misschien dat de gedeputeerde ons daar iets meer over kan vertellen.

Zoals we vorig jaar aangegeven hebben, biedt artikel 5 van de Verordening vth de ruimte om in het kader van kwaliteitsborging meer eisen te stellen aan de uitvoering en handhaving dan alleen de landelijke kwaliteitscriteria. Vraag aan de gedeputeerde is of hij bereid is om te onderzoeken of er in Brabants verband ook kwaliteitseisen gesteld kunnen worden die bijvoorbeeld te maken hebben met het versnellen van procedures en de daarbij behorende competenties van de medewerkers. Wij zijn benieuwd naar zijn visie hierop, mede gelet op de komst van de Omgevingswet, die om deze zelfde kwaliteitsimpuls vraagt.

In het kader van verschillende provinciale programma's hebben wij als Staten besloten dat de omgevingsdiensten allerlei aanvullende controles zullen uitvoeren. Bijvoorbeeld als het gaat om het leegstandsdossier, het landbouwdossier en zo nog een aantal wat kleinere. Kan de gedeputeerde aangeven op welke wijze deze controles verwerkt zijn in de voorliggende ontwerpbegrotingen? Vallen deze

bijvoorbeeld allemaal onder de verzoektaken of vinden we die ergens anders terug? En is het mogelijk in het kader van de beheersbaarheid van de kosten van de diverse programma's om bij de verschillende p&c-producten die we als Staten krijgen, zoals de burap, ook apart inzichtelijk te maken welke van deze taken voor welke programma's zijn ingezet?

Tot zover onze opmerkingen over alle drie de begrotingen. Waar het gaat om de ODBN hebben we nog vragen rondom de zogeheten Vvgb-gelden. Kan de gedeputeerde aangeven wat het feit dat gemeenten minder bijdragen betekent voor het risico dat de provincie loopt in deze dienst? Dekt het weerstandsvermogen van de dienst dit bijvoorbeeld voldoende af? En hoe ziet de gedeputeerde de collectiviteit van gemeenschappelijke regeling op dit punt in relatie tot het door gemeenten gehanteerde argument dat zij autonoom mogen beslissen over de toegekende, niet-geoordeelde middelen uit het gemeentefonds?

Een vraag die tot slot bij onze fractie rijst is wat wij uit de processen rondom de vorming van de omgevingsdiensten geleerd hebben nu er bijvoorbeeld bij meerdere diensten discussie is ontstaan over de kosten van, misschien inmiddels boventallig overgenomen, personeel en hun competenties in relatie tot het bedrijfsprofiel van de diensten. Over de kostenverdeling, bestuurbaarheid etc. Is de gedeputeerde bereid opdracht te geven om een evaluatie uit te laten voeren vanuit provinciaal perspectief? Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dirken voor haar bijdrage. Dan is nu de fractie van het CDA aan de beurt. De heer Kuijken voert het woord.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. We hebben het hier in dit huis al heel vaak over de omgevingsdiensten gehad. Dat is logisch, gewoonweg omdat wij elk jaar zienswijzen op de begroting vast moeten stellen in deze zaal. Het CDA wil niet meegaan in de trend om bij elke gelegenheid vol op het orgel te gaan om te benoemen wat er allemaal mis is. Dat hebben we wel een paar keer gedaan. Er zijn verbetermaatregelen afgesproken en daar moeten we nu even op wachten. Maar voor het echt kritisch beoordelen van de Brabantse omgevingsdiensten betreft het CDA ontzettend graag de benchmark die de Zuidelijke Rekenkamer uit aan het voeren is. Het CDA kijkt hier dan ook reikhalzend naar uit.

Het CDA wil toch even twee puntjes uitlichten uit de huidige drie begrotingen, die nu voorliggen. Aangaande de omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Vorig jaar was er een reeks informatieavonden in Midden- en West-Brabant waar leden van de gemeenteraden en Provinciale Staten bij aanwezig waren. Aanleiding was het tekort van 3,4 miljoen euro op de begroting van 2015 en de ondertoezichtstelling door het ministerie van Binnenlandse Zaken. Burgemeester Depla van Breda stond toen een hele groep boze volksvertegenwoordigers te woord die nog net geen fakkels en hooivorken hadden meegenomen. Hoe anders is de situatie nu? Uit de jaarstukken blijkt dat de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant een resultaat heeft gehaald van 4 miljoen euro. Voor 2018 en 2019 kan de opslag van het tarief met 2 euro daarom alweer naar beneden. Het is natuurlijk wel handig om lekker ruim te ramen, want het bestuur van de omgevingsdiensten wil natuurlijk weer iedere keer negatief nieuws brengen of een nieuw tekort presenteren. Maar wat het CDA zich nu wel afvraagt, is of we in het vorige jaar iets te enthousiast geld hebben toegelegd op de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Was die raming nu echt te ruim of zijn de resultaten van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant nu zo ontzettend goed in het terugsnijden van de organisatie of het efficiënter gaan werken?

Dan aangaande de Omgevingsdienst Brabant Noord. Daar is ook door de VVD al iets over gezegd. Het CDA kreeg een flashback toen we vernamen dat het omzetvolume uit de zogeheten gelden voor een verklaring van geen bedenkingen omlaag werd bijgesteld van 350.000 euro naar 1,7 miljoen euro. Er is in het verleden een vergelijkbare beweging geweest in Midden- en West-Brabant. We kennen daar de resultaten van. De consequentie kan zijn dat dit ten koste gaat van het weerstandsvermogen en dat de provincie als grootaandeelhouder via de achterkant de rekening gepresenteerd krijgt. Kan de gedeputeerde

vertellen wat zijn opstelling was in het algemeen bestuur aangaande dit besluit? En kan de gedeputeerde vertellen wat zijn opstelling zal zijn wanneer het weerstandsvermogen aan de achterkant door de provincie moet worden bijgeplust? Voorzitter. Tot zover. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kuijken voor zijn bijdrage. De fractie van de SP voert het woord niet, heb ik begrepen. Dan de fractie van de PVV. De heer Van Hattem heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Al enkele zeer terechte vragen van de vorige sprekers, daar kan ik me grotendeels bij aansluiten. Voorzitter. De zienswijzen op de begrotingen van de omgevingsdiensten gaan voornamelijk over financiële en technische aspecten en andere onduidelijkheden. Bijvoorbeeld ten aanzien van de inverdieneffecten. Daarbij ook direct de vraag aan de gedeputeerde hoe hij zich naast deze zienswijzen in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur gaat inzetten om dit financiële uitgangspunt, dus het realiseren van die inverdieneffecten van de omgevingsdiensten, op structurele basis te bewerkstelligen.

Bij de Omgevingsdienst Brabant Noord is de zienswijze te lezen en ik citeer: "In de Kadernota 2018 heeft de ODBN aangekondigd dat de opgelegde bezuiniging voor 2018 waarschijnlijk niet kan worden gerealiseerd. Dat beeld wordt in de ontwerpbegroting bevestigd." Einde citaat. Vervolgens geven GS aan dit vanuit de andere deelnemers als weinig solidair te ervaren. Maar wat heeft de gedeputeerde concreet gedaan sinds de aankondiging in de kadernota, dit voorjaar al, om de bezuiniging alsnog gerealiseerd te krijgen? Heeft hij zich hiervoor proactief ingezet? Kan de gedeputeerde aangeven of hij van mening is dat de drie omgevingsdiensten voldoende inzet plegen voor 'Samen sterk in Brabant', SSIB, eerder 'Samen sterk in het buitengebied'? Of dat hiervoor nog extra inspanning nodig is, gelet ook op de vele drugsafvaldumpingen. Worden er vanuit de betrokkenheid van de omgevingsdiensten bijvoorbeeld optimaal middelen ingezet om deze drugsafvaldumpingen tegen te gaan?

Naast de zienswijzen heeft de PVV-fractie ook nog enkele opmerkingen over de inhoud van de begrotingen. De begroting van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant staat vol met onzin over klimaat en energie. Ik citeer even pagina 11 van de ontwerpbegroting: "De klimaatop in Parijs van 2015 heeft laten zien dat de urgentie om extra stappen te zetten tegen klimaatverandering nu groter is dan ooit. Afgesproken is dat de landen de wereldwijde klimaatopwarming tot 2100 beperkt willen houden tot 1,5 graad ten opzichte van het pre-industriële tijdperk." Einde citaat. De Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant spreekt in soortgelijke woorden en ik citeer: "Wereldwijd is er een breed besef van de risico's van klimaatverandering en de noodzaak anders om te gaan met onze energievoorziening en omgang met natuurlijke grondstoffen." Einde citaat. Voorzitter. Deze grote politieke woorden horen niet thuis bij een omgevingsdienst als ambtelijk uitvoeringsorgaan. De Nederlandse Staten-Generaal heeft dit klimaatverdrag ook nog niet eens geratificeerd op dit moment en zal dat wat de PVV betreft ook niet doen. En de Amerikaanse president Trump wil de VS inmiddels, ook volkomen terecht, terugtrekken uit dit verdrag. Een verdrag waarvan het effect op de veronderstelde opwarming van de aarde te verwaarlozen is. En zelfs de VVD-Statenfractie in Zuid-Holland noemde gisteren de klimaatverandering nu al een complottheorie. En hopelijk kunnen hun Brabantse collega's dit toch eindelijk ook eens inzien. Toch?

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant daarentegen heeft in dit kader nog haar mond vol over het ondersteunen van gemeenten in het halen van hun klimaatdoelstellingen en het inzetten van energieambassadeurs, maar is onduidelijk hoe deze na 2018, na het aflopen van de subsidieperiode, gefinancierd gaan worden. Ook spreekt de begroting op pagina 16 over en ik citeer: "uitvoering van pilots bij grootschalige duurzame energieopwekking, onder andere windenergie, mestvergistings en zonnevelden". Einde citaat. De vraag aan GS is of vanuit de provincie ook op inzet op dit punt is aangedrongen. Bovendien, en ik citeer wederom: "de ODZOB als organisatie CO₂-neutraal inrichten". Einde citaat. Heeft de

gedeputeerde dit klimaatonzinplan in het dagelijks bestuur en/of in het algemeen bestuur gesteund of bent u bereid om alsnog op te roepen om met deze flauwekul te stoppen?

Voorzitter. Tot slot. Over de huisvesting van de Omgevingsdienst Brabant Noord melden GS en ik citeer: "De ODBN gaat onderzoeken of de huisvesting van de dienst heroverwogen dient te worden. Vestiging op één locatie brengt mogelijk voordelen met zich mee. Dit zou kunnen leiden tot een structurele financiële besparing. Duidelijkheid hierover wordt later dit jaar verwacht." Einde citaat. Kunnen GS aangeven of in deze overweging ook de optie meegenomen kan worden om de Omgevingsdienst Brabant Noord in de nieuwbouwwleugel van het provinciehuis te huisvesten? Een deel van dit gebouw wordt immers al gebruikt voor de omgevingsdiensten. Kan de gedeputeerde aangeven wat zijn inzet zal zijn binnen het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur ten aanzien van de kosten van deze huisvesting en kan hij uitsluiten dat er opnieuw sprake zal zijn van hoge verbouwkosten? Kan daarbij tevens worden afgezien van het achterhaalde en onwenselijke concept van 'Het nieuwe werken'? Graag een reactie. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem voor zijn bijdrage. Dan is nu de fractie van D66 aan het woord, mevrouw Dingemans. Aan haar het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Het college heeft de ontwerpbegrotingen van de omgevingsdiensten getoetst aan zeven thema's. Voor alle drie de omgevingsdiensten geldt dat de volgende onderwerpen niet of niet volledig aansluiten bij de provinciale kaders. Namelijk de collectieve taken, de kwaliteitsborging en het provinciale budget. Bijvoorbeeld met betrekking tot die kwaliteitsborging lezen we in de zienswijze van de begroting van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant: "Volgens de zienswijze brengt de omgevingsdienst nog niet concreet in beeld hoe de verbinding gelegd moet worden tussen de bestuurlijke prioriteiten en de doelstellingen in het vth-domein en wat daarvoor dan de benodigde inzet van middelen en personeel moet zijn." Voorzitter. Wat D66 betreft moet het algemeen bestuur eerst de gezamenlijke doelstellingen vaststellen en daarna volgen daar de bestuurlijke prioriteiten als vanzelf uit. En ook bij de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant blijkt in de ontwerpbegroting nog niet duidelijk welke inzet van capaciteit nou bedoeld is voor welke aandachts- en speerpunten in het vth-domein. Daarnaast constateren we dat voor twee van de drie omgevingsdiensten en ontwerpbegrotingen geldt dat niet is voldaan aan de provinciale kaders voor de inverteerbaarheid en het weerstandsvermogen. Met betrekking tot de inverteerbaarheid lezen we in de zienswijze op de begroting van de Omgevingsdienst Brabant Noord - het is ook al door de PVV aangehaald - dat een grote groep van de deelnemers besloten heeft om 1,35 miljoen euro minder aan de omgevingsdienst te gaan bijdragen. Wat ons betreft is er alle reden om op dit punt zienswijzen in te dienen.

Welke conclusies moeten we nou op voorhand uit dit proces trekken? Zijn de provinciale kaders onvoldoende bekend bij de omgevingsdiensten? Of hebben de omgevingsdiensten andere belangen dan te voldoen aan de provinciale kaders? Graag horen we de conclusies van de gedeputeerde op dit punt. Want waarom vinden wij als fractie van D66 die provinciale kaders zo belangrijk? Welnu, er zijn een aantal grote ontwikkelingen gaande in Brabant, die de komende jaren sterk het werk van de omgevingsdiensten gaan beïnvloeden, zoals transitie naar de duurzame veehouderij en de nieuwe Omgevingswet. En in uw Statenmededeling van 21 maart jl. geeft u aan dat er voor de vth-inzet extra afspraken moeten worden gemaakt in het kader van de Zorgvuldige Veehouderij. Dat ziet zowel op de vergunningverlening, het toezicht als de handhaving op verleende vergunningen. Is deze toekomstige taakstelling wel voldoende vertaald in de meerjarenraming om de provinciale ambities waar te maken of moeten hier nog bijstellingen worden gedaan? En zo ja, zijn dit dan bijstellingen aan de kant van onze ambities of bijstellingen aan de kant van de begroting van de omgevingsdiensten?

Voorzitter. Naleving van de afspraken die we hier met elkaar maken is hard nodig om de gewenste provinciale ambities waar te maken. D66 wil daarom meer aandacht voor de 'h' van handhaving in de

werkprogramma's van de omgevingsdiensten. En natuurlijk zijn wij ons er van bewust dat de provincie slechts een van de deelnemers aan het algemeen bestuur is, maar wel een afnemer met minimaal 35% van het aandeel in de begroting van die omgevingsdiensten. Het is duidelijk dat de deelnemende gemeenten en provincie soms hun eigen belangen hebben. En in de afgelopen jaren was het misschien een gemakkelijk excuus dat de provincie niet het verschil kon maken in de besluitvorming van de omgevingsdiensten.

De **voorzitter**: Interruptie Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, collega Dingemans nam ons zo goed mee in een verhaal. En ik ging daar ook helemaal in mee totdat zij vth ging opsplitsen en zich ging toespitsten op 'v'. Betekent dat dat D66 de 'f' en de 'h' toch van wat minder belang vindt in het kader van de Omgevingswet?

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Nee. Ik zeg juist dat wij meer aandacht willen voor 'h' van vth. De 'h' van handhaving. Maar goed dat ik dat nog een keer benadruk.

De **voorzitter**: Waarvan akte. U vervolgt uw betoog.

Mevrouw **Dingemans** (D66): We hebben in Brabant ons eigen h-woord, zullen we maar zeggen. Het is dus duidelijk dat de gemeenten en de provincie soms hun eigen belangen hebben in het algemeen bestuur. En dat dit in de afgelopen jaren dus soms een excuus was waarom de provincie het verschil niet kon maken in de besluitvorming. Maar onze provinciale ambities staan of vallen wel met draagvlak in het algemeen bestuur en samenwerkingsbereidheid in dat gremium. En we hebben dus behoefte aan een gedeputeerde die zich voortdurend inspant om alle neuzen dezelfde kant op te krijgen en te houden door te beïnvloeden en door te verbinden. Een echte bruggenbouwer zeg maar tussen de leden in. Met andere woorden, de fractie van D66 ziet hierin een cruciale rol voor onze gedeputeerde en we zijn benieuwd hoe hij dit zelf ziet. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans voor haar bijdrage. Dan is nu de fractie van GroenLinks in de sprekersrij gemeld. Mevrouw Roijackers heeft het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): De zoute zee slaakt een diepe zilte zucht. Boven het vlakke land trilt stil de warme lucht. Voorzitter. Als ik had geweten dat er zoveel jonge Brabanders op de tribune zouden zitten, zou ik niet met woorden van Bløf zijn begonnen, maar met Ariana Grande of met iemand anders. Maar met de woorden van Bløf worden nu eenmaal deze dagen bestuur, bestuurders, raadsleden en ambtenaren uitgenodigd in Goes, waar de komende week het VNG-jaarcongres wordt gehouden. En ik wil hier in de Brabantse Statenzaal geen gemeentetje gaan spelen, net zoals ons hier in de vorige vergadering van de Staten is gezegd dat wij hier geen Tweede Kamertje moeten spelen, maar ik wil wel wijzen op een interessante sessie door de VNG over de Omgevingswet. Samen met het IPO en zo komen we toch op het gezamenlijke terrein van provincie en gemeenten, het terrein waarop de gemeenschappelijke regelingen van de Brabantse omgevingsdiensten opereren. Ruimte geven en verantwoordelijkheid nemen, hoe doe je dat tegelijkertijd? De Omgevingswet geeft zoveel mogelijk ruimte aan initiatieven van burgers en ondernemen onder het mom, vaak ook hier gebezigd: high trust, high penalty. Tegelijkertijd blijft de overheid verantwoordelijk voor het behoud van de omgevingskwaliteit en dat vraagt veel van bestuurders. Hoe vinden en selecteren wij gezamenlijke kansen en belangen, gaan we om met verschillen en tegenstellingen en opereren we verbindend in de samenleving? Dit ligt in een directe lijn met waar de Brabantse diensten mee

bezig zijn. De ODZOB, Zuidoost-Brabant, benoemt de Omgevingswet zelfs als eerste speerpunt voor 2018. En voorzitter, wij buigen ons hier over de begrotingen en de meerjarenramingen van de Brabantse omgevingsdiensten en GroenLinks waardeert het dat we deze zienswijzen vandaag in samenhang mogen bespreken. We hebben als provincie een groot belang in alle drie de diensten, waarbij er zowel verschillen zijn tussen de diensten - daar kom ik zo op - als overeenkomsten. Om met de overeenkomsten te beginnen, daar zijn de zienswijzen van GS helder over. Alle drie de diensten laten hun begrotingen aansluiten bij de bestuurlijke kaders van de gemeenschappelijke regelingen en het provinciale kader over de verplichte kentallen. En dat is positief. Minder goed nieuws is dat de begrotingen niet aansluiten bij de provinciale kaders over de collectieve taken. En GroenLinks deelt het ongenoegen van GS samen met D66 over ontbreken van kwaliteitsborging, zoals adviesvaardigheden.

Verschillen zijn er ook. Zo sluit de Begroting 2018 van ODZOB goed aan bij de provinciale kaders over de inverdieneffecten en het weerstandsvermogen, terwijl Midden- en West-Brabant dat niet doet en Brabant Noord zelfs helemaal niet. Daarover is zojuist door andere fracties het nodige gewisseld. Wij delen de vragen en zorgen daarover.

Provinciale Staten kregen recent informatie toegestuurd vanuit GS naar aanleiding van een motie van GroenLinks, die unaniem door deze Staten werd gedragen. We wilden weten hoe het zat met de indicatoren vth in het jaar 2016. De Statenmededeling gaf ons goed inzicht in wat er wel en niet goed gaat bij de diensten en de prestaties wisselen nogal. Nu we de zienswijzen 2018 gaan formuleren, willen we een antwoord op een aantal vragen. Er is een onderschrijding bij toezicht en handhaving, althans die was er in 2016, deels veroorzaakt door schaarste aan deskundige toezichthouders in het groene domein. Dit is een gedelegeerde provinciale taak vanuit de nieuwe Wet natuurbescherming. We denken dan ook aan de beheerplannen Natura2000. Die bevatten allemaal een handhavingssparagraaf met doelen. Hoe zit het met de naleving daarvan? Hebben die diensten dat wel top of mind? Hoe worden wij daarop aangesloten? Worden er, voorzitter, concrete stappen gezet in 2018 om deskundige toezichthouders aan te stellen en zijn GS bereid in het dagelijks bestuur van de diensten hiervoor aandacht te vragen?

In 2016 is er ook te weinig besteed aan luchtkwaliteitsmetingen, voorbereiding op de Wet natuurbescherming, monitoring van bodem- en grondwaternetten, specifieke bestuursdwangcasussen en samenwerkingsovereenkomsten urgentiegebieden. Allemaal zaken in directe relatie tot onze provinciale taken. Hoe staat het er nu mee? Hoe worden de provinciale belangen geborgd? Maakt u hier een punt van in het dagelijks bestuur? En kunnen we hier als PS op aangesloten worden?

Wij hebben er als provincie inhoudelijk en financieel geen baat bij als onze diensten gedelegeerde taken maar magertjes uitvoeren. Terwijl het gemeentefonds door ons wel is aangevuld op deze specifieke taken. En dat brengt ons op de gang rond de Vvgb-taken in de Omgevingsdienst Brabant Noord, hier door meerdere Statenleden al gememoreerd. Voorzitter. Ook wij vragen of het college ons een inkijkje kan geven in wat daar gebeurt. In de arbitragezaken ook van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Is dit nu hoe wij willen samenwerken in een gemeenschappelijke regeling waarin we onze omgeving willen beschermen? En dat brengt ons in feite, voorzitter, bij de hamvraag die GroenLinks wil uiten naar het college na lezing van de stukken en al onze werkbezoeken: wat willen GS met de omgevingsdiensten in deze gemeenschappelijke regeling? Wat is de visie? Hoe werk je als Brabantse overheden samen aan omgevingskwaliteit binnen de verschillen en tegenstellingen, die er natuurlijk bestaan? En binnen de bestuurlijke realiteit, die spreekt uit de voorliggende stukken, waarin veel gemeenten voor zichzelf bezig zijn en niet voor het collectief kiezen. Is het dan wel verstandig om al die ruimte en al dat vertrouwen te geven vanuit de Omgevingsvisie straks, als zelfs basale natuur- en milieutaken niet worden ingebracht, expertise nog in opbouw is, de meningsverschillen niet zonder arbitrage of financieel handjeklap beslecht kunnen worden? Daarbij wil GroenLinks ook weten of de diensten nu bezig zijn met opbouw en borging van specifieke domeinkennis. OMWB in het grijze domein, ODZOB in het blauwe domein, ODBN in het bruine domein. ODZOB vinden we een communicatieve dienst die uitnodigend is naar onze Staten. De dienst geeft in de begrotingsstukken een goede en rake schets van

de provinciale en wettelijke taken en een mooie prioritering van taken en verantwoordelijkheden voor 2018, die nauw aansluit bij wat er bestuurlijk en maatschappelijk speelt. Bovendien zijn wij het aan onze GroenLinks-stand verplicht om een compliment te maken over het CO₂-neutraal maken van de dienst. Maar we missen water. Terwijl dat toch een bestuurlijk accent heeft binnen de ODZOB, binnen de drie Brabantse diensten. En dat terwijl uit de recente Statenmededeling van gedeputeerde Van den Hout aan ons blijkt dat tot nu toe de vergunningverlening achterblijft, maar dat bovenal nog een slag te maken is waar het gaat om naleving door ondernemers op de regels. Maar 61% onderneemt volgens de waterregels in de vergunning en van de overtredingen is maar liefst 32% ernstig.

Bij OMWB gaat het juist om BRZO-expertise. In vergelijking met de andere BRZO-omgevingsdiensten in Nederland, met die extra BRZO-taakstelling, heeft de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant weinig specifieke kennis in huis. De minste van de zes BRZO-diensten om precies te zijn. Vinden GS hier wat van en doen GS hier wat aan?

Bij de Omgevingsdienst Brabant Noord missen we een passage over de deskundige toezichthouders in het groene domein. En we missen dus in de stukken accenten op natuur, veehouderij, gezondheid en mestverwerking. Is onze gedeputeerde in gesprek met de diensten over opbouw en borging van – naast hun reguliere taken en opdrachten – de specifieke kennis van het respectievelijke groene, grijze en blauwe domein? Dat horen we graag, zeker in dit vijfde jaar van de gemeenschappelijke regeling.

En voorzitter, ik sluit af. Brabantse aarde slaakt een diepgemeende zucht. Boven bourgondisch land trilt de schone lucht. Ik hoop dat wij dit volgend jaar mogen gaan zingen als we terugkijken op een geslaagd overgangsjaar richting de Omgevingsvisie waarin we echt samen werk hebben gemaakt van omgevingsbewust gezamenlijk denken en doen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers, ook voor het poëtische element in haar betoog. Ik geef dan nu met grote verwachting het woord aan mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Nou, voorzitter, ik ga mijn best doen hoor. Het zal niet meevallen om na dit betoog nog iets nieuws te verzinnen. Goed. Bij de Omgevingsdienst Brabant Noord spelen heel wat problemen. Er wordt gewerkt op twee locaties. Beide groepen hebben een verschillende werkcultuur, waardoor samenwerken moeizaam verloopt. En er was een veel te hoog ziekteverzuim. Dat zijn allemaal problemen die door de directie en het dagelijks bestuur van de ODBN zouden moeten worden aangepakt en waar de provincie niet rechtsreeks iets aan kan doen. Maar toch gaat het ons wel aan, want we zijn niet gebaat bij een slecht functionerende omgevingsdienst. Ik zou dan ook graag willen weten of en hoe deze situatie mogelijk een risico is voor de provinciale belangen en of GS voor zichzelf een rol zien bij het oplossen van de problemen.

Maar belangrijker vind ik de besteding of liever gezegd niet-besteding van de Vvvgb-gelden door de gemeenten. De gedeputeerde heeft wel degelijk geprobeerd via een amendement hierin verandering aan te brengen, maar helaas, ik voel met u mee. Ik moet soms ook bakzeil halen. Hier is zeker wel het provinciaal belang in het geding. Het financiële aspect is duidelijk: in de gemeenschappelijke regeling dragen we samen de kosten, maar bij tekorten draagt de provincie een belangrijk deel van het verlies. Maar is er mogelijk ook nog sprake van een kwalitatief risico? Bestaat de kans dat de besluitvorming rond de Vvvgb-inrichtingen minder goed verloopt als er geen gebruik wordt gemaakt van de specifieke deskundigheid van de omgevingsdienst? En welke gevolgen kan het dan hebben voor de provinciale belangen, zoals veiligheid, natuur, Kaderrichtlijn water of de grijsmilieuaspecten? Mocht de besluitvorming op gemeentelijk niveau niet aan de kwaliteitseisen voldoen, moet de provincie misschien dan alsnog werk overdoen om haar belangen naar behoren veilig te stellen? Ik betreur het besluit van de betrokken gemeenten en eigenlijk vind ik het gewoon niet netjes. En als PS het er in meerderheid mee eens zijn, dan zou ik eigenlijk onze gezamenlijke

afkeuring hierover willen uitspreken en de leden van PS vragen om hun partijgenoten in de gemeenteraden hierop aan te spreken. Wij zullen hiervoor samen met GroenLinks een motie indienen.

Tot slot wil ik aan GS vragen of dit voorbeeld, dat gemeenten in staat zijn om niet alleen juridisch maar de facto om geld dat met een bepaald doel door het gemeentefonds beschikbaar is gesteld vrolijk aan andere zaken uit te geven op basis van eigen afwegingen en prioriteiten, voor GS een leermoment is in het licht van de komende Omgevingsvisie. Oftewel, heeft het adagium van vertrouwen en loslaten nu misschien een deuk opgelopen? Tot zover.

Motie M1: 'PS roepen gemeenten op verantwoordelijkheid te nemen in Vvgb-middelen'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 9 juni 2017, behandelend het Statenvoorstel 35/17 Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN);

overwegende dat:

- de algemene bestuursvergadering in meerderheid heeft besloten om de Vvgb-middelen vanaf 2017 neerwaarts bij te stellen;
- de hiervoor bestemde middelen uit het gemeentefonds, ter compensatie van de bevoegdheidsverschuiving, grotendeels niet worden besteed aan de Vvgb-inrichtingen;
- de door het algemeen bestuur opgelegde bezuinigingsopgave in 2018 waarschijnlijk niet gerealiseerd kan worden;

constaterende dat:

- de provincie geen meerderheid in het algemeen bestuur achter zich krijgt ten behoeve van het terugdraaien van het besluit;

spreken uit dat:

- de neerwaartse bijstelling van de Vvgb-middelen in strijd is met het algemeen belang dat wordt gediend met de Vvgb-middelen;
- zij de lokale fracties in de betreffende gemeenten oproepen hun besluit in het algemeen bestuur te heroverwegen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren: Paranka Surminski

GroenLinks: Hagar Roijackers"

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski. De motie ligt hier ter tafel en zullen we snel vermenigvuldigen en digitaal beschikbaar stellen. Dan is nu het woord aan de fractie van de ChristenUnie-SGP. U ziet daar van af. Dan gaan we door met de fractie van Lokaal Brabant, de heer Heijman. Ook die ziet daar van af.

Dan wil ik nu de gedeputeerde vragen of hij in staat is om de beantwoording meteen ter hand te nemen. En dan zullen we zorgen dat de motie, die zojuist is ingediend, snel op de desk wordt gegeven, zodat u die van commentaar en een advies kunt voorzien. De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Misschien beginnen met een inleiding over welk stuk op tafel ligt, waar dat over gaat en wat u vraagt. Ik wil niet de gedeputeerde zijn die steeds tegen u zegt: dat hoort niet hier thuis, dat moet u ergens anders doen. Maar toch moet ik dat nu wel weer zeggen. Een heel aantal van uw vragen gaan over de aandacht die de provincie zou moeten hebben voor vergunningverlening, handhaving, toezicht of veehouderij. Dat zijn geen zaken die we regelen bij een zienswijze op een begroting van de drie omgevingsdiensten. Dat zijn zaken die u moet oppakken als we jaarlijks ons eigen programma vaststellen. Wij stellen hier namelijk vast wat onze prioriteiten zijn, waaraan we onze middelen willen besteden. Dat stoppen we in een drietal programma's die naar de diensten gaan. En de diensten doen niet meer dan dat programma uitvoeren. Dus het is niet zo dat we in het algemeen

bestuur van de diensten nog een discussie zouden moeten hebben over hoeveel aandacht er naar vergunningverlening of veehouderij gaat. Dat maken wij – jullie – zelf uit in de opdracht die we aan de dienst geven. Dus op dat moment moet u met dat soort vragen en opmerkingen komen.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Het punt is nou juist, daar wordt inderdaad de opdracht bij verleend. Alleen, wij controleren hier wel vanuit onze taak als volksvertegenwoordiger het feit of die opdracht in voldoende mate is doorvertaald in die ontwerpbegroting. En derhalve stellen we hier ook zulk soort vragen. Dus we doen hier gewoon onze taak als volksvertegenwoordiger en controleren daarbij u als lid van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur, die daar onze provincie vertegenwoordigt. Hoe is dit anders aan democratisch controle onderworpen als we die rol hier niet kunnen pakken?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, dan heeft u het dus inderdaad niet begrepen. U stelt hier vast wat ons programma wordt: vergunningverlening, toezicht en handhaving en hoeveel geld u daarvoor over heeft. En die opdracht wordt afgegeven aan de diensten. Dat staat volstrekt los – echt waar – van de begroting van die diensten.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, ik kan het toch echt niet los van elkaar zien. Want als we die opdracht geven moeten wij toch ook kunnen controleren vervolgens als volksvertegenwoordigers of die opdracht ook is geland in die ontwerpbegroting? Als die er onvoldoende is geland, moeten wij er hier toch de nodige op- en aanmerkingen over kunnen maken die u als lid van het algemeen en dagelijks bestuur daarin kunt meenemen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ik kan het nog een keer uitleggen. In deze begroting ziet u wat de hele dienst gaat doen voor alle 22, 23, 18 deelnemers. Onmogelijk om hier uit deze begroting te halen wat nou de provinciale bijdragen zijn op het gebied van toezicht veehouderij. Dat krijgt u niet uit deze begroting gelezen. Daar kan ik u over verder niks aan de hand van deze begroting over vertellen. Ik kan u daar iets over vertellen op het moment dat u hier het programma en de begroting vaststelt en wij die opdracht aan de dienst geven. En als de dienst die niet uitvoert, dan ziet u dat terug in de cijfers. Niet in deze begroting, maar in de jaarstukken over de realisatie van de opdrachten.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik snap uw punt. Aan de andere kant staan wij hier wel vandaag om zienswijzen te bepalen op begroting en meerjarenraming. En we hebben onze zorgen over het feit dat er nog een aantal taken bijkomen de komende jaren. We willen u als het ware een winstwaarschuwing meegeven, een signaal waarvan we hopen dat u het wilt meenemen naar de omgevingsdiensten. Ziet u die rol wel voor ons vandaag?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, maar u moet echt onderscheid maken in waar deze begroting nou precies over gaat. We kunnen het nu niet gaan hebben over het provinciale programma vth. Dat heeft u vastgesteld. Dat hebben wij overgedragen, met de door u vastgestelde middelen die daarbij horen. En de dienst voert die uit. Waar het in deze begroting over gaat en waar u zeker iets van moet vinden is, dat bijvoorbeeld de Omgevingswet er aankomt. Dat is niet zozeer een opdracht van een van de deelnemers, daar moet de dienst als dienst zelf ook iets mee doen. Als dat soort onderwerpen naar uw mening onvoldoende in deze begroting staat, dan kunt u er iets van vinden. Maar niet op het terrein van wat wij als provincie als opdracht hebben gegeven aan de dienst.

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Laat ik het dan zo formuleren, het is niet zozeer dat wij op voorhand zeggen dat het er niet goed in staat. Wij hebben er zorgen over. We willen graag aan u vragen of u samen met de ambtenaren wilt waken dat de provinciale opgaven die wij zien voldoende worden vertaald in de meerjarenraming. Kunt u dat dan toezeggen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja natuurlijk. Daar zit ik daar voor.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ja, daar zit de gedeputeerde inderdaad voor om dat ook door te vertalen en ook aan ons uit te leggen en te verantwoorden, hier in deze Statenzaal. En net brak toch wel een klein beetje mijn klomp toen de gedeputeerde zei: het moment om het erover te hebben is het moment dat de jaarstukken van de omgevingsdienst hier besproken worden. Bij de vorige bespreking van de jaarstukken kreeg ik juist van deze zelfde gedeputeerde te horen: ja, maar dat is eigenlijk niet aan de orde om dit hier naar voren te brengen, want daar gaat u eigenlijk niet over, want. Hetzelfde verhaal als wat er zojuist werd gebracht. Dus word nu eens een keer duidelijk en consistent. En geef ons hier gewoon als een goed bestuurder de gelegenheid om onze controlerende taak uit te oefenen. En leg daar gewoon duidelijk verantwoording over af, zodat we hier als volksvertegenwoordiging duidelijk kunnen meedenken over hoe u uw rol oppakt.

De **voorzitter**: Uw punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter. Ik ga verder, want ik ga geen zaken drie keer in precies dezelfde woorden uitleggen. Tot zover mijn algemene opmerkingen. Een aantal van uw opmerkingen moet dus echt op een andere plek gemaakt worden, wilt u daar nog invloed op kunnen uitoefenen. Verder ben ik blij met de herkenning van veel fracties dat het nu echt beter gaat met de diensten dan vier jaar geleden. Dat mocht onderhand ook wel. Er is wel degelijk sprake van echt een kentering. We zijn meer in control en dan nog is er een verschil tussen de diverse diensten. Ik denk dat de meeste van uw fracties wel een soort van volgorde hebben vastgesteld, die ik ook gehoord heb. De ODZOB loopt uitstekend qua bedrijfsvoering. Bij de OMWB is het laatste halfjaar veel veranderd. En bij de ODNB hebben we nog zo onze vragen. Ik denk dat dat ook wel het beeld is dat spreekt uit de begrotingen en de besprekingen daaromheen. Dus in die zin snap ik de voorstelling die u daarvan heeft en is dat ook de mijne.

Dan de zaken die wel te maken hebben met het inbrengen van de zienswijzen op de begroting van de diensten. En die gaan dus niet over onze doelstellingen rond vergunningverlening of onze kwaliteitseisen over procedures. Ook niet over meer of minder controles in de veehouderij. Wel bijvoorbeeld daar waar het gaat over de Vvgb-gelden, door bijna alle fracties aangestipt. En met name bij de ODBN speelt dat dit keer. Dat is niet echt nieuws, maar het is wel weer precies hetzelfde vervelende verhaal dat we ook bij de andere diensten hebben gehad. En in grote lijnen komt dat precies neer op zoals u dat zelf ook omschrijft: er is geld bij de provincie weggehaald en voor datzelfde doel eigenlijk aan de gemeenten gegeven, met de verwachting dat die dat ook aan datzelfde doel zouden uitgeven. Ondanks ons aandringen daarop heeft de staatssecretaris het niet nodig gevonden om dat geld dan ook te labelen daarvoor. Zij vertrouwde als het ware de gemeenten dat die vanzelf wel het geld aan vergunningverlening, toezicht en handhaving zouden uitgeven. Dat gebeurt dus inderdaad niet. Wij hebben daar zeer grote bezwaren tegen gemaakt in alle diensten waar daar sprake van is geweest. En ik heb daarbij de term 'regelrechte diefstal' ook wel gebruikt. Het is ons geld dat echt bedoeld was en dat wij altijd uitgaven aan vth. De taken blijven hetzelfde, alleen de gemeenten besluiten daar een groot deel niet over te dragen aan de diensten. En inderdaad levert dat een risico op, dat voor de provincie en voor nog twee gemeenten die geen Vvgb-taken hebben, groter is dan voor al die andere deelnemers. Daar gaat ook onze kritiek op de zogenaamde bezuiniging op, zo die gehaald wordt bij de ODBN, door het inboeken van die Vvgb-gelden. Dat is een bezuiniging enkel en alleen voor de gemeenten, althans het grootste deel van de gemeenten, maar zeker niet voor de provincie. Toch is het toen dat werd vastgesteld een 'one man, one vote-zaak' en was ik geloof ik met nog twee gemeenten de enige die vond dat het geld besteed zou moeten worden aan waar het eigenlijk voor bedoeld was. Maar inderdaad, gemeenten zijn autonoom in de bestedingen van dat geld. Wat valt erover te leren? Misschien is controle soms beter dan vertrouwen en moeten we geld wel labelen. Maar daar gaat helaas de staatssecretaris over.

Naar het weerstandsvermogen bij de OMWB heeft het CDA gevraagd. Dat komt nu met deze begroting wel op de juiste hoogte, zoals wij het willen hebben. Dus in die zin hebben we daar nu ook geen probleem mee. Wel als de verwachtingen van de begroting niet uitkomen. Dan hebben we dat weerstandsvermogen nodig en dan gaat dat weer omlaag. De index, zoals die bij de OMWB nu wordt gehaald, valt binnen onze kaders.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Terecht geschetst. Doordat het niet is gelabeld, lumpsum, niet geormerkt, is nu gebeurd wat er is gebeurd rondom die Vvgb-gelden. Geeft de provincie in gesprek met de staatssecretaris – want wij spreken de staatssecretaris natuurlijk wel geregeld – dit mee terug van: kijk wat er in Brabant gebeurt en dit is het effect?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, absoluut. En niet alleen daar, maar eigenlijk vanuit heel IPO, want er zijn veel meer provincies die daar eigenlijk last van hebben. Eigenlijk twaalf stuks maar liefst.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): En dat bracht mij op een vervolgvraag. Zijn er provincies die dit soort conflicten op de een of andere manier iets handiger hebben aangepakt? Kunnen we leren over de grens?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Was het maar waar. Alle omgevingsdiensten zijn gemeenschappelijke regelingen, waarin over dit soort zaken eigenlijk niet gestemd wordt. Of in ieder geval niet door de provincie. Het is de gemeenteraad die de begroting van de gemeente vaststelt. En daar hebben ze het Vvgb-geld als het ware aan lantaarnpalen uitgegeven. Dus die besluiten zijn in gemeenteraden genomen en de consequenties zijn vervolgens voor ons allemaal.

De PVV over het achterblijven van het realiseren van inverdieneffecten en wat wij hieraan doen. Inderdaad, dat blijft achter. Dat is een beetje een dilemma. In het algemeen bestuur, waar ik sta voor de continuïteit van het bedrijf omgevingsdienst, denk ik dat het onverantwoord is om die inverdieneffecten een-op-een te vertalen in bezuinigingen voor de dienst. Ik denk dat de dienst dan slechter gaat functioneren. Aan de andere kant hebben we als eigenaar, als provincie, belang bij die inverdieneffecten, omdat ons budget dan naar beneden kan. Toch denk ik dat ik de verantwoordelijkheid in het dagelijks bestuur vooral moet nemen om de diensten op de goede weg te brengen. En nu ze eindelijk uit het dal krabbelen niet weer af te gaan knippen vanwege die inverdieneffecten, waar we misschien enkele tienduizenden euro's mee verdienen, maar waarbij we inleveren op kwaliteit van de dienst.

De **voorzitter**: Interruptie Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Sorry, ik moet even een stapje terug doen naar toen de gedeputeerde refereerde aan het weerstandsvermogen van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. U zei terecht dat die nu op orde is. Maar volgens mij hadden we met zijn allen afgesproken dat we dat meerjarig zouden doen en daardoor is er een opslag op het tarief gekomen, meerjarig. En dan zouden we langzaam dat weerstandsvermogen weer op orde brengen. Dat is nu na een jaar al gerealiseerd. Hebben we dan of te ruim geraamd of zijn de prestaties van de omgevingsdienst zo uitmuntend dat we toch de tarieven naar beneden af kunnen schalen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Misschien is de beste samenvatting wel dat de financiële cijfers van de OMWB lange tijd erg onbetrouwbaar zijn geweest en we dus nauwelijks grip hadden en niet in control waren. En we dus moeilijk konden voorspellen hoeveel nodig is om welk weerstandsvermogen te bereiken. De nieuwe directeur heeft daar, voor zover dat dat op zo'n korte termijn kan, wel wat verandering in gebracht, betere cijfers aangeleverd. Daar komt dus een verrassing uit, namelijk dat het financieel beter gaat dan we dachten. Ik houd eerlijk gezegd nog een slag om de arm. Dus ik wil eerst het volgend jaar nog wel eens zien om te kijken of het dan echt zo is. Ik vind de tijd dat de nieuwe directeur bezig is te kort om hem daar nu helemaal op af te rekenen. Dus nee, het is niet gegaan zoals wij bedoeld hadden in het begin, met name omdat we moeilijk konden vertrouwen op de correctheid van de cijfers van de omgevingsdienst. Hopelijk zijn ze nu niet alleen gunstiger, maar ook juister. Maar dat kunnen we eigenlijk pas zien bij de jaarrekening.

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): U zegt: we moeten het nog even zien of dit nu echt zo positief uitvalt. Bent u er dan ook voor dat die tariefwijziging, die gaat nu weer met 2 euro omlaag, per 2017 doorgevoerd wordt? Of zou u zeggen dat we die misschien nog even moeten handhaven?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Vanuit het dagelijks bestuur zou ik zeggen: handhaaf dat nou, want daar is inmiddels iedereen aan gewend en op die manier kun je je weerstandsvermogen opbouwen. Dan gaat het misschien over de index heen, maar dan kijk je volgend jaar of het terecht is om die korting door te voeren. Ik vind het eerlijk gezegd nogal snel om dat nu al te doen.

De **voorzitter**: Oké. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. De cijfers van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant waren heel lang onduidelijk en mistig. Laat dat nou de afgelopen jaren door ons als Statenleden ontzettend vaak zijn aangekaart. En laten wij bij die gelegenheid ook te horen hebben gekregen: daar gaat u niet over, dat moet op een andere plek, op een ander moment; u bent te detaillistisch, u zoekt spijkers op laag water etc. Ik heb mijn collega's net even het interruptiewerk laten doen, voorzitter. En ik houd het kort hoor. Wij willen volgens mij van links tot rechts in de Staten staan naast de gedeputeerde in zijn moeilijke drie taken binnen de omgevingsdiensten. Is het dan opportuun om te zeggen: ik geef niet antwoord op de meeste van uw vragen? Want dat is eigenlijk dat u tegen ons zei.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voor zover die vragen niet gaan over de zienswijzen die wij op deze begroting zouden moeten indienen, klopt dat. Dan moeten we het ergens anders over hebben. Maar u moet dan ook op het juiste moment het debat gaan voeren over wat wij willen met vth, hoeveel we daarvoor over hebben en wat we bij de begroting daarvoor vrijmaken.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): In mijn beleving zit die opdrachtverlening in die hele grote jaarlijkse begroting van de provincie, waarin een fractie van de omvang van GroenLinks in totaal dertien spreekminuten heeft over alles van de provincie. Kunt u zich voorstellen dat als mijn fractievoorzitter mij vragen stuurt ten aanzien van de taakstelling van de Brabantse omgevingsdiensten mijn fractievoorzitter zegt: nou, dat zijn wel veel vragen voor onze dertien spreekminuten? Kortom, neemt u ons wel serieus in onze toch echt wel terechte vragen die wij stellen? Ook al is dit misschien technisch niet het juiste moment?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, het leven van een Statenlid gaat niet over rozen. Als het over de begroting gaat, hoeveel geld u waarvoor over heeft, dan zult u het inderdaad met die behandeling van de begroting moeten doen. Maar niets staat u in de weg om een themavergadering te organiseren over onze opdracht vth. Daar hoort dan thuis wat u denkt daaraan te besteden.

De **voorzitter**: Ik stel vast dat op dit punt wat aan management van verwachtingen gedaan moet worden. We zullen dat in de procedurevergadering dan een keer expliciet op tafel hebben. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): De vraag van de PVV over SSIB is eigenlijk een beetje hetzelfde verhaal. Wij bepalen hier onze inzet voor SSIB. Wij bepalen hier ook de bijdrage die we daar financieel aan willen leveren. En vervolgens voert de omgevingsdienst dat programma uit. Dus er wordt niet binnen het algemeen

bestuur van de omgevingsdienst nog gesproken over de inhoud van SSIB. Dat doen jullie hier. Dat doen de gemeenten. De omgevingsdienst voert het alleen maar uit. Dus het debat wordt daar niet gevoerd. Alles wat ze heeft aan geld is dat wat u beschikbaar heeft gesteld en meer is er niet. Dus daar gaat ze het mee doen. Ik denk dat dat voldoende is overigens.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, het punt is daarbij, voorzitter, wij geven inderdaad opdracht. De omgevingsdiensten voeren het uit, maar er zitten natuurlijk wel een algemeen bestuur en dagelijks bestuur tussen die gaan kijken wat ze concreet gaan doen voor dat geld. Nee goed, er zit een opdracht in, maar er zit natuurlijk wel onderling weer een verdeelsleutel in van wat je nou concreet daar gaat doen. Of er dan drie of vier boa's het veld in worden gestuurd etc. U stuurt daar wel de directeur van die omgevingsdienst aan, daar bent u wel verantwoordelijk voor, die die opdrachten uitzet. En daarom is mijn vraag vanuit de bestuurlijk controlerende taak: vindt u als verantwoordelijk bestuurder dat er voldoende wordt gedaan met het geld dat we hiervoor beschikbaar hebben gesteld?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, dat denk ik. Ons programma wordt volledig uitgevoerd. En nogmaals – en ik zou daar misschien best voor zijn – maar als u versterking wilt van het SSIB-programma dan moet u dat hier zelf regelen en met budget komen. En dan laten wij het uitvoeren.

De mogelijke verhuizing van de ODBN. Inderdaad hebben we de nieuwbouw van de provincie aangeboden als een van de mogelijk nieuwe vestigingsplaatsen voor de ODBN. Ik denk dat dat in ieder geval goed is voor de provincie. Of dat ook goed is voor de dienst, daar gaan de dienst, het management en de directie over Daar is een lijst met criteria voor, over wat het ons gaat kosten. Niet alleen de huur, maar ook de investeringen eventueel in bijvoorbeeld 'Het nieuwe werken'. Maar ook reiskosten, de afstand tussen deze plek en ... nou ja, 100.000 van die dingen die uiteindelijk tot een beslissing leiden van welke vestigingsplaats voor de dienst het beste is. En ik hoop dat het deze plek in Den Bosch wordt, want dan hebben we 2 vliegen in een klap. Op complottheorieën over het klimaat ga ik niet in. Dóó vroeg naar onduidelijkheid over welke capaciteit op welk thema. Dat heb ik al verteld.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): U kunt zeggen: ik ga daar niet op in. Maar er staat wel heel duidelijk dat een van de diensten – ik geloof zelfs twee – een CO₂-neutrale organisatie wil worden. En daar gaat u natuurlijk als dagelijks bestuurs- en algemeen bestuurslid wel degelijk over om daar iets van te vinden. En mijn vraag was dan ook: steunt u dat of bent u bereid te zeggen: stop met die onzin ...

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Hattem** (PVV): ... het terugverdienen van die inverdieneffecten.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja, dat steunen wij van harte. Wij denken dat de overheid het goede voorbeeld moet geven als het gaat over beleid dat wij met de mond belijden. Dat we dan ook zelf in huis moeten doen aan klimaatbeleid, aan energiebesparingen, aan betere werkomstandigheden. Ja, ik denk dat we dat zeker moeten doen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dat is interessant om te weten. Gaat dat dan ook extra geld kosten? En als het extra geld gaat kosten, hoe moet ik dat dan zien op het niet behalen van de bezuiniging ten aanzien van die inverteertheffingen? Want enerzijds wordt er dan misschien weer meer geld uitgegeven voor iets wat in mijn ogen totale onzin is. En anderzijds zegt u: ja, een bezuiniging kunnen we niet realiseren, omdat het maar enkele tienduizenden euro's is.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. Dat laatste is voor uw rekening. Nee, er is een budget voor overhead. En dat zit in de uurtarieven van mensen die we aan het werk hebben. Dat is het budget waarmee de dienst het moet doen. En of ze dat dan gebruikt voor nieuwe vloerbedekking of voor CO₂-neutraal worden is vooral een beslissing van de directie. Maar ik denk dat alle bestuursleden, misschien zelfs wel alle ab-leden van alle diensten van harte onderschrijven dat de organisatie zo klimaatneutraal mogelijk kan werken.

De vraag van D66 was waarom de diensten niet voldoen aan onze provinciale kaders, die geven we toch niets voor niets mee. Nou, precies. Vandaar dus ook deze zienswijzen. Omdat we denken dat ze op een aantal punten niet hebben voldaan aan onze kaders. Nou ja, we geven het ze mee en we reageren op hun voorstellen over hoe ze daarmee omgaan en dat is het wel zo'n beetje. Die worden namelijk verder in die GR wel met twintig andere deelnemers vastgesteld.

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Sorry. Voorzitter. Dit nodigt toch nog wel even uit tot een reactie en misschien een bespiegeling op de definitie van kaders. Ik noemde dat we volgens mij de grootste afnemer zijn van de omgevingsdienst met 35%. Kaders zijn volgens mij heldere richtlijnen waar ze zich aan moeten houden of in ieder geval binnen moeten blijven. Hoe kan het dan zijn dat u ze een soort ambitie meegeeft en kijkt maar wat je ermee doet? Ik wil voorkomen dat we hier volgend jaar weer staan met zienswijzen, omdat we weer vaststellen dat de provinciale kaders niet nagekomen zijn. Hoe kunt u voorkomen dat we het daar volgend jaar weer over moeten hebben?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Niet. Want op hetzelfde moment staan 20 gemeenteraden te discussiëren die bij de omgevingsdienst vooral zichtbaar moeten zijn. En als je zo 23 kaders op een hoop gooit dan moet de dienst daar chocola van maken. En dan komt er wellicht iets uit dat niet aansluit bij al die kaders.

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u, voorzitter. Moeten we dan constateren dat we opnieuw hier weer te maken hebben met het excuus dat we als provincie moeten zeggen: we zijn maar een van de deelnemers, dus we kunnen dit niet afdwingen? We zijn toch de grootste deelnemer? Kunt u niet iets meer doen om te zorgen dat die provinciale kaders volgend jaar wel worden nagekomen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee. Ik blijf hier aan het uitleggen hoe een GR werkt, lijkt wel.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Inderdaad. We zijn een van de twintig mensen of leden/deelnemers gemiddeld. En behalve bij de begroting hebben wij niet meer te zeggen dan een willekeurig andere deelnemer. Daar geldt one man, one vote. En als we daar geen meerderheid halen, halen we geen meerderheid. Hetzelfde geldt voor u hier in de Staten. Alleen bij een begroting telt het gewicht van de provincie mee. Op andere terreinen niet.

GroenLinks vroeg hoe het zit met de onderschijding en waardoor die is veroorzaakt. Inderdaad, die is voor een deel veroorzaakt wegens gebrek aan fatsoenlijk personeel. Dat hebben we eerder meegemaakt bij de achterstand MB-wet vergunningen, die bijna niet in te halen was omdat we niet de mensen uit de markt konden halen die in staat waren dat werk te doen. Dat is nog steeds zo. Er is nog steeds een enorme discrepantie tussen wat het onderwijs als het ware aflevert aan mensen en de mensen die wij juist zoeken om in het veld voor ons te gaan werken. Vandaar ook dat alle drie de diensten nu bezig zijn met het werven van de juiste mensen, maar ook met het opleiden en het herscholen van eigen personeel dat boventallig of overbodig is geworden. Dus er wordt aan gewerkt, maar het blijft wel een knelpunt.

De **voorzitter**: Interruptie Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Mijn interruptie ligt heel dicht bij de vraag van VVD-collega Dirken. Zijn bij aanvang van de gemeenschappelijke regeling vijf jaar geleden dan wel de juiste mensen met de maximale expertise ingebracht?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, zeker niet. We hebben het al vijf jaar terecht over de zogenaamde kwalitatieve mismatch. Dat er mensen zijn ingebracht vanuit de tientallen deelnemers. In hoge mate overigens de mensen die het werk al deden. Niet allemaal. Maar uiteindelijk blijkt dan dat je al die mensen inbrengt en je gaat opnieuw definiëren wat we gaan doen op het gebied van vth en er komt een nieuw beleid naar voren, dan sluit dat niet aan bij de mensen die daarvoor al in dienst waren. Dus het was een probleem en is nog steeds een probleem. Het wordt wel kleiner, maar het is zeker niet weg. Dan misschien een winstwaarschuwing. Bij het project Intensivering toezicht veehouderij geldt eigenlijk hetzelfde. We hebben tot nog toe de planning dat we voor 2020 alle bedrijven bezocht hebben. Het is niet waarschijnlijk dat we dat gaan halen als we niet heel snel heel veel goede mensen vinden of als we niet snel genoeg die mensen opgeleid krijgen. Dan kan het dus uit de tijd gaan lopen.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Als u nou zelf die conclusie trekt, ongeacht dat het een onderwerp was waarvan u zei 'doet nu niet ter zake', is het dan niet verstandig om toch eens die hele totstandkoming wel te evalueren om te voorkomen dat we dat later nog een keer gaan doen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ik zou het liefst tien mensen hebben die daarover een proefschrift gaan schrijven. Volgens mij is er stof genoeg als het gaat over de opzet van de omgevingsdiensten. Ja, ik vind dat het geëvalueerd moet worden, maar ik vind eigenlijk niet dat we dat in Brabant moeten gaan doen, maar dat het ministerie dat ter hand zou moeten nemen. Dat is zo'n beetje de kwade genius van dit hele verhaal, dus zij mag daar ook verantwoording over afleggen.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Nou zijn wij in Brabant nogal trots dat wij heel veel pilots uitvoeren en overal de eerste mee zijn. Ik geef hem gratis mee.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nou, zal ik dan de tip geven dat als u wilt dat wij daar geld aan besteden, dat u bij de begroting zorgt dat daar geld voor is.

De **voorzitter**: Ik wil de gedeputeerde vragen zo langzamerhand te gaan afronden en ook de motie van een oordeel te voorzien.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. De laatste vraag van de Partij voor de Dieren was: wat als gemeenten niet voldoen aan de afgesproken kwaliteitscriteria? Daar geldt in principe vooral horizontale verantwoording. Daar gaat de gemeenteraad over. Die hebben namelijk voor hun gemeente die criteria vastgesteld. En nou zijn we weliswaar allemaal overeengekomen dat dat minstens kwaliteitscriteria 2.1 moet zijn. Maar het blijft zo dat een college verantwoording aflegt aan de gemeenteraad en niet aan de omgevingsdienst, wat niet wegneemt dat wij de gemeentelijke vertegenwoordigers in het algemeen bestuur er wel op aanspreken: u heeft beloofd deze kwaliteit te leveren. Nou, doe dat dan ook. En gemeenten die dat niet doen spreken we daarop aan, maar dat is niet veel meer dan een moreel beroep doen op de beloften van die gemeenten om dat te doen, maar we hebben geen middelen om dat af te dwingen.

De motie, ten slotte, waarin gevraagd wordt om nog maar een aandacht te vragen voor ...

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? De gedeputeerde heeft het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voor de diefstal rondom de Vvgb-gelden. Wat mij betreft zou deze motie een steun zijn voor de door ons al lang ingezette koers. En in die zin dus ook geen bezwaar tegen het aannemen van deze motie.

De **voorzitter**: Oké. Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Dan kijk ik nu of er behoefte is aan een tweede termijn. De fractie van de VVD, mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Allereerst dank voor de antwoorden, al heb ik het idee dat de gedeputeerde en de Statenleden elkaar niet altijd begrepen, leid ik maar uit de discussie van zojuist af. Volgens mij zit het heikele punt erin dat wij met deze begrotingen geld beschikbaar gaan stellen aan de diensten. Althans, wij hebben bij de begroting geld beschikbaar gesteld. En daarvoor wordt nu gezegd bij de diensten: wij gaan daar iets mee doen. En daar liggen toch wel algemene uitgangspunten onder aan ten grondslag waar wij als Statenleden ervan uitgaan wat de diensten daarmee gaan doen. En ik snap dat we het niet op inrichtingenniveau gaan hebben over wat er gebeurt. Er lijkt ons als fractie niet zoveel mis mee dat we het toch hebben over de grote lijnen wat we van die diensten verwachten. Dus in die zin zouden wij het als fractie toch wel fijn vinden om in ieder geval aansluitend op wat in de zienswijze over klanttevredenheid staat toch aan te vullen met op welke wijze de diensten verder omgaan met hun klanten, zijnde burgers en

bedrijven, waar ze het werk doen. Wat doen ze daarvoor in het kader van procedures? En welke cultuur is er binnen de diensten dan gewenst? Dat is niet iets wat alleen de provincie wil. Dat willen alle andere deelnemers in Brabant ongetwijfeld ook. Dus dat is iets waarop we graag antwoord zouden willen hebben. En dat geldt ook eigenlijk ook wat betreft de taken waarover wij vragen in de p&c-cyclus. Kunt u daarover in momenten in de p&c-cyclus iets zeggen? Wij vragen daar dus een toezegging op.

De **voorzitter**: Ja. Ik dank mevrouw Dirken. De heer Kuijken van de fractie van het CDA heeft geen behoefte aan een tweede termijn. De SP ook niet. Van Hattem, de PVV. Ja. Gaat uw gang.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ja. Nog enkele punten die ik aan de orde wil stellen. Ik heb nog een vraag gesteld over de klimaatdoelstellingen en de energieambassadeurs. De gedeputeerde zegt: daar ga ik niet op in. Maar er staat toch iets in de begroting van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant dat ze na de afloop van de subsidieperiode, na 2018, er toch mee door willen gaan? En er wordt niet aangegeven hoe dat dan gefinancierd moet gaan worden. Dus mijn vraag is: gaan wij dat dan als provincie financieren of kan de gedeputeerde uitsluiten dat wij dat als provincie gaan doen? En dan doel ik ook op het andere verhaal over de grootschalige duurzame energieopwekking met onder andere windenergie, mestvergisting en zonnepanelen. Wat heeft de gedeputeerde vanuit de provinciale rol op dit punt ingebracht? Daar nog wel graag duidelijkheid over.

Verder vind ik het goed om te horen dat er nu eens eindelijk gekeken wordt naar de huisvesting van de Omgevingsdienst Brabant Noord, hier op onze eigen locatie hier in de nieuwbouwvleugel. Daar heeft de PVV-fractie eigenlijk al jarenlang op aangedrongen om daar naar die mogelijkheid te kijken in plaats van kostbare andere gebouwen af te huren. Dus wat dat betreft interessant om te horen wat er gaat gebeuren. En we zullen gaan bezien hoe zich dit gaat ontwikkelen in de praktijk en welke kosten daarbij gemaakt zullen gaan worden, ook met het verlaten van bestaande panden. Het is een interessant dossier om te volgen, dus daar komen we nog zeker in de toekomst op terug.

Ten aanzien van het verzoek van de VVD zojuist van evaluatie, ik vind het wel interessant en zou zelf de suggestie willen doen om dit te zijner tijd ook als een ZRK-onderzoek in te steken.

Tot slot. Als ik wethouder was in deze provincie en ik zou hier dit verhaal van de gedeputeerde aanhoren, van ik sta hier en ik kan niet anders ... Ja, sommigen zijn het hier. En misschien is dat een tip voor hen, want ik zit hier te luisteren en ik denk: ja, ik sta hier.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Heijman extra opletten nu.

De heer **Van Hattem** (PVV): We hebben hier toch maar één stem als provincie en dit verhaal wordt ieder jaar afgestoken. Dan heb ik toch wel het idee dat hier een bestuurder staat die een beetje met zijn voeten laat spelen. Hij laat gewoon te gemakkelijk die gemeenten er mee weggelaten. En dan kan hij wel een keer boos roepen: 'het is diefstal', maar er mag toch best wel wat meer bestuurlijke druk op de ketel worden gezet als hij echt achter zijn standpunt staat. Want als hij echt van mening is dat zoiets diefstal is in bestuurlijke zin, dan mag hij daar best wel meer actie en meer werk van maken dan zeggen: ja, ik heb een keer een oproep gedaan in het algemeen bestuur en ja, ze stemmen toch allemaal tegen, want het is one man, one vote. Ja, dan denken die wethouders: volgend jaar komen we er weer zo makkelijk mee weg. Dus daar moet echt meer garen op de klos. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. De fractie van D66, mevrouw Dingemans, dan nu.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording van de vragen vanuit de Staten en voor zijn bereidheid om onze zorgen mee te nemen naar het algemeen

bestuur. Mogen wij daaruit de conclusie trekken dat hij onze zorg ook deelt ten aanzien van de rol van de omgevingsdiensten bij de transitie naar de Zorgvuldige Veehouderij en de Omgevingswet?

De fractie van D66 gaat er in ieder geval van uit dat de gedeputeerde in de komende periode samen met de andere leden blijft toetsen of de toekomstige taakstelling van de omgevingsdiensten voldoende in de begroting en de meerjarenramingen wordt doorvertaald. En dat hij zich hierbij sterk zal maken voor de provinciale belangen, met alle overtuigingskracht zullen we maar zeggen. In dat kader geef ik u graag nog een zorgpunt mee, dat door alle drie de omgevingsdiensten in de ontwerpbegrotingen wordt genoemd: asbest. Vanaf 2024 geldt er een landelijk verbod op asbestdaken. Eigenaren van gebouwen met asbesthoudende dakbedekking moeten voor die datum het dak verwijderen. Hierbij kunnen eigenaren gebruikmaken van subsidieregelingen, waaronder de regeling 'Asbest eraf, zonnepanelen erop'. Het verbod brengt voor gemeenten een aantal verplichtingen en verantwoordelijkheden met zich mee, schrijven de omgevingsdiensten, en ze willen de gemeenten daarbij graag gaan ondersteunen. De fractie van D66 roept de gedeputeerde daarom op om in zijn gesprekken met de algemene besturen aan te dringen op een uniforme aanpak van de asbestproblematiek in Brabant, waarbij die wat ons betreft gebaseerd is op een Brabantbrede campagne om particulieren, agrariërs en bedrijven aan te sporen om tijdig te starten met vrijwillige sanering, het stimuleren van alle Brabanders om hun asbestdaken te laten vervangen door daken met zonnepanelen en een zo laag mogelijke drempel voor de inlevering van asbest bij de plaatselijke milieustraat. Graag horen we van de gedeputeerde of hij bereid is om zich hiervoor in te spannen in het licht van zijn rol in het algemeen bestuur.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans. Ik kijk naar mevrouw Roijackers, behoefte aan een tweede termijn? Ja. Aan haar het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, dank aan de gedeputeerde voor beantwoording van onze Staten. En ik dank ook mijn mede-Statenleden voor de goede vragen en inbreng in de eerste en tweede ronde plus de interrupties. Volgens mij hebben we hier een mooi en breed debat gevoerd en zijn de zorgen goed overgebracht op Gedeputeerde Staten en ook in de hoedanigheid als db-lid van de drie Brabantse diensten. Wij zitten nog met een aantal vragen naar aanleiding van wat hier is uitgewisseld. En dat betreft het punt waarop de gemeenschappelijke regeling nu staat. 2017 nu en 2018, het jaar waarover we nu besluiten. We zitten dicht bij het einde van het sociaal plan dat in 2013 is ingebracht en als ik me niet vergis heeft dat een looptijd van vijf jaar gehad. Dus is het komend jaar het laatste jaar van het sociaal plan? Dus dat het ingebrachte personeel verplicht – zal ik maar zeggen – vanuit deze gemeenschappelijke regelingen moet worden gefinancierd? Is dit het moment om met elkaar te besluiten of wij zo doorgaan in de gemeenschappelijke regeling? Heeft het college van GS hier al een visie op gevormd, op onze inbreng? Is het binnen deze gemeenschappelijke regeling in zijn totaliteit ...? Wij hopen toch dat iets van een tipje van de sluier opgelicht kan worden vanuit GS over onze inzet na afloop van dit sociaal plan. En als het gaat over expertise wordt er gezegd dat er nou net wat te weinig afstuderen en dat we dat niet kunnen versnellen. Maar kunnen we het niet versnellen vanuit onze Brabantse kennisinstituten? Kunnen wij niet specifiek en nauwer samenwerken met onze kennis- en opleidingsinstituten om de medewerkers van de omgevingsdiensten die adviesvaardigheden bijvoorbeeld mee te geven of hen daarin te trainen en te scholen? Tot zover. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers. Dan nu de Partij voor de Dieren, mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Ja, voorzitter, ik dank de gedeputeerde voor de beantwoording van de vragen. Ik wil er toch nog heel even op ingaan. Want u stelt dat de gemeenten aan bepaalde kwaliteitseisen moeten voldoen. Ik had heel concreet de vraag: wie controleert dat dan vervolgens? Is dat dan weer een

taak voor de provincie? En als u toch wel een scherpe bewoording als diefstal durft te gebruiken, dan durf ik ook het ook nog wel ietsje scherper te verwoorden wat ik daarnet bedoelde. Bestaat nou de kans dat een gemeente ten onrechte, te gemakkelijk of een beetje uit de losse pols zo'n verklaring van geen bezwaar afgeeft, en dat daardoor provinciale belangen in het geding zijn en dat de provincie alsnog in actie moet komen en dus ook weer kosten moet maken?

En mijn laatste vraag was: is het vertrouwen van u in de gemeentes door deze actie geschaad?

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski. Ik kijk nog even naar de fractie ChristenUnie-SGP. Nee. De heer Heijman, Lokaal Brabant, ook niet. Dan wil ik de gedeputeerde vragen kort en krachtig deze termijn af te ronden. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Yes. Kort en krachtig. De VVD vroeg of we de zienswijze nog kunnen aanvullen. Dat kan, maar er wordt zo meteen over gestemd, over de tekst die nu voorligt. Dus als we die willen wijzigen, zult u een amendement moeten indienen. U heeft niks aan een toezegging van mij, want zo meteen stemt u zelf namelijk over dit stuk hè. Dan is het er door.

Zullen wij in de p&c-cyclus straks met alle juiste antwoorden komen? Ja, zeker. Misschien is het ook goed – dat voorstel wil ik wel doen – dat ik nog maar eens een notitie schrijf over de positie en de rol van de provincie in de GR en wat op welk moment ingebracht moet worden, hier in discussie. Als u iets wilt inbrengen op het gebied van kwaliteit van vergunningverlening, wanneer is het dan het moment om dat te doen? Dat we allemaal een beetje hetzelfde beeld hebben over welke besprekingen we voeren. Misschien is het goed om dat dan nog een keer op papier te zetten.

De PVV. Hoe financiert de dienst haar klimaatdoelen na 2018? Ja, dat moet de dienst zelf weten. Als ze daar geld voor heeft, dan gaat het management over hoe ze hun gebouwen en werkprocessen inrichten. En dat zullen ze moeten doen met het budget wat daarvoor staat. Ik kom nog terug op de huisvesting. Dat mag, maar daar gaat u niet over. Dat is alvast een winstwaarschuwing, wat ik u straks allemaal ga vertellen.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Maar dat was maar een deel van mijn vraag. Ten aanzien van de klimaatdoelstellingen en die energieambassadeurs. De vraag is: wordt daar vanuit provinciale middelen aan bijgedragen? Want het kan namelijk ook zijn dat het alleen maar verzoektaken zijn van specifieke gemeenten. De vraag is: wordt daar vanuit provinciale middelen budget voor beschikbaar gesteld, dan wel bestuurlijk door u ondersteund?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja en nee. Als het gaat om opdracht aan de dienst voor de uitvoering van klimaatbeleid, dan zijn de deelnemers daar vrij in om dat aan de dienst als verzoektaak aan te brengen, zeg maar. Als het gaat over zaken als het gebouw, het management, de manieren van werken en wel of geen elektrische auto's, dan zijn dat, vind ik, echt managementbeslissingen die aan de directie toebehoren. En ja, die worden betaald uit dat stuk van het budget dat wij als provincie ter beschikking stellen voor overhead. Maar of zij nou een blauw of groen kantoor daarmee kopen, zal mij eerlijk gezegd worst wezen. Als ze maar binnen hun budget blijven.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, maar specifiek ten aanzien van die energieambassadeurs, dat zit niet in dat budget. Dat is wel echt een taak waar op dit moment een subsidieregeling voor loopt die eind 2018 afloopt. Mijn vraag is gewoon heel duidelijk: 'na 2018 gaat vanuit de provincie daar dan ook aan worden bijgedragen of niet?' omdat we het toch over een meerjarenbegroting hebben.

De **voorzitter**: De vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. Als u ons daar opdracht toe geeft en budget voor vrijmaakt. Dan doen wij daaraan mee. Zo niet, dan doen wij daar niet aan mee, tenzij het inderdaad gewoon een management-achtige taak is om dat te doen.

Dat one man one vote onzin is, ik ken een voormalig fractiegenoot van u die vond dat one man one vote juist de vorm van democratie was waar we hier voor moesten gaan. En het is niet aan mij als er een meerderheid voor de ene kant kiest om te zeggen: ik ben weliswaar geen meerderheid, maar wel heel sterk en we moeten een andere kant op.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem. U had al twee keer geïnterrumpeerd.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, maar niet op dit onderwerp.

De **voorzitter**: Nee, maar dat is de regel. Ik kan niet anders.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, nee, voorzitter. Dit is een ander punt. Dit is echt een fundamenteel ander punt. En ik wordt hier aangesproken, ook op ...

De **voorzitter**: Dat zou kunnen, maar ik heb reglement van orde te handhaven. Dat voorziet niet in de mogelijkheid om zelf te beslissen of het punt anders is. Dus de gedeputeerde heeft nu het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, dit is een punt. Een persoonlijk punt. En ik wil hier een persoonlijk punt van maken. Hier wordt een voormalig fractiegenoot aangesproken. Er wordt iemand aangesproken, die zichzelf niet kan verdedigen, dus ik wens hier echt ... En anders wil ik bij dezen een punt van orde maken met stemming daarover, desnoods hoofdelijk.

De **voorzitter**: Nee, goed. Ik denk dat het niet meer nodig is. Uw punt is toch gemaakt. De gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter. D66 vraagt of ...

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dit kan ik echt niet accepteren. Dit kan ... Nee, niet ...

De **voorzitter**: Ik schors even. Komt u even naar de voorzitterstafel.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nee, niet op deze manier. We zijn hier in een publieke vergadering. We gaan niet op deze manier met elkaar om.

De **voorzitter**: Jawel. Mijnheer Van Hattem. Mag ik u vragen even ...?

De heer **Van Hattem** (PVV): Als een voormalig fractiegenoot van mij, die zich hier niet kan verdedigen, wordt aangevallen door een gedeputeerde ...?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem. Ik verzoek u even. Ik wil graag even toelichting van u. Komt u even naar de voorzitterstafel.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nee, voorzitter. Ik ga hier niet een een-op-eentje, een onderonsje doen in een openbare vergadering. Daar werk ik niet aan mee.

De **voorzitter**: Nou ja, ik wilde u even vragen toe te lichten waar de emotie ... want ik kon het niet precies even traceren. Ik wil u de ruimte geven om dat even hier toe te lichten, dan kan ik even beoordelen of het verstandig is om u verder ...

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik kan het u heel duidelijk toelichten. Een voormalig fractiegenoot van mij, die hier niet meer aanwezig is, wordt hier woorden in de mond gelegd. Mevrouw Frijters hebben we het dan over. En daar heeft de gedeputeerde het over. En daarom wil ik hier toch wel toelichting kunnen geven op waarop hij mij aanvalt.

De **voorzitter**: Uw punt is nu gemaakt. Ik wilde u precies vragen: legt u mij even uit waar, want ik kan niet precies volgen over wie het ging. Dat heeft u nu gezegd. Ik denk dat het nu genoeg gewisseld is. De gedeputeerde gaat nu verder. Ik wil u even vragen hier te komen. Gelegenheid om even te kijken waar het punt precies zit, maar de gedeputeerde gaat nu verder.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter. Ja, wij delen die zorg van D66. De rol van de omgevingsdienst bij straks toezicht op de veehouderijen. In het kader van het proces Versnelling Transitie Veehouderij hebben we met name met de ODBN overleg over wat onze nieuwe rol in de veehouderij gaat betekenen op het gebied van handhaving en toezicht. Er zijn goede gesprekken over, zodat de ODBN straks, omdat zij het groene domein hebben, goed voorbereid is op wat wij van hen extra gaan vragen op het gebied van toezicht met betrekking tot de veehouderij.

Als het gaat om de omgevingsdienst eigenlijk hetzelfde. Dat is een onderwerp dat voor alle deelnemers natuurlijk geldt. Daar zijn we hier in de provincie druk mee bezig, maar het vraagt ook een eigenstandige rol van de omgevingsdiensten. Zij zullen namelijk ook moeten inspelen op de nieuwe Omgevingswet en omgevingsvisies. En ook daar wordt in alle drie de diensten volop aandacht aan besteed en naar mijn inzicht voldoende.

Asbest is een uitstekend thema, ook onlangs nog over gesproken met name met de dienst Zuidoost, omdat die dat op gaat pikken. Ook daarvoor geldt dat dat als onderdeel van ons voorgesteld flankerend beleid in het servicepunt terecht zou komen, met name daar waar het gaat over agrarische bebouwing met asbest in het kader van die transitie dat we daar mee aan de slag gaan. En we gaan kijken hoe we dat kunnen combineren om inderdaad, wat u ook voorstelt, over heel Brabant een eenduidig asbestbeleid te krijgen. Voor het buitengebied denk ik kunnen wij dat zelf hier vormgeven. Het binnenstedelijk is nog veel ingewikkelder. Daar zullen we dat samen met gemeenten moeten doen. We beginnen nu dus ook met name met de ODZOB een proces om te kijken hoe we tot 2024 in deze provincie met asbest omgaan. En daar spelen al onze regelingen een rol bij, maar ook de gemeentelijke initiatieven die soms al genomen zijn, waarvan we kunnen leren. Een goed thema en dat gaat zeker de komende jaren spelen.

GroenLinks. Ja, het sociaal plan is klaar. Inmiddels zijn de vier jaar voorbij waarin deze mensen als het ware een ontslagbescherming hadden. Dus het is nu aan het management van de diensten om – de opdracht die ze eigenlijk altijd hebben – te zorgen dat er een overeenkomst is tussen wat je nodig hebt aan mensen en

wat je hebt aan mensen. En neem afscheid van de mensen die je echt niet meer kunt gebruiken. Ze hebben nu daarmee nieuwe mogelijkheden gekregen en daar zullen ze ook zeker gebruik van gaan maken. Is volgens mij niet dan ook het moment om ook onze inzet te herzien. Ik zie het verband niet zozeer met onze inzet op welke manier dan ook in de omgevingsdiensten en het feit dat nu het sociaal plan afloopt, behalve dat – wat ik hoop – de mismatch wel verleden tijd zal zijn.

Wat doen we richting opleidingen voor de medewerkers? De diensten zijn dus bezig met werven en opleiden en hebben ook wel degelijk gesprekken met alle mbo's en hbo's in en rond Brabant over welke mensen wij verwachten en hoe wij jullie behulpzaam kunnen zijn bij het opleiden van de juiste mensen. Dus er is contact tussen de diensten en de opleidingen. Op of het genoeg is heb ik zo geen zicht.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja. Volgens mij wordt er vanuit verschillende fracties dezelfde suggestie meegegeven en zijn we er ook bijna met de net gedane toezegging, dus ik wil kijken of we er helemaal kunnen komen. Er wordt gevoeld dat er wel degelijk een urgentie is en een kans als het gaat over dat we richting de Omgevingswet gaan. Zijn de diensten er klaar voor? Het sociaal plan loopt af. Wellicht is hier toch een nieuwe kans of een nieuwe impuls te geven aan een gemeenschappelijke regeling, ook al is het een soort openeinderegeling. U had de toezegging gegeven: we nemen u mee in op welk moment u als Staten welke bijdrage, of opdracht of van wat dan ook kunt geven, specificeren of we er met elkaar over in debat kunnen gaan. Dat is fijn, maar kunnen we hem nog wat verrijken dat u vanuit de provincie een visie geeft op de veranderende gemeenschappelijke regeling, of de gemeenschappelijke regeling in een veranderende omgeving?

De **voorzitter**: En uw vraag is, mevrouw Roijackers, kort en krachtig?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Kan de Statenmededeling, die ons is toegezegd, naast technische en procedurele zaken ook een stuk visie op de GR bevatten?

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. Daar zullen we dan over moeten gaan nadenken, denk ik. Voor ons is dit een natuurlijk moment om een nieuwe visie op de GR te hebben. We hebben ook niet zo heel veel keuzes. De wet verplicht ons om een GR te hebben. Er is een Wet gemeenschappelijke regelingen. Die voorziet eigenlijk in 90% van wat nu in de statuten staat. En een wijziging van de rest van de statuten is weer een one-man-one-votepincipe. Ik zal onze mensen vragen na te denken over of het voor ons nu zinvol is om met een nieuwe visie op de GR te komen.

De **voorzitter**: Ja. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, veel Statenleden zijn geweest bij die bijeenkomsten met raadsleden erbij. Ik hoop dat de gedeputeerde voelt dat de meeste Statenleden naast hem staan, met name in zijn positie in het dagelijks bestuur. En dat heel veel van de vragen die zijn gesteld, de zorgen die zijn geuit en de suggesties die zijn meegegeven, bedoeld zijn om te schragen en hem te sterken daarin.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, dank daarvoor. Ik ben blij als ik gesteund wordt door 55 Statenleden. Maar er zijn ook nog 1200 raadsleden in Brabant. Dat is een beetje de verhouding.

De Partij voor de Dieren. Wie controleert de gemeenten nou op de inbreng van hun kwaliteit? De gemeenteraad. Dat is wel een principe van horizontale verantwoording. Nogmaals, wij kunnen ze daarop aanspreken, maar niet veel meer dan dat. Als het nou echt gierend uit de klauwen loopt is er altijd nog een ibt-traject, waarlangs wij toezicht kunnen houden op de gemeenten, maar dan moet er echt serieus sprake zijn van taakverwaarlozing en niet van een andere visie of een andere mening hebben. Dat is echt een kwestie van horizontale democratie.

En wat heeft dat gedaan voor mijn vertrouwen in de gemeenten? Nogmaals, waarmee ik misschien begon, vertrouwen is goed, maar misschien is controle wel beter.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn afronding. Hiermee komt een einde aan de tweede termijn van de bijdragen van uw Staten over deze drie samenhangende voorstellen.

40/17 Statenvoorstel Zienswijze conceptbegroting 2018 van Parkschap nationaal park De Biesbosch

De **voorzitter**: Het volgende punt op de agenda is dan het Statenvoorstel betreffende het Parkschap nationaal park De Biesbosch. De fractie van het CDA heeft het woord, de heer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Onze provincie trekt zich terug uit de gemeenschappelijke regeling Parkschap nationaal park De Biesbosch per 1 januari a.s. Toch hoopt het CDA dat wij als provincie Noord-Brabant ons niet onttrekken aan de ontwikkeling van De Biesbosch. We helpen de recreatie en het verdienmodel van de regio te versterken, maar we moeten waken voor Amsterdamse of Veluwe praktijken waar de belevingswaarde van ons erfgoed onder druk komt te staan door de drommen toeristen. En we moeten ook zorgen dat de landschappelijke en ecologische kwaliteiten behouden worden. Dit moeten we doen middels een integrale gebiedsbenadering, maar deze moet wel uit de streek komen, denkt het CDA. Mijn vraag is dan ook: wat heeft de gedeputeerde gedaan om deze gebiedsvisie vanuit de streek te krijgen en heeft u een idee waar het gebied behoefte aan heeft? En zo ja, waar staat die behoefte dan geformuleerd? Voorzitter. Tot zover.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Ja, ik vraag me toch af, gelet op de opmerking van de heer Kuijken van het CDA zojuist dat hele drommen toeristen op De Biesbosch afkomen, dat hij dat toch een beetje als bedreiging zou zien. We hebben van de ene kant toch vastgesteld dat het Parkschap De Biesbosch op eigen benen moet gaan staan en moet zorgen dat er een goed verdienmodel ligt waarin juist het toerisme een cruciale factor is en waar toerisme en het prachtige gebied ook goed samen moeten kunnen gaan. Waar zit dan uw zorg in, terwijl dit juist het verdienmodel moet zijn?

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Ik hoop uiteraard dat er een heel grote stroom toeristen richting De Biesbosch komt. Maar De Biesbosch is meer dan alleen een recreatiepark. Het is ook een park met landschappelijke kwaliteiten die een intrinsieke waarde hebben. En wat we met zijn allen willen voorkomen, is dat dit puur en alleen een vakantiepark wordt voor toeristen. Je moet zorgen dat toerisme, ecologie en landschap elkaar versterken. En dat hoeft elkaar niet te bijten, dat kan en/en zijn. En dat kun je in een integrale

gebiedsontwikkeling doen, zoals je bijvoorbeeld ook ziet op De Grote Heide of de Loonse en Drunense Duinen. Die hebben ook een gebiedsvisie ontwikkeld. En ik mis dat voorlopig nog een beetje in De Biesbosch. En ik hoop dat ze daarmee komen. Dat we vanuit deze gebiedsvisie deze niet altijd tegenstrijdige belangen allemaal kunnen borgen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Maar steunt u dan wel het idee dat het toerisme een cruciale factor is in het verdienmodel daarin? En dat er ook heel veel toeristen – want we hebben pas een heel goede presentatie gehad in het Biesbosch Museum daarover. Ze proberen toeristen aan te trekken die naar Kinderdijk gaan en enkele kilometers verderop ook naar De Biesbosch komen. Dat al die toeristen daar van harte welkom zijn en ook naar het Biesbosch Museum komen en daar hun geld gaan besteden.

De **voorzitter**: Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dat steun ik van harte. Ik hoop dat er nog meer toeristen komen, hoogwaardig toerisme bovendien ook. En dat we daarmee de regionale economie kunnen versterken. Maar ik sluit niet mijn ogen voor het feit dat op sommige plekken toerisme ook een gebied onder druk kan zetten. Anders moet je maar even aan inwoners van Amsterdam bijvoorbeeld vragen wat zij vinden van toerisme. Maar door de bank genomen: hoe meer gasten, hoe beter. Voorzitter. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kuijken. Dan is nu de fractie van GroenLinks, mevrouw Brunklus. Aan haar het woord.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Voorzitter. Dank u wel. De Biesbosch, het lijkt wel een grensgeval. Ik vind het eeuwig zonde dat Brabant niets meer met De Biesbosch wil doen. De Biesbosch is een prachtig gebied in het noorden van Brabant en het lijkt wel alsof Zuid-Holland dat alleen maar door heeft. Ik druk me wat sterk uit. Maar ik vind het dus heel erg jammer – en dat heb ik ook de afgelopen jaren laten weten – dat De Biesbosch niet beter wordt ondersteund door deze provincie. Natuurlijk hebben wij er een prachtig museum gekregen, MuseumEiland. En de ontwikkeling van de hele polder daar is een prachtige gebiedsontwikkeling. De vorige keer toen we het over de ontwikkeling van De Biesbosch hadden, toen hebben we ook gepleit voor een gebiedsontwikkeling. En ik steun ook het pleidooi van het CDA. We hebben toen ook nog gepleit voor fietspontjes. Doe wat meer aan het verkeer, zodat wandelaars er goed rond kunnen komen. Ga zo maar door, fietsers etc., zodat De Biesbosch op een andere manier ook bereikbaar is. Maar er zit weinig schot in de zaak. Enerzijds ligt dat natuurlijk wel aan de ontwikkeling van het nationaal park zelf, hoe zij erin staan. Ze zijn goed bezig. Maar ik denk dat het wat sneller en progressiever kan. Ze zijn bezig met een keurmerk en ze gaan nu voor Unesco biosfeerregio. Dat is natuurlijk fantastisch. Maar ik heb nog steeds het idee – en mijn fractie ook – dat zij dit niet alleen kunnen. Wij vinden dat De Biesbosch steun verdient. En wij zouden het fantastisch vinden als er meer steun vanuit de provincie zou komen. Ik rond af, voorzitter. En als de provinciale ambities nu ook eens op die Biesbosch werden gelegd. De ambities van vrije tijd en ga zo maar door.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik vind dit betoog van GroenLinks toch wel een beetje de provinciale inspanning van de afgelopen jaren tekortdoen. Want er is juist ontzettend veel geld – dan hebben we het echt over ettelijke miljoenen – gestoken in de vernieuwing van het Biesbosch Museum, het

MuseumEiland. Dus we hebben vanuit de provincie daar fors aan bijgedragen. We hebben nu met het loskoppelen van de gemeenschappelijke regeling een soort van bruidsschat meegegeven. Dus om nu te zeggen dat we er helemaal niks aan doen vind ik wel te kort door de bocht richting De Biesbosch.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Nee, maar ik zeg eigenlijk precies hetzelfde. Want we hebben prachtig geïnvesteerd in De Biesbosch. Ik herinner me dat de gedeputeerde zei: wij hebben daar dat museum betaald, we hebben er 3 miljoen euro in gestopt. En hij heeft het geopend, het is een fantastisch museum geworden. Maar wat we nu aan het doen zijn, nu stoppen we er geen geld meer in. Het beetje bijdrage van onze provincie wordt dan nog uitgesmeerd door het nationaal park in de begroting tot 2021. En daar kunnen ze dan van rondkomen. Maar als je ambitie hebt – en Brabant heeft ambitie – en het is een van de meest fantastische gebieden in Brabant, waarom wil je daar dan niet meer mee? En waarom wil Zuid-Holland wel investeren en waarom wil Brabant er zo weinig mee doen?

De **voorzitter**: U punt is duidelijk. U was klaar met uw betoog. Dan gaan we nu verder met de Partij voor de Dieren. Mevrouw Surminski heeft het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Ja, voorzitter. Per 1 januari draagt de provincie Noord-Brabant niet meer bij aan de financiën van het nationaal park De Biesbosch en we hoeven ons dus eigenlijk niet meer uit te spreken over de begroting van 2018. Maar er is toch een punt van zorg en daarin sluit ik helemaal aan bij wat het CDA net heeft genoemd. Het nationaal park is nu gedwongen zelf voor verdienmodellen te zorgen en dat heeft onder andere geleid tot een verandering in beleid, zoals ze dat zelf hebben omschreven, van beschermen naar benutten. Recentelijk hebben parkwachters geklaagd over de toegenomen recreatiedruk en over de schade die door recreanten wordt aangericht, onder andere door kampvuren te stoken, en over het feit dat er te weinig toezicht is. Zonder nu al te diep in te gaan op dit concrete voorbeeld wil ik toch vragen: zijn GS het met ons eens dat het wel een voorbeeld is van de risico's die er zitten aan het meer exploiteren en minder beschermen van onze topnatuur? En zo ja, neemt u dat dan mee in uw beleid voor de Brabantse natuur? Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski. Dan de ChristenUnie-SGP, de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Gisteren keken heel veel mensen volgens mij naar De Biesbosch. Tijdens de storm zwiepten twee visarendnesten, waarin inmiddels al jongen zitten, gevaarlijk heen en weer. En de vraag was of de visarenden hun jongen groot zullen krijgen. En ik noem dit omdat De Biesbosch veel meer dan alleen het Biesbosch Museum is. De Biesbosch is een gebied met ongekende kwaliteiten, die Brabant op de kaart zetten. We dienen geen zienswijze in, omdat we de deelname aan het Parkschap beëindigen. Maar, voorzitter, ik mag toch hopen dat het niet het einde is van de betrokkenheid bij De Biesbosch. Want De Biesbosch is een gebied met een groot belang voor Brabant, op verschillende terreinen. Kijk bijvoorbeeld naar de natuur. Het grootste gebied tegenwoordig voor grutto's in het voorjaar, die komen opvetten om vervolgens overal door heel Nederland en ook in Brabant uiteindelijk te gaan nestelen. Bijvoorbeeld voor de populatie trekganzen die daar hun plek krijgen en daarmee ook zorgen dat er veel minder overlast is in de rest van Brabant. Bijvoorbeeld op het gebied van recreatie waar veel mensen, niet alleen de intensieve recreatie, mijnheer Van Hattem, die men niet zo heel graag in het hele gebied heeft, maar vooral ook de extensieve recreatie gekoppeld met natuur een plek krijgt. De cultuurhistorie van het gebied laat zien hoe grote delen van Brabant in de delta gevormd zijn, maar uiteindelijk ook in perioden als de oorlog en dergelijke een rol heeft gespeeld. En last but not least –

en ik kan nog veel meer opnoemen – een belangrijke rol speelt op het gebied van de waterveiligheid als doorstroomgebied, en daarmee voor grote delen van Brabant zorgt voor veiligheid en droge voeten.

Voorzitter. Ik ga dan ook niet mee met de opmerking van de heer Van Hattem dat we het dan moeten hebben over verdienmodellen en dat het gebied zichzelf moet bedruipen. Nee, we willen het gebied benutten en beschermen met een recreatie die ook past bij het gebied. En daarom is het zo belangrijk dat het beleid, dat grotendeels aansluit ook bij de provinciale doelen, niet versnipperd is, maar in één gebiedsontwikkeling, één gebiedsproject, ook in de komende jaren, gerealiseerd gaat worden. We hebben daartoe anderhalf jaar geleden al de oproep gedaan. En ik stel eigenlijk dezelfde vraag die de heer Kuijken stelt aan de gedeputeerde. Welke stappen zijn er in de afgelopen jaren gezet om tot een gebiedsvisie te komen om aan te haken bij de provinciale doelen en daardoor niet versnipperd, maar een eenduidig beleid te kunnen krijgen, waarop we ook de komende jaren kunnen voortborduren?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Ik werd toch even aangesproken door de heer Hermen Vreugdenhil. Het punt is nou juist, of het nou intensieve of extensieve recreatie is, het is gewoon noodzakelijk dat De Biesbosch zelf een verdienmodel moet ontwikkelen. Daar is toerisme gewoon een belangrijk onderdeel van. En ze zijn erop gericht om juist de mensen die naar Kinderdijk komen, die een of meer dagen naar De Efteling komen, die naar de Loonse en Drunense Duinen komen ook naar De Biesbosch te halen, het Biesbosch Museum te laten bezoeken, daar op een rondvaartboot te gaan zitten. Dat is niet dermate intensieve recreatie dat heel het gebied vol komt te staan met tenten en caravans.

De **voorzitter**: En uw vraag was?

De heer **Van Hattem** (PVV): Het gaat erom, steunt u gewoon het idee dat het toerisme een van de belangrijkste verdienmodellen is voor het Parkschap om op eigen benen te kunnen staan en juist deze ontwikkeling ook binnen een brede toeristische visie van Brabant te kunnen inzetten en daar De Biesbosch onderdeel van uit te laten maken?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Nee, die visie deel ik niet. Want ik zie De Biesbosch niet als een verdienmodel waaraan verdiend moet kunnen worden, maar als een gebied dat heel veel belangen en kwaliteiten bij elkaar brengt. En recreatie is er daar een van. En juist de omliggende gemeenten van het gebied hebben gezegd dat de natuurwaarde van het gebied voor hen vooropstaat. En daarmee wordt afgestemd welke recreatieve waarden daar gecombineerd kunnen worden. Maar dat zal een goede afweging moeten zijn waarin verdienmodellen niet centraal staan, maar waarin de topkwaliteit van de natuur voorop moet staan en van daaruit geredeneerd moet worden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dat is allemaal leuk en aardig, maar ergens zal er toch brood op de plank moeten komen voor het gebied, om zich te kunnen bedruipen. U kunt die ambities wel hebben, maar waar moet dan het geld vandaan komen? Moeten wij dan alsnog allerlei subsidiepotjes gaan opentrekken en tot de conclusie komen dat het allemaal toch wel weer een dure grap wordt? Het kan toch op deze manier prachtig gecombineerd worden, zonder dat het een onnodige belasting vormt voor de natuurwaarden van het gebied die zeker – anders was het ook geen natuurgebied – in stand moeten blijven.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Ik ben het niet met u eens. Want er zijn tal van doelstellingen die ook passen bij het provinciaal beleid. Ik noemde net de natuurdoelstelling al. Ik noem bijvoorbeeld de bereikbaarheidsdoelstelling, met een belangrijke verbinding, ook richting Zuid-Holland, in een gebied dat heel kwetsbaar is, ook met de verbinding. De bruggen lagen er gisteren uit, dan zie je meteen hoe kwetsbaar zo'n gebied is. En daar zitten allemaal koppelkansen waarin we met elkaar kunnen kijken hoe we die bij elkaar kunnen brengen en hoe we tot een gebiedsvisie en een gebiedsontwikkeling kunnen komen zonder dat we daarbij centraal stellen dat met name de verdienmodellen, met name op recreatief gebied, daarbij leidend moeten zijn. En daar zijn de gemeenten in ieder geval een heel aantal stappen verder. En ik roep eigenlijk de provincie ertoe op om daarbij aan te haken en gezamenlijk in die gebiedsvisie op te trekken en aan te sluiten bij de provinciale doelen.

De **voorzitter**: Ja. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik ondersteun dat van harte. En ik vraag ook aan de heer Van Hattem van de PVV of hij De Biesbosch nu alleen maar ziet als een verdienmodel, waar subsidie in gestopt zou moeten worden. We hebben toch allerlei subsidies? We hebben een leisure fund. We zijn op allerlei terreinen in Brabant bezig om de toeristische ontwikkelingen te stimuleren. En dat is ook een van de doelen, opdat we Brabant aantrekkelijk willen houden en maken voor degenen die zich hier vestigen. En ga zo maar door. Dus De Biesbosch is daar toch juist een prachtig element in Brabant waar we geld aan zouden moeten kunnen spenderen?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Het is inderdaad niet alleen een verdienmodel, maar je hebt wel een verdienmodel nodig om het in stand te kunnen houden. Om juist die natuurwaarden die er zijn overeind te kunnen houden en bijvoorbeeld ook alle negatieve zaken die er zijn ook aan te pakken. Bijvoorbeeld afval dat er gedumpt wordt, niet alleen door toeristen, maar bijvoorbeeld ook vanuit drugsafvaldumpers dat daar een groot probleem is. Dat zijn allemaal zaken die gewoon goed moeten kunnen worden aangepakt. En daar is gewoon geld voor nodig. En toerisme kan daar gewoon een belangrijke factor in spelen, zeker nu daar een Biesbosch MuseumEiland is ingericht met een miljoenenbijdrage van deze provincie. Dat is een mooie trekker, waar een verdienmodel in kan zitten om op eigen benen te staan. En als we dat in een brede visie oppakken, dus vanuit de toeristische visie voor Brabant, dan is dat gewoon een belangrijke factor die erin meespeelt, zoals ook groot natuurgebied in Brabant daarin kan bijdragen. Het hoeft niet met elkaar te bijten.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Mevrouw Brunklaus, een korte reactie.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Maar vindt de PVV nu dat De Biesbosch onderdeel is van het grote Brabant waar we al die plannen voor maken? Of vindt de PVV dat De Biesbosch maar een gebiedje apart is, waar een nationaal park zit, wat eigenlijk geen nationaal park meer is - of hoe is het ook alweer - dat zelf maar de broek moet ophouden?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. U heeft ten dele gelijk. De Biesbosch ligt voor een deel in Brabant en een deel niet. Maar dat is een heel andere discussie. Maar het hoort inderdaad bij Brabant. En ik heb het heel duidelijk gezegd net: het hoort gewoon inderdaad intrinsiek bij onze visies. Bij onze toeristische visies moet het deel bij uitmaken. En daar speelt het gewoon een belangrijke rol in. En een van de dingen om het te kunnen financieren om die doelstellingen te kunnen behalen, is gewoon inzet vanuit toeristische middelen. En dat is gewoon heel belangrijk om dat overeind te kunnen houden. En die factor wordt hier gewoon tekortgedaan. Dat is het enige punt dat ik wil maken.

De **voorzitter**: De punten zijn nu helder. Ik verzoek de heer Vreugdenhil zijn betoog te vervolgen.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Ik rond af. Het mag helder zijn dat wij het niet eens zijn met de PVV-fractie. Ik heb het net al aangegeven. Voorzitter. Ik wacht de beantwoording van de gedeputeerde af en ik wil graag dan ons erop beramen of we nog met een motie moeten komen om te kijken of we nog invulling kunnen geven om die blijvende betrokkenheid en die blijvende verbondenheid met De Biesbosch ook verder vorm te geven in de komende jaren. Ik dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil voor zijn bijdrage. De heer Heijman had zich niet op de sprekerslijst gemeld. Dan is nu de gedeputeerde bereid en meteen in staat om de beantwoording ter hand te nemen. Aan hem het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Eigenlijk is het een heel eenvoudig voorstel, namelijk we zijn niet meer betrokken bij het Parkschap De Biesbosch en vinden ook niet dat we dan dus iets moeten zeggen over de begroting van volgend jaar. Einde voorstel. En volgens mij ook einde beantwoording van de vragen die daarover gingen. Maar u kunt nog heel lang uitwijden over De Biesbosch. Dat gebeurt dan ook en is misschien ook wel terecht. De vraag die misschien het belangrijkste is en die ook een beetje blijft hangen, is of wij nou een gebiedsvisie op De Biesbosch hebben en is dat dan waaruit onze betrokkenheid bij De Biesbosch zou moeten blijken. Allebei nee. Zeker zijn we betrokken bij De Biesbosch, het is meer dan alleen het Parkschap. Het Parkschap is waar wij uit gaan. Overigens, mevrouw Brunklau, Zuid-Holland ook. Niet alleen wij. Dus het niet zo dat alleen Zuid-Holland zicht heeft op De Biesbosch. Integendeel. We hebben met Zuid-Holland dezelfde visie op zowel De Biesbosch als het Parkschap en trekken om dezelfde reden ons terug uit dat Parkschap.

Als het gaat over natuur hebben we ons natuurbeleid dat daar een rol speelt. Als het gaat over veiligheid of het tegengaan van te veel druk door toerisme is het aan de beheerders om die opdracht uit te voeren.

Hebben we een gebiedsvisie? Nee, we hebben geen gebiedsvisie en die gaan we ook niet maken. Sterker nog, we hebben ik denk twee jaar geleden besloten dat wij hier in deze provincie niet meer op die manier gaan werken met gebiedsvisies die heel integraal lijken, maar vooral toch ook heel harde grenzen trekken rond een gebied en vervolgens sectoraal niet meer integraal zijn. Dus nee, er is geen gebiedsvisie. Die komt er ook niet. Er is een visie van het Parkschap die wij ondersteunen. Er is een visie over het toerisme die wij ondersteunen. Er is een natuurvisie. We hebben het over De Biesbosch in de Zuidwestelijke Delta als het gaat over waterveiligheid. De verschillende Deltaprogramma's rond waterveiligheid, rond ruimtelijke adaptatie, zoetwater spelen zich mede af in De Biesbosch. Maar geen gebiedsvisie over wat dit voor park is en wat we ervan willen maken. Dat is echt aan het Parkschap waar we dus even goede vrienden afscheid van hebben genomen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Er was nog een interruptie op de valreep. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. De gedeputeerde had een duidelijke beantwoording. Maar aan het begin van zijn beantwoording zat toch een punt waarvan ik denk dat toch niet ongemerkt te willen laten passeren. Hij zegt: eigenlijk is dit de begroting voor de overdracht etc.; we hebben er niks mee te maken en that's it; en eigenlijk zou ik dan niet meer op de vragen in hoeven te gaan. Maar ik wil toch wel – gelet ook op de eerdere discussie rond de omgevingsdiensten met de planning- en controlcyclus – er zaten bij dit voorstel ook de jaarstukken van het afgelopen jaar. En daar gaan wij wel degelijk over. Ik had er zelf geen vragen bij, maar ik vind wel dat opgemerkt moet worden dat als er hier vragen over zijn, die zeker gesteld moeten kunnen worden.

De **voorzitter**: De gedeputeerde is intussen op zijn plaats terechtgekomen. Wilt u nog reageren?

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja.

De **voorzitter**: De spelregels zeggen dat, als u een interruptie wilt plegen, u dat even kenbaar maakt door het rode knopje aan te doen, zodat ik zie dat die komt. Maar ik geef u nog een gelegenheid en dan ronden we af.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): We hebben het allemaal zo druk op onze plek, voorzitter.

De **voorzitter**: Ja, dat snap ik, maar er zijn ook regels.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): De gedeputeerde zegt net dat er geen gebiedsvisie is om de reden die hij al eerder heeft genoemd. Dat is volgens mij ook niet wat wij bedoelen. Laat ik de vraag anders stellen. Is er een visie op de ontwikkeling van de regio? En dat in het kader van de ambities van Brabant en dat samen met de gemeenten die daar zijn.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dat is wel een heel brede vraag. 'Is er een visie', vraagt u eigenlijk, 'in die regio over de regio?' Ik heb er geen woorden voor. Ik weet niet wat ik moet zeggen.

De **voorzitter**: Een beetje in algemene zin. Kort en krachtig. Aanvullend.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik zal u helpen. Vorig jaar, toen we ditzelfde onderwerp bespraken, hadden we het over bijvoorbeeld het ondersteunen van wandel- en fietsroutes. Ik noemde het net ook in mijn eerste termijn. Gebeurt daar wat mee? Dat is een visie hebben op hoe je vindt dat de leisure daar ontwikkeld moet worden. Als wij het hebben over De Efteling, dan zijn we bereid om daar een lening aan te geven, omdat we een visie hebben op de ontwikkeling van het gebied in Midden-Brabant. Dat gebeurt samen met de gemeenten Tilburg, Loon op Zand en ga zo maar door. Er liggen drie gemeenten of meerdere gemeenten in het Land van Heusden en Altena en ook wat lager die wel een visie hebben op De Biesbosch en die daar ook toeristische ontwikkelingen willen stimuleren. Is er overleg tussen de gemeenten en de provincie over hoe dat gebied er over een aantal jaar uit zou kunnen komen te zien?

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nou ja, in die zijn er verschillende visies. Er is een visie over mobiliteit en die gaat dan over die bruggen. En over de hashtag Brabant die daar over De Biesbosch loopt. Er is ook een visie op bedrijfsterrainen en de rol van Moerdijk in De Biesbosch. Er zijn heel veel van die visies. Er is niet een visie die dan zogenaamd integraal is, maar wel alleen over die regio gaat. Visit Brabant over waarheen

we willen met het toerisme in Brabant en dat we meer willen dat er meerdaags toerisme komt. Daar is een visie op, die stellen we als het ware ter beschikking aan De Biesbosch. Van joh, doe met ons mee in deze visie, want die sluit dan aan wat we met de rest van de provincie ook doen. Maar het is aan het Parkschap hoe zij hun rol in recreatie invullen. Wij kunnen verder niets opleggen aan De Biesbosch van 'gij zult onze visie rond recreatie volgen'.

De **voorzitter**: Goed. Daarmee zult u het moeten doen. De gedeputeerde was klaar met zijn beantwoording. Dan inventariseer ik of er behoefte is aan een tweede termijn. Bij Kuijken. Ja. Kort en krachtig graag.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank je wel, voorzitter. Ik durf het woord al bijna niet meer in mijn mond te nemen, maar ik hoorde net in de beantwoording van de gedeputeerde dat er wel een gebiedsvisie was uit het gebied. Daar ben ik niet mee bekend, dus ik zou graag willen vragen of het college deze aan PS kan toesturen. Dan willen wij als CDA-fractie graag kijken vanuit uit welke portefeuilles en belangen die wij in de provincie hebben, dus onder andere recreatie en misschien vervoer, wij dat gebied kunnen ondersteunen. Want daar zijn we toch wel naar op zoek.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kuijken voor zijn bijdrage. Dan kijk ik naar de fractie van GroenLinks. Nee. Geen behoefte aan een tweede termijn. Mevrouw Surminski? Ook niet. De heer Vreugdenhil? Ja. Aan hem het woord.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik dacht even of ik zou interrumpen of mijn eigen termijn zou gebruiken. Want ik schrok een beetje van de beantwoording van de gedeputeerde om eigenlijk uit de losse pols maar een aantal visies te noemen zonder maar enig besef en idee te hebben wat de concrete relatie die ze met het gebied hebben. Ik heb bijvoorbeeld de ganzen genoemd. Een belangrijk element om de trek ganzen ook een plek te kunnen geven en daarmee te zorgen dat de overlast ... En zo kan ik op tal van terreinen aangeven waar die verbanden met provinciaal beleid zitten. En daarom is het zo van belang om niet naar een versnipperd beleid toe te gaan. Dat gedeputeerde Van der Maat met een pontje bezig is. Of gedeputeerde Pauli volgens mij met een pontje bezig is en gedeputeerde Van der Maat met een pont naar Dordrecht. Met natuurbeleid aan de ene kant en dat recreatieve ontwikkeling bij gedeputeerde Van Merrienboer ligt. Maar met één gebiedsvisie te komen. Dan vraag ik niet aan de provincie om die gebiedsvisie te maken, maar ik vraag wel aan de provincie om aan het Parkschap te vragen, die al bezig is om een visie op te stellen waarin alle elementen zitten, waar het provinciaal beleid op aangehaakt kan worden en waar ook de integraliteit van het provinciaal beleid vormgegeven kan worden en effectief gemaakt kan worden. Daarvoor dien ik samen met de fracties van Lokaal Brabant, het CDA en GroenLinks een motie in, die oproept om aan het Nationaal Park De Biesbosch te vragen met die gebiedsvisie te komen en te vragen hoe de provincie Brabant hier op projectbasis aan kan bijdragen. Ik breng hem graag straks in stemming, voorzitter.

"Motie 2 'Provinciale bijdrage aan gebiedsontwikkeling Biesbosch'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 9 juni 2017, behandelend Statenvoorstel 40/17 zienswijze conceptbegroting 2018 van Parkschap nationaal park De Biesbosch;

overwegende dat:

- de provincie deelname aan de gemeenschappelijke regeling voor het Parkschap Biesbosch niet meer als passend beschouwt;
- er ook in de toekomst op een andere wijze verbondenheid moet blijven bestaan van de provincie bij de ontwikkeling van De Biesbosch en het behoud van de unieke natuurwaarden in De Biesbosch;

- de ontwikkelingen in De Biesbosch op het gebied van natuurwaarde, cultuurhistorische waarde, recreatieve waarde, waterkwaliteit, grondstoffenwinning en waterveiligheid het provinciaal belang raken;

constaterende dat:

- De Biesbosch als regio met als kern het nationaal park van grote waarde is voor Brabant;
- er diverse vraagstukken spelen op het gebied van bereikbaarheid (veren), natuurontwikkeling, drinkwaterwinning, veiligheid in de delta, handhaving en toezicht e.a., die een samenhangende visie en aanpak van de diverse vraagstukken vraagt;
- een totaalvisie op de gebiedsontwikkeling Biesbosch vooralsnog ontbreekt;
- de provincie Brabant binnen haar kerntaken een belangrijke rol kan spelen in de ontwikkeling van De Biesbosch;

spreken uit dat er ook in de toekomst een verbondenheid blijft bestaan van de provincie Brabant bij de ontwikkeling van De Biesbosch;

vragen Gedeputeerde Staten om aan nationaal park De Biesbosch te vragen met een gebiedsvisie te komen en te vragen hoe de provincie Noord-Brabant hier op projectbasis aan bij kan dragen;

en gaan over tot de orde van de dag.

ChristenUnie-SGP: Hermen Vreugdenhil

GroenLinks: Patricia Brunklaus

Lokaal Brabant: Jan Heijman

CDA: René Kuijken"

De **voorzitter**: We zullen hem eerst eens indienen en achter deze tafel zorgen dat die vermenigvuldigd wordt. Spoedheidshalve wil ik de gedeputeerde vragen de motie even door te geleiden. Maar intussen was er ook een interruptie.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Die wordt wel integraal verwerkt, voorzitter.

De **voorzitter**: Jazeker. Nee, dat gaat allemaal in een moeite door. Maar de heer Van Hattem is nu aan de interruptiemicrofoon voor u.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik verbaas me toch wel een beetje dat juist de heer Vreugdenhil met een dergelijk verzoek komt voor zo'n gebiedsvisie vanuit de provincie. Is het niet veel logischer om dit straks in het proces mee te nemen van de integrale omgevingsvisie, die we hier gaan vaststellen? Daar zou juist zoiets prachtig in kunnen landen.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Nee, voorzitter. Want met de NL-Deltaprijs of voor het Delta-Haringvlietgebied is een start gemaakt om die integrale gebiedsvisie te maken. Daar ligt al een heel mooie basis om de komende jaren op door te pakken. En er ligt eigenlijk al panklaar, ook voor de provincie, een mogelijkheid om het beleid echt integraal vorm te geven. We hebben laatst bij de Perspectiefnota hier een stevig debat gevoerd over het integraal werken vanuit de provincie. Niet vanuit schotjes werken, maar in zijn totaliteit werken. Dit is denk ik een prachtig voorbeeld dat we aan kunnen haken, in kunnen haken bij een aantal ontwikkelingen en daarbij ook ons eigen budget effectief in kunnen zetten.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dan nog vind ik het niet al te praktisch. Want je zit dan weer met een aparte integrale gebiedsvisie voor dit gebied, terwijl we straks juist vanuit onze provinciale focus veel meer gediend zijn om deze visie te integreren in de provinciale omgevingsvisie. Is dat dan niet een veel logischere oplossing, ook gedacht vanuit de perspectieven van de ontwikkeling van de omgevingsvisie?

De **voorzitter**: Ik dan de heer Van Hattem voor die bijdrage. Ik wil er wel op wijzen dat we hier beraadslagen over het voorliggende voorstel en dan nu heel veel naar aanleiding van dit voorstel. Daar is enige ruimte voor, maar laten we wel proberen de agenda een beetje te volgen. De heer Vreugdenhil

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Ik vraag de heer Van Hattem de motie straks te lezen, want die vraagt juist om aan te haken bij de gebiedsvisie, die vanuit de regio opgepakt wordt en daar de provinciale mogelijkheden, om in te haken, om aan te haken om die op te pakken. En volgens mij is dat precies in lijn van de nieuwe omgevingsvisie, zoals we die straks maken en de uitvoering.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik krijg een soort déjà vu. Want wij hebben het een en ander ook al besproken op 18 december 2015. Toen bent u ook gekomen met een motie en met de idee om een gebiedsvisie te ontwikkelen voor De Biesbosch. Wij en het CDA hebben toen gezegd dat wij het breder zouden willen trekken en dat er iets zou komen dat zou gelden voor alle nationale parken. U heeft toen gezegd dat u dat met ons zou willen bespreken. Waarom bent u niet naar ons toegekomen?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Volgens mij ben ik juist naar iedereen toegekomen met de vraag ter ondersteuning hiervan, omdat we juist in 2015 al gezegd hebben, ook richting de gedeputeerde en het college, er werk van te maken. We zitten nu in 2017. In januari loopt ook onze bemoeienis met het Parkschap af. Dus er komt een natuurlijk moment waarin we als provincie ook aan moeten geven hoe we verder gaan met onze rol binnen De Biesbosch als provincie. In het verleden konden we dat prima binnen het Parkschap doen en zat de gedeputeerde daar aan tafel. Straks moeten we dat op een andere wijze doen. Dus dit soort natuurlijke momenten. En ook mede ingegeven dat het college het sinds 2015 heeft laten lopen om hier echt daadwerkelijk werk van te maken. Dus ik ben het helemaal met u eens om ook voor de andere nationale parken hier ook op die manier te gaan werken. Want er is heel veel winst te halen. We hebben vanmorgen nog een bijeenkomst gehad over natuur en alles erbij. Dus laten we die handschoen snel oppakken. Maar voor De Biesbosch is er met de beëindiging van het lidmaatschap van het Parkschap geen tijd te verliezen en zullen we voor 1 januari daarop ook een visie moeten hebben als provincie.

De **voorzitter**: Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dan heb ik eigenlijk nog de vraag: is de motie die u heeft ingediend tekstueel dezelfde als die u destijds heeft ingediend en die toen is verworpen? Het CDA stemde toen ook tegen.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Nee. Dan vraag ik ook u de motie te lezen en dan dus ook de wijzigingen daarin te zien. Dan ziet u dat de overwegingen hetzelfde zijn, maar dat de uitspraak anders is

en dat we daar natuurlijk ook aanhaken bij het proces dat de afgelopen periode al plaatsgevonden heeft bij de NL-Deltaprijs, waar er al heel veel voorwerk is gedaan. We kunnen dus aanhaken bij die ontwikkelingen, die gebiedsvisie die daar nu voorbereid wordt, waarop we als provincie kunnen inhaken en onze middelen effectief kunnen besteden.

De **voorzitter**: Oké. Ik dank de heer Vreugdenhil voor zijn bijdrage. De motie waarover wordt gesproken, wordt snel vermenigvuldigd, zodat u daarvan kennis kunt nemen. Ook voor de gedeputeerde, die hem op de tafel krijgt aangereikt. Maar ik stel voor dat hij op de andere punten al de beantwoording ter hand neemt. Aan hem het woord.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter. Dank u wel. De motie die opriep om met zo'n visie te komen is inderdaad verworpen. Dus is er geen visie en komt er ook geen visie wat mij betreft. En al helemaal niet voor alle nationale parken, want daarover hebben we nou net twee jaar geleden een uitgebreide discussie gehad, over onze nieuwe rol ten opzichte van die nationale parken. En dit betekent dat ze een vervallen rijkstaak zijn, waarbij we de eerste vier jaar hebben geprobeerd om de parken financieel te ondersteunen, zodat ze verdienmodellen konden ontwikkelen. Maar daarna was het ook afgelopen. En dat moment is nu wel gekomen. En als u afscheid neemt moet u ook echt afscheid durven nemen. En dan niet vervolgens omdraaien en een gebiedsvisie vragen. En met alle respect, al helemaal niet om daar dan potjes voor open te stellen om zogenaamd onze beleidsdoelen in die visie tot uitvoering te brengen. Dus een waarschuwing aan alle nationale parken in Brabant: nee, dat gaan we niet doen.

Overigens wordt er veel werk van De Biesbosch gemaakt.

De **voorzitter**: Interruptie Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Ik wil even bezwaar maken tegen de formulering 'allerlei potjes open te stellen'. We hebben gewoon allerlei beleidsterreinen die de belangen in De Biesbosch raken, onder andere vervoer, onder andere recreatie. Daar doen we heel veel aan. Dus we kunnen kijken waar we vanuit bestaande programma's het gebied De Biesbosch kunnen versterken. En dat lijkt mij een ontzettend goed idee.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, dat is geen goed idee. We hebben twee jaar geleden afscheid genomen van niet alleen de nationale parken, maar ook van het werken met dit soort gebiedsvisies, omdat dat een soort fake integraal beleid oplevert. Als je zegt het waterbeleid, het mobiliteitsbeleid en het economisch beleid te doen. Alles dat zich dan binnen De Biesbosch afspeelt trek je als het ware los van hetzelfde beleid in de rest van de provincie. En dan ga je daar kijken hoe je dat op elkaar laat aansluiten en dat zou dan integraal zijn. Wij doen een gebiedsvisie voor heel Brabant en dat lijkt ons integraal. En natuurlijk zit daar een visie op mobiliteit bij. En als het bijvoorbeeld gaat over de A4, die toch vooral noord-zuidverkeer kent en dus over De Biesbosch heen gaat, dan hoort dat bij mobiliteit, maar daar hoeven we geen gebiedsvisie Biesbosch voor te gaan maken.

De **voorzitter**: Het oordeel over de motie, gedeputeerde, laat zich raden. Maar misschien even de expliciete formulering.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Het dictum luidt om aan het nationaal park De Biesbosch te vragen om met een gebiedsvisie te komen en te vragen hoe de provincie Noord-Brabant hier op projectbasis aan kan

bijdragen. Een levensgevaarlijke vraag, raad ik u af om daarmee in te stemmen. Voor u het weet krijgt u hier een gebiedsvisie, moeten we er iets mee en zit u bij de begroting met de gebakken peren te kijken.

De **voorzitter**: En derhalve wordt die ontraden als ik dat zo inschat. Nog een interruptie van de heer Vreugdenhil, zonder dat het knopje was ingedrukt. Ik mag u toch vragen dat te doen, anders is het voor mij wat onhandig.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dat zal ik de volgende keer doen, voorzitter. Maar ik dacht: ik moet snel zijn, want anders zit de gedeputeerde weer op zijn stoel. Maar hij zit inmiddels op zijn stoel. De woorden die u aan het eind spreekt 'voordat je het weet zitten we er weer aan vast' doen volgens mij niet recht aan alle provinciale belangen die verbonden zijn aan De Biesbosch. Als het gebied op dezelfde manier zou zeggen 'je zoekt het maar uit, provincie, met al je provinciale belangen', dezelfde woorden die u hier zegt, dan zitten we volgens mij op de verkeerde weg. Zoek die verbinding nou. Wij vragen u niet om zelf een gebiedsvisie te maken. U was bijvoorbeeld zo trots op Van Gogh nationaal park, waar we wel heel snel met elkaar een plan in elkaar konden timmeren. Aan de andere kant is er NL-Delta die daar een prachtig plan heeft. Dat is niet vanuit de provincie gefinancierd, maar is zelf opgepakt. De handschoen is aangereikt aan de provincie om gezamenlijk de doelstellingen op te pakken. Ga daarmee het gesprek aan, gooi die deur dan niet dicht en benut de kansen en mogelijkheden. En daar roep ik de gedeputeerde nogmaals toe op.

De **voorzitter**: Duidelijk. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voorzitter. Mag ik een vraag stellen aan de indiener van deze motie?

De **voorzitter**: Dat mag u.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Mij bekruipt een beetje het gevoel dat u eigenlijk Parkschap De Biesbosch het idee geeft dat ze het zelf helemaal niet kunnen. Klopt dat?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, voor een deel klopt dat. Voor een deel klopt dat als je kijkt voor welke vraagstukken het Parkschap staat. Eigenlijk het hele gebied, het Parkschap is er maar een onderdeel in. Welke bijdragen ze krijgen voor de natuurontwikkeling, die vele malen lager is, alleen al om de handhaving en toezicht bijvoorbeeld vorm te kunnen geven. Alleen al om de hoogwaterproblematiek, die heel veel vraagt, met elkaar vorm te geven. Voor een deel wordt het door Rijkswaterstaat betaald, maar voor een deel gaat het ook dwars door het gebied zelf. Waar heel Brabant van profiteert door droge voeten te halen. Dat haal je niet op met een bijdrage van vaantjes of bootjes of iets dergelijks. Nee, daar moet je met zijn allen in investeren. En we hebben daar een prachtige kans daar benoemd: NL Delta, waar heel veel elementen bij elkaar komen, waarin provinciale belangen gediend zijn en we gezamenlijk kunnen optrekken. En juist van die ontschotting binnen het college af willen en gezamenlijk werken aan de kwaliteit van het gebied.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Hiermee is een einde gekomen aan de tweede termijn van de behandeling van het onderwerp. Straks zullen we over het voorstel en de daarbij intussen ingediende motie 2 stemmen.

38/17 Statenvoorstel Evaluatie Zuidelijke Rekenkamer Informatievoorziening investeringsfondsen Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dan is nu aan de orde het volgende bespreekonderwerp op deze agenda. Dat betreft het Statenvoorstel inzake de evaluatie Zuidelijke Rekenkamer Informatievoorziening investeringsfondsen Noord-Brabant. Het gaat hier voor de goede orde dus om de techniek en de daarmee verbonden aspecten van fondsbeheer en niet over de inhoud van de fondsen. Dat heeft vanochtend in de procedurevergadering nog eens even extra aandacht gekregen. We gaan het dus niet over de inhoudelijke thema's hebben, maar over de techniek van het fondsbeheer en de daarmee gemoeide relatie ter Staten en wat de Rekenkamer daarover gezegd heeft. En dat gaat als eerste doen de heer Koevoets van de fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, mijnheer de voorzitter. In de vorige bestuursperiode is een vijftal fondsen ingesteld om de verschillende ambities die de provincie heeft, te realiseren. Om de vinger aan de pols te houden - het gaat tenslotte om een bedrag van 500 miljoen euro aan provinciaal geld, die via deze fondsen in Brabant wordt geïnvesteerd - is aan Gedeputeerde Staten gevraagd om Provinciale Staten via de p&c-cyclus te informeren over de voortgang. De Zuidelijke Rekenkamer heeft de informatievoorziening inzake deze investeringsfondsen aan Provinciale Staten geëvalueerd. En namens de fractie van de VVD wens ik naar aanleiding van dit rapport en het Statenvoorstel uitdrukkelijk niet inhoudelijk, zoals u al zei, in te gaan op de verschillende fondsen. De evaluatie is enkele maanden geleden aan de orde geweest en inmiddels zijn voor de nabije toekomst themabijeenkomsten gepland voor de fondsen. Deze zullen hopelijk met name inhoudelijk Provinciale Staten meer inzicht geven in het verloop van deze investeringen in Brabant.

Zoals gezegd, bij de instelling van de fondsen is een aantal afspraken tussen GS en Provinciale Staten gemaakt inzake de rapportage en de informatievoorziening door Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten. De VVD stelt vast dat in het algemeen en met name voor het breedband-, energie- en innovatiefonds de rapportage plaatsvindt op de afgesproken momenten en via de afgesproken indicatoren. Er is, zo kan uit de evaluatie van de Zuidelijke Rekenkamer geconcludeerd worden, wel hier en daar iets op aan te merken met betrekking tot de inhoudelijke kwaliteit van die informatie. En met name bij Brabant C en het Groen Ontwikkelfonds. Een andere zaak die volgens de Zuidelijke Rekenkamer aandacht behoeft, is de rapportage met betrekking tot de revolverendheid van de fondsen. De fractie van de VVD deelt de zorg van de Zuidelijke Rekenkamer dat het van belang is dat volgens afspraak wordt gerapporteerd en daar waar is afgesproken dit te doen op basis van de zogenaamde kernprestatie-indicatoren, de kpi's, is dat van groot belang. Nu blijkt dat voor het Groen Ontwikkelfonds nauwelijks via afgesproken kpi's wordt gerapporteerd. En het is duidelijk dat de voortgang van dit fonds niet kan worden gemonitord door Provinciale Staten en ook niet kan worden bijgestuurd wellicht. Gezegd dient te worden dat we als Provinciale Staten hierbij de hand ook in eigen boezem dienen te steken, daar we hadden kunnen constateren dat de rapportage hier te wensen overliet. De Rekenkamer stelt verder vast dat de rapportage niet altijd nauwkeurig en consistent is. Alles tezamen kan er wat worden verbeterd aan de informatievoorziening over de fondsen aan Provinciale Staten. De VVD stelt tevreden vast dat Gedeputeerde Staten werk willen maken van het verbeteren van de rapportages inzake de fondsen, aangezien de aanbevelingen van de Rekenkamer zijn overgenomen in het voorstel dat voorligt.

Echter, we willen toch een aantal zaken aan de orde stellen. De Rekenkamer haalt nadrukkelijk de rapportage met betrekking tot de revolverendheid van de fondsen aan. En de VVD is met Gedeputeerde Staten van mening dat het in de eerste jaren na instelling van de fondsen uiterst lastig te bepalen is of een fonds aan het eind van de looptijd revolverend zal zijn. Onder andere omdat boekhoudregels voorschrijven verliezen en gemaakte kosten direct te nemen en opbrengsten uit een fonds pas meestal later worden gerealiseerd. We hebben daar bij de instelling van de fondsen overigens ook aandacht voor gevraagd. In reactie op het rapport stellen GS nu dat de fondsen inmiddels lang genoeg werkzaam zijn om aan te vangen

met het rapporteren over de mate van revolverendheid. We kijken dan ook met belangstelling uit naar deze rapportages. Zo ook wat betreft het Brabant C-fonds, waarvoor kpi's zullen moeten worden opgesteld. Gedeputeerde Staten stellen in reactie op het rapport en de aanbevelingen voor een voorstel voor de rapportage voor te bereiden voor het platform planning en control van Provinciale Staten. De VVD acht dit een zeer werkbaar aanpak en wenst dit graag te formaliseren in het voorstel dat thans voorligt. In plaats van aan GS, de fondsen en PS – aan onszelf dus – als opdracht mee te geven kritisch naar de kpi's en andere instrumenten te laten kijken, achten we het beter dit actiepunt integraal aan GS toe te wijzen. Deze actie kan dan door PS worden gemonitord en opgevolgd.

Voorzitter. Ik overhandig u daartoe zo dadelijk, ook namens de fractie van de PvdA, een amendement van deze strekking. Rest me namens de fractie van de VVD de Rekenkamer te bedanken voor een goed en nuttig onderzoek met als resultaat een uitstekend rapport met adequate aanbevelingen, en GS voor het serieus werk maken van het opvolgen van deze aanbevelingen. Ik dank u.

Amendement A1 'Monitoring en sturing investeringsfondsen'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 9 juni 2017, behandelend Statenvoorstel 38/17 over Evaluatie Zuidelijke Rekenkamer informatievoorziening investeringsfondsen Noord-Brabant; besluiten dat de tekstpassage 'Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten met elkaar en met de investeringsfondsen kritisch te laten kijken naar de geschiktheid van de huidige kpi's en grootheden als monitorings- en sturingsinstrumenten om de voortgang en het bereiken van de doelstellingen te volgen' vervalt en gewijzigd dient te worden in de volgende tekst 'Gedeputeerde Staten te verzoeken tot een voorstel aan PS te komen om door middel van, de huidige en/of andere, kpi's en grootheden te komen tot monitoring- en sturingsinstrumenten om de voortgang en het bereiken van de doelstellingen te volgen'.

Toelichting

Het is van belang duidelijk de verantwoordelijkheid bij het uitvoerend bestuur te leggen met voorstellen te komen. Ergens 'kritisch naar kijken' is weinig concreet. Juist in dit rapport werd opgemerkt dat rapportages en acties niet altijd nauwkeurig en concreet zijn.

In de reactie van GS op het rapport wordt voorgesteld via het platform p&c met een voorstel te komen. Dit amendement maakt deze 'toezegging' concreet.

En gaan over tot de orde van de dag.

VVD: Hubert Koevoets

PvdA: Ben Maas"

De **voorzitter**: Ik dank de heer Koevoets voor zijn bijdrage. Dan is nu het woord aan de CDA-fractie, de heer Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Dank. Vandaag gaat het inderdaad niet over de inhoud van de fondsen, maar toch een winstwaarschuwing vooraf. Het is helaas een tweeledige inbreng geworden. Positief zeker op enkele punten. Maar helaas ook zeer kritisch. Aan de ene kant kunt u dan nadenken achter de tafel als GS: we krijgen weer heel wat over ons heen. Maar aan de andere kant kunt u het ook positief oppakken en bedenken dat eigenlijk de scherpste kritiek het grootste bewijs is van belangstelling, betrokkenheid en een gevoel van verantwoordelijkheid. Want, voorzitter, vandaag bespreken we hier een cruciaal en glashelder rapport van de Zuidelijke Rekenkamer met als centrale vraag wat de kwaliteit is van de informatie die PS ontvangen over de investeringsfondsen van GS. Heel simpel op het eerste gezicht. Maar, voorzitter, dit is geen procedureel afvinkmoment. Het raakt de daadwerkelijke kern van onze controlerende taak. Feitelijk is de vraag: krijgen wij informatie die van voldoende niveau is om onze controlerende functie goed in te kunnen vullen ten aanzien van de investeringsfondsen? Voorzitter. En waarom is dit zo cruciaal? Historisch zelfs, in de ogen van het CDA nu. In 2013 en 2014 is er in totaal

0,5 miljard euro geïnvesteerd in de fondsen. Voorzitter. In dit huis vliegen de nullen je soms om de oren, maar ik herhaal het toch nog maar een keer: 0,5 miljard euro. Een van de grootste autonome investeringspakketten ooit gedaan door een regionale overheid in Noordwest-Europa. 245 miljoen euro werd niet revolverend geïnvesteerd in het Groenfonds. 125 miljoen euro revolverend in innovatie, 60 miljoen euro in energie, 50 miljoen euro in snelle verbindingen en 25 miljoen in cultuur. Voorzitter. En dit deden onze voorgangers hier in Provinciale Staten met een reden. En als we de stukken teruglezen, dan lezen we dat ze het deden om concrete ambities voor Brabant te verwezenlijken, concrete tastbare resultaten te bereiken en om vernieuwende dingen te ontwikkelen in Brabant op het gebied van economie, natuur, cultuur en energie. Collega's. Wij zijn er hier om te controleren of dit geld goed wordt besteed. Wij zijn er om die voortgang te monitoren. En voor die controle zijn we zelfs politiek eindverantwoordelijk. Niet de ZRK, niet GS. PS. En we moeten daarin kijken of er ook daadwerkelijk concreet voldoende resultaten worden gehaald. En uiteraard doen we dat in heel goede samenwerking met alle stakeholders, de verbonden partijen, GS en de fondsen, maar uiteindelijk ligt die afweging hier. Maar voorzitter, dan kom ik dus op het rekenkamerrapport, dan zijn we dus wel voor een groot deel afhankelijk van de kwaliteit en kwantiteit van de informatie die GS ons toesturen. En collega's, dan lees je dit rapport van de Zuidelijke Rekenkamer vandaag. En hier worden toch stevige uitspraken gedaan. Een aantal fondsen is op orde, hulde. En daarover zeker later meer, ook in mijn inbreng. Maar voor een tweetal fondsen, Brabant C en het Groenfonds lezen we dat er onder de maat en niet volgens afspraak zaken verlopen.

Voorzitter. Een aantal constatering zorgt bij het CDA echt voor grote zorgen. En luistert u even mee naar de opsommingen van de ZRK. Om te beginnen een algemeen punt. De provincie blijkt haar informatievoorziening en -huishouding niet geheel op orde te hebben. De ZRK moet herhaaldelijk zaken verzoeken, moet herhaaldelijk richting de fondsen om informatie op te halen en moet herhaaldelijk veel moeite doen om informatie boven te halen. En dan vraag je je toch wel af hoe dat kan. Want een gemiddeld bedrijf of persoon die hier een vergunning bij ons in Brabant zou aanvragen, dan zou het provinciebestuur, een provincie op haar achterste poten staan als die dat zelf niet in orde hebben. Gelukkig zien we in de reactie van GS dat zij dit punt erkennen en daar actief mee aan de slag gaan. Dat doet ons deugd.

Voorzitter, punt 2, onze grootste zorg, het Groenfonds. Hier worden enkele stevige constatering gedaan. Voorzitter. We hebben hier bij de jaarrekening natuurlijk al uitvoerig aandacht aan besteed, maar toch even de belangrijkste constatering van de ZRK. De uitgangssituatie is nog niet duidelijk. Er wordt nauwelijks gerapporteerd over de kpi's. En dan gaat het over de omvang van de categorieën, de multiplier, de gewogen mate van spreiding, de mate van uitputting. Een volgende constatering is dat informatie inconsistent, verwarrend en/of onnauwkeurig is, bijvoorbeeld de kpi over de mate van uitputting. En als er al informatie wordt gedeeld dan gebeurt dat op verschillende plekken, wat lastig zoeken is voor PS. En zo wordt er bij de laatste begroting in een keer onder een eigen productgroep gerapporteerd. Samengevat wordt er nauwelijks iets gemeld. En als er al iets wordt gemeld, is het vaak moeilijk met elkaar te rijmen. Collega's, heel simpel samengevat, wij hebben hier alle 55 op dit moment bij dit fonds eigenlijk geen flauw idee hoe het er voor staat. En het gaat wel om een heel grote zak met geld.

Het CDA merkte ook al op bij de behandeling van de jaarrekening, dus een terechte opmerking van de heer Koevoets. Daar hadden we zelf ook al eerder op moeten sturen. En het CDA heeft er bij de jaarrekening ook al opmerkingen over gemaakt. Naar aanleiding daarvan hebben we aanvullende vragen aan het college gesteld. We hebben inmiddels begrepen dat die inmiddels door GS behandeld zijn. En we hebben ook het laatste memo van de gedeputeerde gezien. En we willen allereerst danken voor de zeer snelle reactie. We zijn vooralsnog blij met ook de constructieve houding - ik kijk hem dan toch even expliciet aan, want het komt niet zo vaak voor - van de gedeputeerde om de cijfers zo spoedig mogelijk boven tafel te krijgen. En we begrijpen zelfs ook dat dit iets langer gaat duren als dat wij hadden gehoopt. Maar, voorzitter, we vinden het wel belangrijk om hier nogmaals plenair te benadrukken dat we alle initieel afgesproken kpi's ten aanzien van het Groenfonds zo snel als mogelijk - en de gedeputeerde gaat dat ook doen, hebben we

begrepen – op tafel krijgen. En eigenlijk is de vraag aan GS of GS ons hier ook plenair kunnen geruuststellen dat ze hiermee druk bezig zijn en dat de gevraagde informatie komt als zij dit verwachten en of hierbij aangehaakt wordt bij de p&c-cyclus, zoals voor de andere fondsen.

Voorzitter. Punt 3, het Brabant C-fonds. Dit gaat over een stuk minder geld, 25 miljoen euro. Maar nog steeds moet dat goed en conform de afspraken besteed worden en gemeld worden. Maar ook op dit fonds verschillende aanmerkingen vanuit de ZRK. Informatie over de indicatoren verschilt door de documenten van de p&c-cyclus heen. En er zijn geen kpi's geformuleerd. En juist bij dit fonds, voorzitter, vindt het CDA dat PS – wij dus allemaal – de hand in eigen boezem moeten steken, omdat we bij de start van het fonds hebben afgesproken meer nadrukkelijke kpi's te formuleren, maar we dat ook zelf als PS onvoldoende hebben gechased. Dus wij zouden dit graag zo spoedig mogelijk doen. En in samenspraak uiteraard met de gedeputeerde. En graag een reactie van GS op welke termijn ze dit ongeveer willen doen. En of ze dit überhaupt willen doen, maar daar gaan we wel van uit.

Voorzitter. Tot nu toe veel ijzige, koude, maar ook noodzakelijke woorden. Maar u kent het CDA ook als een Brabantse, gezellige en warme partij. En het warme deel van de inbreng begint nu. Gedeputeerde Pauli, gaat u er maar eens voor zitten. De zorgen die we namelijk hebben bij het Groenfonds en bij Brabant C hebben we op geen enkele manier bij het innovatiefonds. Natuurlijk zijn er wel op- en aanmerkingen, maar kpi's worden redelijk concreet en op tijd aangeleverd. En wanneer over een indicator nog niet volledig kan worden gerapporteerd, bijvoorbeeld revolverendheid, meldt men in ieder geval concrete afgeronde prestaties op deelprojecten, zoals bij Acerta Pharma. Voorzitter. Het CDA wil hiervoor complimenten geven aan de BOM, het fonds en de verantwoordelijk gedeputeerde.

Voorzitter. Tot slot het woord revolverendheid. Dat heeft u van het CDA nog niet gehoord, maar dat is voor ons cruciaal. Daar wil ik het nog even over hebben, en eigenlijk specifiek met de heer Pauli. Voor alle fondsen behalve het groenfonds is revolverendheid een heel groot aandachtspunt. We snappen hier echter ook echt wel de reactie van GS, dat dit tot nu toe nog moeilijk te rapporteren is. Maar we lezen in de reactie van GS dat zij dit wel vanaf nu op alle fondsen waar het betrekking heeft – even voor de duidelijkheid: het energiefonds, innovatiefonds, het breedbandfonds en Brabant C – gaan doen. Als we dit mogen noteren als een harde toezegging, dan is dit vooralsnog voldoende voor het CDA. Graag een bevestiging van de gedeputeerde.

Voorzitter. Rest mij om de Rekenkamer zeer hartelijk te danken voor het uitstekende rapport. Ondanks de soms wel zeer positieve uitleg op onderdelen van het rekenkamerrapport door GS willen wij ook GS hartelijk danken voor een aantal constructieve reacties op het rapport. Wat ons betreft op onderdelen een voorbeeld hoe kritische blikken van de verschillende partijen elkaar scherp houden, allemaal ten behoeve van een beter openbaar bestuur. Tot zover mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers voor zijn bijdrage. Dan is nu de fractie van de SP.

De heer **Heijmans** (SP): Als u het goed vindt, voorzitter, vanaf mijn plaats, want ik kan heel kort zijn.

De **voorzitter**: Gaat uw gang.

De heer **Heijmans** (SP): Ook ik dank de Zuidelijke Rekenkamer. En dat vind je misschien niet altijd, maar ik vind het in dit geval zeker een terecht kritisch rapport. Maar ik constateer ook dat we met een college te maken hebben dat bereid is zich deze kritiek aan te trekken en te komen tot verbetering. En ten aanzien van het ingediende amendement, voorzitter, overweegt mijn fractie dit zeker te ondersteunen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijmans. De fractie van de PVV, mevrouw Van der Kammen, dan nu. Zij heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voorzitter. De ZRK heeft onderzocht hoe het is gesteld met de informatievoorziening over de investeringsfondsen. Er is een degelijk bronnenonderzoek uitgevoerd, wat dat betreft een compliment voor de ZRK. Voorzitter. Ik val direct met de deur in huis. Het bevindingenboek is echt ontluisterend. Er zijn drie belangrijke onderwerpen waar wij nu verder op willen ingaan. Ten eerste de opvallende mildheid van het voorliggende Statenvoorstel ten aanzien van de conclusies van de ZRK. En al helemaal ten aanzien van wat wij zouden moeten besluiten. De PVV constateert dat er onvoldoende gevoel van urgentie uit dit voorstel spreekt. Ten tweede het gebrek aan kritische reflectie van GS zelf op de bevindingen en de conclusies van de ZRK. En ten derde, voorzitter, de treurige conclusie dat het met de kwaliteit van de informatiehuishouding van de provincie nog steeds niet goed gaat.

Voorzitter, ik begin met dat laatste punt. En laat ik het nog maar eens keer herhalen, want het kwartje is hier op het provinciehuis nog niet gevallen. De kwaliteit van de informatiehuishouding van de provincie is nog steeds niet op orde. Het zoveelste dossier sinds 2014 alweer waar de Rekenkamer constateert dat het aanleveren van documenten moeizaam verloopt of volstrekt onmogelijk blijkt. En zaken dus gewoon onvindbaar blijken te zijn. We hebben het hier niet over de bonnetjes van de plaatselijke postzegelverzamelaarsclub, voorzitter. We hebben het hier over de informatievoorziening van de provincie Noord-Brabant, met een omzet van honderden miljoenen euro's belastinggeld per jaar. Voorzitter, de PVV wil dan ook graag van het college uitleg over dit vraagstuk. Want, voorzitter, de PVV heeft reeds meerdere malen eerder gewaarschuwd voor de gevolgen van úw nieuwe archiveringswerkwijze en u gevraagd pas op de plaats te maken zolang de informatievoorziening onder de nieuwe werkwijze onvoldoende is gewaarborgd. Kan het college aan PS en de mensen thuis eens uitleggen waarom er al drie jaar lang keer op keer wordt geconstateerd dat uw informatiehuishouding níet op orde is?

Voorzitter. Dan de bevindingen en conclusies van het Rekenkameronderzoek. Als we het hebben over de kwaliteit van de informatievoorziening over de fondsen, dan gebruikt de ZRK niet mis te verstane termen als 'inconsistent', 'verwarrend' en 'onnauwkeurig'. Voorzitter. Dat zijn termen die niet mogen passen bij een overheid die de informatievoorziening serieus zou nemen. Afspraken over de informatievoorziening en de prestatie-indicatoren voor de fondsen zijn vooraf gemaakt. Dat geldt echter niet voor het Brabant Cultuurfonds. Daar zijn nog steeds geen concrete prestatie-indicatoren geformuleerd. Voorzitter, kan het college eens uitleggen waar dat nou mee te maken heeft? Komt dat omdat Brabant C liever lekker lui blijft subsidiëren in plaats van zorgen dat kunst en cultuur waar weinig mensen in geïnteresseerd zijn, niet meer door de belastingbetaler wordt gesponsord maar door bedrijven en particulieren? Of komt het doordat GS het wel handig vonden om de grote honingzoete subsidiepot op afstand buiten de deur te zetten, zodat het college het kan doen voorkomen alsof hiermee alles beter werd en er nauwelijks nog sprake is van subsidies over de balk smijten? Het college mag dat eens toelichten en uitleggen, voorzitter.

Met het rapporteren over de revolverendheid wil het ook al niet vlotten. Misschien revolverend, een beetje revolverend, de verwachtingen zijn goed, we weten het nog niet, het is te vroeg om iets te kunnen zeggen. Alle varianten komen voorbij. Bij het Breedbandfonds zijn de bevindingen schokkend. Hier wordt keer op keer de ene naïeve wensgedachte op de andere gestapeld. Breedbandinvesteringen voor bedrijventerreinen, daarvoor wordt opeens een andere werkwijze gerapporteerd, omdat er nauwelijks haalbare aanvragen binnenkomen. En om eens bij het Breedbandfonds te blijven en om een treffend voorbeeld aan te halen van vaagheid en tegenstrijdigheid, voorzitter, kennelijk kan er geen inzicht gegeven worden in het aantal aansluitingen, omdat eerst de subsidie definitief moet zijn, aldus de stukken. Voorzitter, dat is natuurlijk klinkklare flauwekul. Want hoe vaak rapporteert de provincie niet over allerlei prestaties en projecten, terwijl de verantwoording van zo'n project nog niet is ingediend, laat staan de definitieve subsidievaststelling een feit is. Dan rapporteer je gewoon over de tussentijdse resultaten van de fondsen met een voetnoot dat het nog niet definitief is. Zo moeilijk is dat niet, maar dit college laat het gewoon liggen. Overigens wordt vervolgens bij andere kengetallen wel weer een verondersteld aantal aansluitingen over het breedbandfonds

gemeld. Dus, voorzitter, lijkt het welhaast of er iets te verbergen is. Kan de gedeputeerde eens uitleggen waarom er niet gewoon helder en feitelijk wordt gerapporteerd?

Voorzitter. Neemt u van mij aan dat het Breedbandfonds sowieso een heel diepgaand onderzoek waard is. Dit dossier rammelt aan alle kanten en dat doet het al sinds dag 1. En de flinterdunne verantwoording dat er nog geen gerealiseerde rendementen zijn, máár het te verwachten rendement conform doelstelling zal zijn, staft die stelling alleen maar.

Bij het Innovatiefonds lezen we dat de lijst prestatie-indicatoren waarover moet worden gerapporteerd in overleg met de provincie zou zijn aangepast en dat ook de frequentie van rapportage neerwaarts is aangepast. Ook bij het Energiefonds zijn de prestatie-indicatoren aangepast en is de rapportagefrequentie aangepast. Er zijn bij de instelling van de fondsen bepaalde afspraken gemaakt en PS moet erop kunnen vertrouwen dat de procedures die zijn vastgesteld als het gaat om het volgen van de fondsen ook daadwerkelijk worden nageleefd.

Voorzitter, de informatie die GS in de planning- en controldocumenten voor PS opnemen vertoont op onderdelen een gebrek aan consistentie, bevat onnauwkeurigheden of is incompleet. Ik citeer uit het rapport van de ZRK bijvoorbeeld over het Breedbandfonds: "In de Jaarstukken 2015 en de Begrotingen 2016 en 2017 wordt bij de kpi's aangegeven dat er sprake is van 38.104 en 145 aansluitingen bij reeds gecommitteerde projecten." En een stukje verder: "De Rekenkamer constateert verder dat deze informatie niet is opgenomen in de documenten die GS van de BOM of het Breedbandfonds hebben ontvangen. Daarin wordt gesteld dat deze informatie pas kan worden gegeven als de definitieve subsidievaststelling heeft plaatsgevonden na afronding van het project. Er wordt zelfs een keer gesproken over 318 gerealiseerde aansluitingen." Voorzitter, ik vraag het college om helderheid te verschaffen over waar in dit huis de cijfers vandaan worden gehaald die GS in de p&c-documenten ter verantwoording aan Provinciale Staten opnemen, gezien het feit dat ze kennelijk niet zijn ontvangen via de officiële documenten van het fonds. Kan het college dat eens volledig transparant en zonder voorbehoud duidelijk maken?

Voorzitter, dit soort bevindingen over tegenstrijdigheden, onnauwkeurigheden of ontbrekende zaken betreffende de investeringsfondsen in de planning- en controldocumenten leidt natuurlijk onherroepelijk tot de vraag hoe het dan in diezelfde planning- en controldocumenten zit met de rest van de cijfers en de feiten. Bijvoorbeeld over de programma's en de bedrijfsvoering. Kan het college daar eens op reflecteren?

Voorzitter, de ZRK heeft een stevig en omvangrijk rapport opgesteld dat boordevol staat met stevige bevindingen, waar ik zojuist een paar voorbeelden van heb aangehaald. De conclusies en boodschap in het Statenvoorstel sluiten daar wat de PVV betreft niet bij aan. Terwijl de boodschap in het Statenvoorstel is 'ach, we moeten eens praten en het een klein beetje beter gaan doen' zou de enige echte conclusie en boodschap moeten zijn dat GS slordig werk levert, onvoldoende verantwoording aflegt in relatie tot wat er is afgesproken en onvoldoende toeziet op goede rapportering vanuit de fondsen en dat dit betekent dat GS een heel duidelijke opdracht heeft om de zaken recht te gaan zetten.

Voorzitter. De volksvertegenwoordiging zou een goed gevoel moeten hebben bij de wijze waarop GS omgaat met de fondsen. Maar wie de bevindingen van de Rekenkamer goed leest heeft daar dus niet zomaar een goed gevoel over. Ik kom dan ook nu aan bij het derde onderdeel van het betoog en dat is de reactie van GS zelf op het onderzoek.

Voorzitter, hoewel het onderzoek gaat over de informatievoorziening, neemt GS eerst maar eens flink ruimte om inhoudelijke conclusies over de fondsen te vermelden en tevens dan alvast maar te concluderen dat er tot op heden geen aanleiding is om al bij te sturen in de fondsen. Voorzitter, het onderzoek gaat niet eens over de inhoudelijke aspecten van de fondsen. Sterker nog, waar blijft een degelijke inhoudelijke bespreking in deze Statenzaal van de evaluatie van die fondsen? Blijven we afgescheept worden met Statenmededelingen, voorzitter? En daarbij, hoe kan het college, als het de bevindingen van de ZRK goed gelezen heeft, zo voorbarig concluderen dat er geen reden is voor bijsturing?

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Het college wordt immers zélf door de fondsen op onderdelen onnauwkeurig, tegenstrijdig en inconsistent geïnformeerd en concludeert op basis van die onnauwkeurigheden en tegenstrijdigheden desondanks dat alles inhoudelijk tiptop in orde is en geen aanpassing behoeft. Voorzitter, die conclusie lijkt me op zijn minst voorbarig en riekt naar het welbekende wensdenken waar dit college in uitblinkt.

Voorzitter, ik rond af. Voor de PVV hadden de conclusies en besluiten in het Statenvoorstel duidelijker, stelliger en steviger mogen zijn en dát mede gezien de zwakke reactie van het college en de ernst en veelheid van de bevindingen. Die rechtvaardigen krachtige verbeteringen en geen praatessies.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Kammen voor haar bijdrage. Dan nu de fractie van D66. De heer Hageman heeft het woord.

De heer **Hageman** (D66): Dank u wel, voorzitter. Rekenschap afleggen richting Provinciale Staten. Dat is waar het wat D66 betreft om gaat. Krijgen wij de juiste informatie om onze controlerende taak uit te oefenen? En wordt er bij die informatie voldoende rekening gehouden met de behoeften die de ontvangers – wij dus – hebben? Dan blijkt uit alle onderzoeken van de Rekenkamer – deze en ook voorgaande – dat er punten van verbetering blijven. Dat beter aangesloten kan worden bij de informatiebehoefte van Provinciale Staten, dat beter beschreven moet worden welke indicator een goede maat voor succes is, dat consequenter en scherper gerapporteerd moet worden. D66 wil de Zuidelijke Rekenkamer bedanken voor het rapport en we zijn het met de besluiten die ook voorliggen eens. Maar aangezien we al vele malen vergelijkbare conclusies gepresenteerd hebben gekregen en er even zo vele keren beterschap is beloofd, heeft D66 net als het CDA behoefte aan meer concreetheid. Wij zouden dan ook willen vragen dat Gedeputeerde Staten een concreet plan van aanpak maken voor het aanscherpen van de kpi's. Niet alleen over de fondsen, zoals in het amendement van onder andere de VVD staat, maar op alle beleidsterreinen. Het plan van aanpak kan dan in overleg met de leden van het platform planning en control tot een voorstel omgezet worden. Dit voorstel zou dan wat D66 betreft na de zomer in een themabijeenkomst van Bestuur en Financiën oordeelsvormend besproken kunnen worden.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank, voorzitter. Dank ook voor de woorden van D66, dat u daar ook behoefte aan hebt. Want het duurt altijd wel even voordat er een plan is in dit huis en we er ook echt iets mee gaan doen. In de tussentijd blijven we neem ik aan wel keurig rapporteren over de initieel afgesproken kpi's.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Dat lijkt mij wel. Conform de bestaande afspraken waar je praat dus over een traject ter verbetering. En een plan van aanpak zou na de zomer naar ons idee besproken kunnen worden. We wensen dus een oordeelsvormende bijeenkomst. En in die bijeenkomst zouden we ook kunnen bepalen wat wij als Staten als ambitieniveau ervaren op het gebied van de indicatoren. Ik denk dat dat de sleutel zal gaan worden, ook voor het verdere traject: het definiëren van ons eigen ambitieniveau.

In het plan van aanpak zou naar ons idee beschreven moeten worden in welk tempo de indicatoren worden verbeterd en wie daar allemaal bij betrokken worden. Bijvoorbeeld binnen themagroepen of dat het binnen het platform planning en control blijft. En de huidige activiteiten vanuit de methode-Duisenberg/Van Meenen

kunnen wat ons betreft ook als basis dienen. Is het college bereid hierin het voortouw te nemen en dit plan van aanpak te maken?

D66 wil nog een relatief nieuw zorgpunt benadrukken, dat gaat over de moeite die de organisatie zou hebben om de informatie snel te leveren, waarbij sommige informatie niet binnen de organisatie aanwezig was. D66 is van mening dat een goede verzameling en opslag van gegevens en informatie belangrijk zijn. Dit voor transparant bestuur en transparante verantwoording. Maar ook voor de opbouw van een deugdelijk archief. Als wij toezicht houden op de gemeenten op het gebied van archivering, moeten wij voor onszelf hier hoge standaarden bij hanteren.

Inhoudelijk heeft D66 ook nog wat meningen over de afzonderlijke fondsen. Wij zijn blij dat alle partijen zich achter ons idee hadden geschaard om hier per fonds afzonderlijk over te praten in themabijeenkomsten en wij zullen dan ook onze inhoudelijke input daar gaan leveren. Tot zover onze eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hageman voor zijn bijdrage. De fractie van de PvdA dan, de heer Maas.

De heer **Maas** (PvdA): Het duurt even, maar dan heb je ook wat, zeggen ze dan. Ik had hier een mooi betoogje, maar als ik de sprekers zo hoor, dan kun je eigenlijk zeggen dat de fles halfvol of halfleeg is. En de oppositie vindt dat die halfleeg is, de coalitie vindt dat die halfvol is. En als ik dan het mooie betoog hoor van de heer Steenbakkers, die ons iets vertelt over de democratie en over taken, dan moet ik ook zeggen: mijnheer Steenbakkers, dat klopt. Maar al wat u zegt wisten we al, dus dat had u hier eigenlijk hier niet hoeven te herhalen. En ik hoor u ook eigenlijk zeggen: een constructieve houding heeft ons college. En ik hoor u ook zeggen: onze GS nemen actie; nou kijk eens, er ligt een mooi Statenvoorstel hier, dat moeten we uitvoeren. En: PS moeten eigenlijk ook de hand in eigen boezem steken. En dat is eigenlijk precies wat wij ook willen zeggen, maar wij zouden een ander betoog houden, wat vriendelijker. Mijn zin is: de fractie van de PvdA is tevreden om in de evaluatie van de Zuidelijke Rekenkamer te lezen dat bij de instelling van de investeringsfondsen PS over het algemeen heldere en concrete afspraken gemaakt zijn.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik haak even in op de beeldspraak. Ik begrijp hem heel goed: de fles is halfvol of halfleeg. Maar volgens mij is de essentie van de boodschap die zojuist door verschillende partijen is gegeven en die wij ook zullen geven: u gaat naar de winkel, u koopt een volle fles en u komt thuis en daar blijkt dat de fles maar half vol is. En dan voelt u zich ook bekocht. En dat is meer de strekking van het verhaal, denk ik, dat hier geschetst wordt.

De **voorzitter**: De heer Maas. Microfoon.

De heer **Maas** (PvdA): Dan moet u even naar de juiste supermarkt gaan natuurlijk. En we zitten hier in de provincie Noord-Brabant. En daarin mag u zeggen, als u het over de beeldspraak hebt: de fles is halfvol of halfleeg. Dat wil zeggen dat hij bij beide even vol zit. Alleen de beeldspraak is: vindt u hem voller of leger als half? Zo simpel is het. Ik kan er niets anders van maken.

De **voorzitter**: Tweede vraag, mijnheer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, de tweede vraag natuurlijk. Voorzitter. Het gaat er mij niet zozeer om of het een meer is dan het andere. Het gaat erom of je waar voor je geld krijgt. En dat is de discussie. Ik hoop dat u daar verder op in wilt gaan in uw bijdrage.

De **voorzitter**: Is het halfvolle of volle melk? Maar gaat u nou maar verder. Ja?

De heer **Maas** (PvdA): Uiteraard wil ik daarop ingaan. En dan houd ik wel van volle melk, maar wel graag duurzaam geproduceerd. Dan is dan vooral: zijn er verbeterpunten? Ja, die zijn er, want die staan ook juist in het voorstel. Dus daarom zijn we als fractie daarmee ook zo blij. Het is een kritisch rapport. We moeten er wel iets mee doen. Vandaar dat wij ook samen met de VVD, en de VVD is de initiatiefnemer, slimme mensen zoals ze zijn, dat amendement ook ondersteunen. Want het moet ook duidelijk omschreven zijn. PS moeten de verantwoordelijkheid nemen, maar GS moeten de zaak uiteindelijk in uitvoering brengen. Toch wil ik even een puntje van aandacht en dat gaat vooral over de twee fondsen, waar nogal wat kritiek op is, Brabant C en het Groen Ontwikkelfonds. En misschien wel terecht.

De **voorzitter**: Mijnheer Maas. U moet wel gaan afronden.

De heer **Maas** (PvdA): Hè? Interrupties zijn toch niet meegeteld?

De **voorzitter**: Nee, die zijn in de netto tijd berekend. Dus u moet echt af gaan ronden.

De heer **Maas** (PvdA): Dan ga ik nu afronden, voorzitter. En daarmee wil ik aangeven, die zijn ook in een vernieuwende fase gepresenteerd. Wij willen dus op een andere manier de zaken organiseren en dat heeft iets meer ruimte nodig. Ik zou er dieper op in willen gaan, maar jammer dat ik maar drie minuten ingevuld heb.

De **voorzitter**: Ja. Een interruptie van Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ik ga u nog even helpen op de valreep. Dank voor het mooie betoog. De een praat over democratie, de ander over supermarkten en melk. Ieder zijn voorkeur. Wat ik wilde vragen, is eigenlijk het volgende, want daar gaat het toch wel concreet over. We kunnen zeggen: halfvol of halfleeg. Maar voelt u zich nu als Statenlid in uw controlerende rol, ook al bent u van de coalitie, lekker comfortabel bijvoorbeeld op het Groenfonds en de ontwikkelingen die daar worden gemaakt? Er zit 240 miljoen euro Brabants geld in.

De **voorzitter**: De heer Maas.

De heer **Maas** (PvdA): Ja. En daar wilde ik eigenlijk zojuist op ingaan, waar ik geen ruimte meer voor had. Dank u wel, mijnheer Steenbakkers. U weet dat het nieuwe fondsen zijn en die moeten zich ontwikkelen.

De **voorzitter**: De heer Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Even voor uw informatie, het zijn niet echt nieuwe fondsen hoor. 2013, 2014. Ik bedoel, mijn kind is na drie jaar ook geen baby meer.

De **voorzitter**: De heer Maas.

De heer **Maas** (PvdA): De Groen Ontwikkelfondsen dateren van 2013. Maar daarmee wil ik aangeven dat we in deze bestuursperiode vernieuwend willen besturen. We willen op een andere manier de zaak organiseren. En dat wil niet zeggen dat daar financiële consequenties tegenover moeten staan. Maar je moet ook de ruimte geven. Je moet niet bij elk klein dingetje aankloppen van: hé, het moet anders. Je moet

ook de partijen het vertrouwen geven en de ruimte geven om ook dat te doen waar ze voor aangesteld zijn. Op het moment dat het echt fout gaat, dan ben ik het helemaal met u eens. Wij als fractie hebben die constatering nog niet gedaan.

De **voorzitter**: De fractie van GroenLinks dan nu. De heer Uijlenhoet heeft het woord.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Ook van de kant van GroenLinks vanaf deze plek dank voor de Zuidelijke Rekenkamer voor het heldere rapport. De vertegenwoordiging zit achter in de zaal. En een rapport met een belangwekkende conclusie wat ons betreft. En het belangwekkende zit ook wat ons betreft, en dan sluit ik toch ook aan bij het CDA, in het punt dat het echt gaat om de kwaliteit van de informatievoorziening, wat raakt aan onze rol als Provinciale Staten, onze rol op het gebied van budgetrecht, kaderstelling en controle. En het gaat over niet weinig geld, over 500 miljoen euro.

Voorzitter. En om maar gelijk ons oordeel naar aanleiding van het rapport met u te delen, wij vinden dat GS er in dit rapport nog aardig genadig van af komen. Omdat de Zuidelijke Rekenkamer het begrip informatievoorziening, enerzijds gezien vanuit de relatie GS en de fondsen en anderzijds vanuit de relatie GS-PS, en daarin dan nog onderscheid aanbrengen tussen informatie of die op tijd is verstrekt en de kwaliteit van de informatie zelf, een groot deel van het bekende tabelletje uit het rapport met groene vinkjes heeft ingekleurd. Maar, voorzitter, als alleen gekeken wordt naar het voor PS belangrijke punt, namelijk de kwaliteit van de informatie die GS en PS doorgeven, dan vragen twee van de vijf fondsen, te weten het Groen Ontwikkelfonds en Brabant C, om stevige aandacht. En twee andere fondsen, Breedband en Energie, om aandacht op enkele onderdelen. Alleen het Innovatiefonds voldoet aan alle kwaliteitseisen. Als GroenLinks vragen we vooral aandacht voor de indicatoren rondom Brabant C en ook als het gaat om het GOB, de kpi's die daar nauwelijks worden geformuleerd. Dat zijn voor ons echt belangrijke aandachtspunten. En alles bij elkaar is de informatie over de fondsen voor PS toch een zoekplaatje en komt de Zuidelijke Rekenkamer wat ons betreft terecht tot de conclusie dat PS op deze manier hun budgetrecht en kaderstellende en controlerende rol niet optimaal kunnen vervullen.

Voorzitter. Gegeven deze toch nog redelijk milde conclusie vindt GroenLinks de schriftelijke reactie van GS van een tikje arrogantie getuigen. Daar waar zij gegeven toch het milde oordeel royaal de conclusies en aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer hadden kunnen en wat ons betreft moeten omarmen beginnen GS, en daar sluiten we aan bij de opmerkingen van de PVV, verwijzend naar het rapport van K+V, met te concluderen dat de governance van de fondsen adequaat is en aanpassing van de fondsen daarom niet passend is. Voorzitter. In de eerste plaats is het niet aan GS om deze conclusies te trekken, daar gaan PS over. En in de tweede plaats is het onderzoeksrapport van de Zuidelijke Rekenkamer niet de plaats wat ons betreft om op eventuele aanpassing van de governance in te gaan. Is de gedeputeerde dat met GroenLinks eens?

Voorzitter. Ook de conclusie van GS dat de informatievoorziening nagenoeg conform de afspraken plaatsvindt, getuigt wat ons betreft niet van erkenning van de gemaakte fout. Slechts in algemene zin kunnen GS zich vinden in de conclusies en aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer. Wat betekent dit? Delen GS nu wel of niet ten volle de conclusies en aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer? GroenLinks wil hierover graag meer duidelijkheid van het college.

Voorzitter. Op zichzelf zijn we dan weer tevreden als we GS zien toelichten dat op alle aandachtspunten actie ...

De **voorzitter**: Mijnheer Uijlenhoet. Wilt u afronden?

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja, dat ga ik doen. En ook de informatievoorziening op alle punten wordt opgepakt. Daar zijn we echt blij mee. Een kort punt nog, voorzitter, en dat gaat over revolverendheid. Dat is

een vraag. Waarom zijn GS, nu het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer is verschenen, wel bereid om over de revolverendheid te rapporteren, terwijl dat eigenlijk tot op heden niet zou kunnen? Wij vragen van het college een volmondig en krachtige ondersteuning van het rapport.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Uijlenhoet. Dan ben ik volgens de spreeklijst nu bij de Partij voor de Dieren, de heer Van der Wel. Aan hem het woord.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Voorzitter. Hartelijk dank aan de ZRK voor het doen van het gedegen onderzoek. Wij willen ons toespitsen op het Groenfonds, want wij hebben daar zeer grote zorgen over. Wij hebben de afgelopen jaren veel technische, schriftelijke en mondelinge vragen over het Groenfonds gesteld, met name over de kwaliteit, kwantiteit en kosteneffectiviteit van de inzet van provinciale middelen. Krijgen we voldoende hectaren natuur van voldoende kwaliteit voor een zo goed mogelijke prijs? En die vragen waren hard nodig, omdat de informatie voor ons niet in eerste instantie voldoende voorhanden was. We delen de mening van de Zuidelijke Rekenkamer dat geformuleerde indicatoren niet voldoende zijn om de voortgang te kunnen monitoren. En ook delen we de mening van de ZRK dat er niet voldoende over de voortgang is gerapporteerd. Eerder hebben we al geconstateerd dat de voortgang van de ontwikkelingen van het Groenfonds te wensen overlaat. En dan drukken wij ons nog voorzichtig uit. De reactie van GS op het rapport van de ZRK verbaast ons enigszins. Omdat in onze ogen het Groenfonds niet aan de verwachtingen voldoet en ook de informatievoorziening over het Groenfonds op hoofdlijnen niet voldoet aan de afspraken. Wat de Partij voor de Dieren betreft moet dat bij het Groenfonds 100% beter. En wij vinden dat PS meer de vinger aan de pols moeten houden. Het lijkt ons niet meer dan logisch dat GS in het vervolg op alle toegezegde kpi's gaan rapporteren. Maar wat ons betreft worden de alternatieve kpi's verder toegespitst op drie kernpunten, namelijk aantal hectaren natuur van voldoende kwaliteit voor een zo goed mogelijke prijs. En daarbij vinden we ook van belang dat de overhead inzichtelijk moet worden gemaakt.

GS constateren dat het vastleggen van de exacte opgave en de gerealiseerde hectares op gedetailleerde kaarten door terreinbeheerders en waterschappen voor de zomer in beeld gebracht moet worden. En dat dit ook veel werk en inzet van de partners vraagt. Wij vinden dit erg jammer om te horen en zeker dat het niet vanaf het begin gedaan is. Het lijkt ons toch logisch dat je hier alles in beeld hebt en het niet op zijn beloop laat. Het gaat om nogal een groot bedrag, 245 miljoen euro. Overigens was er tot aan de laatste evaluatie, een Statenmededeling, maar 422,5 ha gerealiseerd. Dus we snappen niet helemaal wat GS bedoelen dat dat nu heel veel werk is. Er moet nog 9600 ha gerealiseerd worden. Overigens constateert de Zuidelijke Rekenkamer dat het beleid van het Groenfonds tussentijds gewijzigd is. We willen graag een reactie van GS op die wijziging en het effect daarvan voor de toekomst. Maar dat voert nu te ver, dus we zullen daar schriftelijke vragen over stellen.

Na de zomer volgt in samenhang met de evaluatie van de beleidsvisie Brabant Uitnodigend Groen een check op de inzet van de beschikbare middelen. En wij denken dat dat heel verstandig is. Gezien de feiten zoals ze nu voorliggen, is herijking van de businesscase van het GOB hard nodig. Het duurt wat ons betreft te lang wanneer GS pas in december een taakstellende kpi aan PS voorleggen. Overigens gaat het wat ons betreft natuurlijk niet over de mate van uitputting. Geld uitgeven is één ding. Waar het om gaat is de realisatie van voldoende natuur en dat vinden we echt iets anders. Maar goed, als er een check komt op de inzet van beschikbare middelen, dan vragen wij ons af of dat betekent dat u niet weet waar het geld aan uitgegeven wordt, of betekent het dat u na de zomer gaat controleren of er genoeg natuur is gerealiseerd van voldoende kwaliteit voor een zo goed mogelijke prijs? Wij vinden het overigens een teken aan de wand dat een extern bureau advies moet geven over het op orde krijgen van de informatievoorziening. Als elke hectare telt en het geld in het fonds niet voldoende is om alle natuurdoelstellingen te kunnen halen, en daar

ziet het wel naar uit, dan zorg je toch op voorhand dat je weet waar je geld naartoe gaat? Tenminste, dat zou onze insteek zijn.

Als laatste willen we graag de leden van de Zuidelijke Rekenkamer adviseren om een vervolgonderzoek te doen naar de inhoudelijke kant van met name het Groenfonds. En een dergelijk rapport zouden we graag leggen naast de bevindingen van GS die dan na de zomer zullen komen. Voorzitter. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. Dan nu de heer Vreugdenhil van de ChristenUnie-SGP-fractie.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik zal kort zijn. Allereerst dank aan de Zuidelijke Rekenkamer voor het onderzoek dat ze heeft gedaan. En ook, een aantal partijen heeft het gezegd, de opmerking met betrekking tot de kwaliteit van de informatievoorziening moet ons wel heel stevig aan het denken zetten. En het is niet voor het eerst dat we die vraag hier hebben. Al op verschillende momenten hebben we hier een discussie met elkaar gevoerd. Denk bijvoorbeeld alleen al aan de discussie over overhevelingen, kort geleden nog. Voorzitter. En dat noodzaakt ook om daadwerkelijk stappen te zetten. En ik heb het amendement van de VVD- en PvdA-fractie gelezen, die daar eigenlijk het college opdragen in algemeenheid een keer met een voorstel te komen. Maar ik vond de woorden van de heer Hageman eigenlijk veel concreter om direct na de zomer met een plan van aanpak te komen, om direct na de zomer met heldere en duidelijke kpi's te komen en daar met elkaar over te kunnen spreken. En ook van daaruit de diverse fondsen met elkaar heel specifiek met hem te kunnen bespreken. Misschien de vraag even of ik hem zo goed begrepen heb, of hij die scherpte erin wil hebben. Want het is wel belangrijk als wij een opdracht geven om zelf ook een heldere en duidelijke opdracht met een tijdpad aan te geven.

De **voorzitter**: Interruptie Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik ben blij dat u enthousiast bent. Maar ik sprak in ieder geval nog over een plan van aanpak, omdat het volgens mij wel een mooi proces is, samen met Provinciale Staten, om te kijken wat wij belangrijk vinden te sturen. Dus het zal iets langer duren dan wat u nu voor ogen hebt. Maar ik had het dus over een plan van aanpak.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ik dacht dat ik u 'na de zomer' hoorde zeggen, maar dan ben ik iets te enthousiast geweest.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): U hoorde mij zeker zeggen van 'na de zomer', maar om dan te bespreken van wie wat allemaal gaat doen om tot een verbetering te komen. Dus niet dat die verbetering na de zomer komt, maar dat we na de zomer verbeterafspraken maken om die zo snel mogelijk te realiseren.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Goed om die aanscherping te hebben. En dat zou ik eigenlijk ook richting de VVD- en de PvdA-fractie vragen om die scherpte dan ook in de amendering weg te zetten. Om daar met elkaar een heldere afspraak te hebben. Omdat we diverse keren hier al gesproken hebben. En de heer Van der Wel stelde net ook een aantal vragen die bij u leven en die hij eigenlijk had willen stellen, maar waarover hij zei ze later te stellen. Die zijn afhankelijk van een goede en heldere

informatievoorziening en duidelijke kpi's hierbij. Als we dat met elkaar kunnen afspreken, voorzitter, dan doen we volgens mij ook recht aan de opmerkingen van de Zuidelijke Rekenkamer, maar formuleren we ze ook voor onszelf SMART om voor de rest in ons hele planning- en controlproces daar ook optimaal gebruik van te kunnen maken, maar tegelijkertijd onze sturende en controlerende taak ook uit te kunnen voeren.

De **voorzitter**: Interruptie Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u, voorzitter. Ja. Ik zou graag aan de heer Vreugdenhil en ook eigenlijk aan D66 het volgende willen vragen. U stelt nogal een ambitie om alle kpi's die in de provincie worden gehanteerd - u kent de boeken van de jaarstukken, begroting enzovoort - om die allemaal op zijn kop te zetten en om dat allemaal te doen. Hier is in dit huis aangenomen de motie-Duisenberg in een eerdere situatie. Volgens mij hebben we daarin afgesproken juist die kpi's en al die zaken te behandelen. Bent u niet met mij eens dat we dit wel - als we dat gezamenlijk met PS en GS willen doen - de tijd moeten geven? Ik hoor allerlei ambities over na de zomer enzovoort. Het zal wel na de zomer zijn, maar ik ben bang dat we dat niet direct na de zomer kunnen krijgen. Geeft u GS de tijd om daar wel echt werk van te maken, zodat we wel naar een goede kwalitatieve informatievoorziening gaan?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, mijnheer Koevoets, maar ons geduld wordt wel op de proef gesteld. En dan wil ik helemaal niet in het halflege glas meegaan dat de heer Maas aangaf. Maar aan de andere kant hebben we wel een aantal stevige discussies gevoerd, ook bijvoorbeeld over 50 miljoen euro overheveling. Daarvan hebben we gezegd dat wel te willen doen, maar er moeten wel heldere meetbare doelstellingen zijn plus een programma van aanpak hoe dat gerealiseerd gaat worden. En ik moet wel eerlijk zeggen: we zijn nu ruim twee jaar onderweg en er zijn al diverse momenten geweest waarin we op de proef gesteld worden, we hebben nog een kleine twee jaar te gaan. Er komt wel een moment dat we als Staten toch wel wat scherper moeten zijn en zeggen dat we dat daadwerkelijk nodig hebben om onze controlerende taak op te kunnen pakken. Dus in alle redelijkheid een tijdpad met elkaar afspreken, maar er moet nu echt garen op de klos komen. En volgens mij is dit een heel duidelijke wake-up call met het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, waar we niet voor weg moeten kijken en waar we nu op moeten zeggen: er moet een tandje bij. En misschien moeten vanuit de Staten ook nog wel even de duimschroeven wat scherper aangedraaid worden.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Nou ja, goed. Het is niet voor niets dat wij die motie-Duisenberg eerder ingediend hebben, waar ik eerder aan refereerde. Omdat wij ook van mening zijn dat een aantal zaken concreter weggelegd moet worden en duidelijker moet worden gesteld wat we willen. Dat gaat bijvoorbeeld bij de fondsen om revolverendheid. Daar ging dit rapport om. En ik wil graag bij de inhoud van het rapport blijven en met u kijken hoe GS daarop a) reageren en b) terugkomen met de algemene benadering, wellicht ook naar aanleiding van de aanpak die we als PS voorgesteld hebben over de verbetering van de informatievoorziening, de p&c-documenten.

De **voorzitter**: Het punt is helder.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, mijnheer Koevoets. Maar het punt van de heer Hageman raakt wel de kern. Dan heb je wel heldere en duidelijke kpi's nodig. Als je die niet hebt kun je praten tot je

een ons weegt en dan blijven we met elkaar ins blauwe hinein praten. En juist dat was ook de discussie die we twee weken geleden hebben gehad over de overhevelingen. Dan kom je met overhevelingen, waarin we een aantal spelregels hebben gemaakt over wanneer je dus geld overhevelt. Die kunnen we niet zelf nakomen. Een keertje kun je daarvan afwijken en daarvoor ruimte geven. Maar dit is volgens mij echt het moment, een wake-up call van de Zuidelijke Rekenkamer, waarin die een stevig rapport neerlegt. Ik heb vertrouwen in het college, maar we zullen wel scherper aan het stuur moeten zitten om dan ook afspraken na te komen. En dan ga ik graag met elkaar kijken of we meetbare doelstellingen kunnen bereiken.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): De vraag is aan de heer Koevoets, maar eerst helemaal eens met wat de heer Vreugdenhil en ook D66 aangeven. Inderdaad, wat meer concreet erop en ook na de zomer. Wat me dan opvalt is het volgende. Ik hoor hier normaal altijd een iemand in de Statenzaal zeggen: gas op de plank, tempo maken. Kijk, hij veert al op. Volgens mij is die van eenzelfde fractie, dus u heeft toch wel voldoende vertrouwen als VVD-fractie dat dit college gewoon na de zomer met al die kpi's komt?

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Nou, niet met al die kpi's. Gas op de plank, u heeft mij dat twee weken geleden ook horen zeggen toen het juist over de jaarstukken ging. Daar ben ik echt voor. Er zit geen licht tussen mij en de voorzitter van mijn fractie. Maar in antwoord, ik wil wel graag dat we nu een exercitie doen, waarbij we echt met gedegen kpi's komen en niet heel snel dit verhaal implementeren eventjes na de zomer. En dan vervolgens tot de conclusie komen met u, mijnheer Vreugdenhil, dat we hier over een jaar weer staan met een ander rapport van de Rekenkamer. Dat we dan moeten concluderen dat we er nog niet zijn. Dus ik heb liever een kwalitatief goede aanpak en een goede benadering van die kpi's, zoals we dat samen met het p&c-platform hebben ingesteld dan nu even snel. En gas op de plank is goed, maar je moet wel zorgen dat je niet uit de bocht vliegt.

De **voorzitter**: Steenbakkers. Een reactie kort.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja, helemaal eens op zich. Alleen is dat aantal maanden wat mij betreft ook nog zeer realistisch. En dan kom ik op mijn tweede vraag voor de VVD-fractie en ook voor de PvdA-fractie naar aanleiding van het amendement. Vindt u wel dat er in ieder geval op de reeds afgesproken kpi's voor alle fondsen gewoon gerapporteerd moet blijven, ook al gaan we eventueel ooit kijken naar ...?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Dank u. Ja, ik vind zeker dat er gerapporteerd moet worden. Want wat een vrees is die ik heb is als we nu al de kpi's die we hebben, eb niet alleen voor de fondsen, maar overal, op zijn kop gaan zetten, dat we dan geen consequentie meer hebben en dan raken we toch halverwege deze periode wellicht het spoor bijster en daar wil ik graag voor waken.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Een reactie richting de heer Koevoets. U zegt: ik heb het vertrouwen in GS dat zij met de goede kpi's komen, maar dat vertrouwen kan ik helaas nog niet uitspreken, want ik heb ze nog niet gezien, maar hebben hier eerder al een debat gehad over de kwaliteit van het werk

van bijvoorbeeld het Groenfonds. Daar hebben we een aantal kpi's ter sprake gebracht en die zijn tot dusver niet overgenomen. Welke invloed gaat u nou uitoefenen om te zeggen van: dit zou ik graag willen weten? Want we kunnen achterover gaan zitten, maar u heeft toch ook vragen?

De **voorzitter**: Koevoets. De vraag is duidelijk.

De heer **Koevoets** (VVD): Als u goed naar mijn betoog geluisterd heeft, heb ik daarin aangehaald dat we niet tevreden zijn en dat de Rekenkamer constateert dat we niet tevreden zijn over de kpi-rapportages in het Groen Ontwikkelfonds, dus daar hebben we ook op ingezet. Vandaar dat wij ook in het amendement gezegd hebben: GS, kom nu eens echt met een voorstel naar ons over welke kpi's gaan we rapporteren en wees consequent in het uitvoeren van die rapportages, zodat we wel die kpi's krijgen. Ik heb ook gelezen in het Zuidelijk Rekenkamerrapport dat een aantal kpi's bij andere fondsen juist wel to the point zijn. Ik heb gezien dat GS komen met aanpak en rapportage op het gebied van revolverendheid. Dat stemt mij tevreden. Ik ben met u in afwachting hoe dat GS het gaan aanpakken om te zorgen dat we voor Brabant C zowel als voor het Groen Ontwikkelfonds een betere rapportage gaan krijgen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Een vervolgvraag nog. En hoe ziet u dan het verdere proces? Na de zomer komt een voorstel van GS. En u vindt dat PS daar nog een debat over moeten voeren?

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Nou, ik heb het ook aangehaald in mijn betoog. Er komt inhoudelijk nog een discussie in de vorm van themabijeenkomsten over de fondsen. Ik denk dat we die ook, als het over de fondsen gaat tenminste, af moeten wachten wat daar uitkomt. Ik denk dat wij daar zelf ook kunnen horen wat de situatie is. Dan wellicht dat kunnen aanpassen. We hebben in de p&c-cyclus die we hebben ook de mogelijkheid om daarvoor ook voorstellen te doen. Ik wacht graag af hoe de reactie van GS zal zijn, dus ik kom daar misschien in tweede termijn op terug. Wanneer is men van mening dat GS met kpi's kunnen komen met betrekking tot de fondsen die ons een beter inzicht verschaffen in de voortgang daarvan? Dat wacht ik even af.

De **voorzitter**: Goed. Terug naar Vreugdenhil die zijn betoog vervolgt.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik zal het betoog afronden, maar ik denk dat we een aantal partijen bij elkaar kunnen brengen want ik heb ook naar het debatje zo geluisterd. En ik neem uw opmerking ter harte, mijnheer Koevoets, we moeten hier niet volgend jaar weer staan dat ze er niet zijn. Aan de andere kant moet er ook scherpste komen, dus ik denk dat het voorstel van de heer Hageman om na de zomer met een helder en duidelijk plan van aanpak te komen waar een tijdspad in staat, dat dat iets is waar we met zijn allen mee kunnen leven en dat we daarin de ruimte nemen, dat we in ieder geval niet volgend jaar hier staan. Dus voor die tijd met elkaar tot goede, heldere kpi's komen, zodat we ook volgend jaar bij de jaarrekening daar op een goede en juiste wijze het debat over kunnen voeren. Dan hebben we denk ik een helder tijdspad afgesproken. En tegelijkertijd de opmerking die de heer Steenbakkers maakte. Dat betekent wel dat er helder gerapporteerd moet worden op de huidige kpi's. Maar dat is volgens mij de afspraak die we al met het college hebben gemaakt, dat bij de overhevelingen bij de burap daar helder en transparant over gecommuniceerd moet worden en volgens mij hebben we dan een duidelijke lijn met elkaar afgesproken die we ook met elkaar kunnen volgen. Dan hoop ik dat we volgend jaar niet weer met dezelfde vragen hier staan en dat het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer in die zin ook zijn vrucht gedragen heeft in deze Staten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil. De heer Heijman in deze ronde niet, heb ik begrepen. Dan zal nu de beantwoording van de zijde van het college worden gevoerd door gedeputeerde Pauli en daarna namens de Programmaraad ZRK, mevrouw Dingemans. De gedeputeerde als eerste. Hij heeft het woord.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Dank u wel. Laat ik beginnen om namens GS nog een keer te herhalen wat we ook reeds in onze bestuurlijke reactie hebben verwoord. Dat wij de Zuidelijke Rekenkamer zeer erkentelijk zijn voor het beleid en voor het onderzoek. En dat wij uiteraard die aanbevelingen van harte zullen opvolgen. Datzelfde geldt voor het werk van de Programmaraad, mevrouw Dingemans, de heer Kouthoofd en de heer Steenbakkers. Het is even wennen aan het nieuwe formaat. Zeker als je een lid van de Programmaraad achter de tafel ziet zitten en een ander achter de kathedraal namens een politieke partij ziet praten. Maar ja, als er zulke mooie persoonlijke complimenten gegeven worden, dan ben je dat weer snel vergeten.

Laat ik zeggen dat dit onderwerp het college zeer, zeer, zeer serieus is. Het college en ook het vorige college, waar ik deel van uit mocht maken, is de Staten zeer erkentelijk dat in deze Statenzaal het lef en de moed is getoond om grote sommen geld met fondsen op afstand te zetten om daarmee uiteindelijk de maatschappelijke en economische kwaliteit en de structuur die we in deze provincie voorstaan aanzienlijk te kunnen versterken. Maar dat brengt ook verplichtingen met zich mee, dat je het vertrouwen alleen maar kunt waarmaken op het moment dat je goed rapporteert, u in staat stelt om de controlerende taak mogelijk te maken, maar vooral met ons aan te kijken of datgene wat we beogen met die investering ook het gewenste effect oplevert en de gewenste revolverendheid. En dus moeten we aan de slag. U weet dat we in het college gescheiden petten hebben. Sommige collega's zijn verantwoordelijk voor de portefeuille van het fonds, de inhoud. Ik mag dan zelf coördineren de deelneming en derhalve de informatie. Maar we zien het echt als een integrale en collectieve verantwoordelijkheid om hier aan de slag te gaan. En dat zullen we doen. En dat gaat nog wat verder, om daar maar gelijk mee te beginnen, met wat het amendement van de VVD en de PvdA beoogt.

En wat stellen we u concreet voor? En het wordt in de notulen opgenomen, dus u kunt daar het college aan houden. Dat we reeds op 7 juli, dan vergadert het platform van planning en control, een voorstel met het platform zullen bespreken voor de wijze waarop de kpi's van nu af aan ten aanzien van de fondsen worden opgenomen in alle p&c-producten. Daarnaast willen we daar bespreken hoe we de discussie van de kpi's gekoppeld aan het beleid het komend jaar met u kunnen voeren, want er staan natuurlijk een paar notities nog steeds ter bespreking in de wachtkamer, die nog niet besproken gaan worden. Ik heb het dan over Brabant C, waarvan reeds aangekondigd is dat er een meerjarenplan komt in het najaar. Dat lijkt ons een leuk moment om dan ook nog een keer te kijken naar de kwaliteit van die kpi's gekoppeld aan de nieuwe beleidsvoornemens. Maar ik denk ook aan de herijking van het Groen Ontwikkelfonds, dat ook gepland is voor het najaar. Het is natuurlijk een fantastisch moment om dan met elkaar keihard te bepalen welke kpi's al of niet bijgesteld gekoppeld moeten worden aan de inzet van de gelden uit die fondsen.

Voor het Breedbandfonds is het eigenlijk heel eenvoudig, want er zijn slechts drie projecten.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Ja, voorzitter, ik hoor het college aangeven dat het college graag met het platform planning en control over de kpi's wil praten. Mag ik aannemen dat het college bedoelt dat na het praten met het platform planning en control het ook de bedoeling is dat de Staten er hier in deze zaal nog iets van kunnen vinden?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dat lijkt mij heel logisch, maar daar gaat u zelf over. U gaat over de werkwijze van de Staten. U vraagt en wij draaien, zo simpel is het.

Voorzitter. Ten aanzien van de projecten van het Breedbandfonds kan ik nog helderder zijn. Er zijn slechts drie projecten en die zullen we echt uitvoerig van analyse, commentaar en kpi's voorzien. En ook daarover kan op 7 juli in het platform gesproken worden. Daarmee heb ik denk ik heel helder en klip en klaar namens het college beantwoord hoe wij denken over het eerste voorstel van de programmaraad.

Het tweede voorstel hebben we eigenlijk reeds toegezegd in onze bestuurlijke reacties. Wij zullen werkelijk alles doen om u te informeren op momenten dat u wenst door middel van schriftelijke vragen, Statenmededelingen, persoonlijke gesprekken, themacommissies over datgene wat we u kunnen rapporteren. En uiteraard zullen we soms ook aan moeten geven dat we op sommige dingen op dat moment nog niet kunnen rapporteren. Maar dan zullen we helder uitleggen waarom dat niet het geval is.

Dan uw derde voorstel, GS voorstellen laten doen om voor Provinciale Staten als inhoudelijke informatie de p&c-documenten regelmatig informerende bijeenkomsten over de investeringsfondsen te organiseren. Nou, ik kan natuurlijk flauw zijn en zeggen: dat is aan u, u bepaalt de agenda. En u laat GS komen wanneer u wilt om te rapporteren en om uitleg te geven. Maar dat zou een beetje flauw zijn en regelmatig is bovendien een breed begrip. Maar er staan natuurlijk al een paar dingen fantastisch op de agenda. In het najaar de themacommissie rond het Innovatiefonds. En dat zullen we combineren met het nieuwe Valorisatiefonds voor starters. Dat is natuurlijk een prachtig moment om dat integraal met u te bespreken. Dat is een themavergadering en als u zegt, ik kijk dan even naar mevrouw Van der Kammen: ik wil dat graag breed in deze Staten bespreken, alle fondsen, dan heeft dat onmiddellijk de zegen van GS. Maar nogmaals, daar gaan GS niet over. Via uitvoeringsvraagstukken rapporteren wij u aan u via Statenmededelingen. En het is aan u of aan meerdere fracties om te besluiten om zo'n Statenmededeling in deze Statenvergadering te bespreken.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Die geplande bijeenkomsten en stukken heb ik ook gezien in de langetermijnagenda die GS opstellen en bij de procedurevergaderingstukken voegen. Maar ik kan er niet helder uit afleiden of dit nu echt een evaluatiemoment is voor een dergelijk fonds. De duidelijke eenduidigheid van het proces mis ik daarin. Ja, er komt inderdaad een voorstel voor een valorisatiefonds etc. Er zitten allerlei nieuwe voorstellen in. Alleen echt een eenduidig moment waarop we zo'n fonds kunnen evalueren, dat mis ik erin. En die planning zouden we toch graag iets duidelijker hebben, in die langetermijnagenda opgenomen, zodat we echt weten: dat is een moment om over die fondsen te gaan spreken met GS.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dan denk ik dat er een misvatting is. Bij de oprichting van de fondsen hebben we voor alle fondsen afgesproken dat er na twee jaar een officiële externe evaluatie plaatsvindt. Die externe evaluatie is u aangereikt. Die is u echt aangereikt op allerlei onderdelen. U heeft in uw procedurevergadering besloten om die eerst generiek te bespreken omdat u nog heel veel vragen had. Dat heeft plaatsgevonden. U heeft besloten om daar per thema per fonds een aparte vergadering aan te wijden, waar ook de bestuurders aan tafel zullen zitten. Dat gaat plaatsvinden. En als u zegt: 'daar wil ik daarnaast nog een keer in deze Staten integraal daar breed over praten', dan kan dat. En dan heeft de mogelijkheid om door middel van moties of amendementen dat van wijziging te voorzien. Dat is uw kaderstellende rol.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Nou, dan ben ik eigenlijk toch wel heel erg blij met de woorden van de gedeputeerde, voorzitter. En dan wil ik eigenlijk mijn collega's al hier oproepen om toch gewoon te gaan voor een stevig debat hier in de Staten over de evaluatie van de fondsen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde vervolgt het betoog.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ik kan uiteraard niet namens de Statenleden antwoorden, maar als collegelid zou ik zeggen: wacht u eerst even de behandeling in de themacommissies af. U komt al met oordelen voordat het inhoudelijke debat daar met de verantwoordelijke portefeuillehouders heeft plaatsgevonden.

Voorzitter. Naast het Innovifonds gaat u ook praten over het Energiefonds. Dat zal in het najaar zijn. Dat is de officiële tussenevaluatie van twee jaar, waarin u alle mogelijkheden heeft om daar heel breed met elkaar over van gedachten te wisselen. Datzelfde geldt voor Brabant C, dat staat voor oktober 2017. Het Groenontwikkelbedrijf koppelen we aan de evaluatie van de BRUG, dat is de laatste week voor de zomerperiode vastgesteld. En dat betekent dat ongeveer in september ook die vergadering kan plaatsvinden. En eigenlijk op breedband na, want breedband wordt gekoppeld aan de bestuurlijke opdracht, die u gegeven heeft voor digitalisering, hebben we dan binnen nu en drie maanden zowel het beleid inhoudelijk geëvalueerd als alle kpi's voor die fondsen vastgesteld. Beter kunt u denk ik niet bediend worden. En het college is ook van mening dat het ook noodzakelijk is, dus wij gaan daar werkelijk alles voor doen om die planning helemaal na te komen.

Dan zit er nog een voorstel in, voorzitter, over de informatiehuishouding. Ik kan u vertellen dat eind oktober een extern bureau de zaak reeds uitgebreid geanalyseerd heeft en een uitvoeringsplan heeft vastgelegd. Dat uitvoeringsplan heeft de naam gekregen: 'Analyse zaakgericht werken'. Mijn collega Christophe van der Maat is verantwoordelijk voor de implementatie. De implementatie gaat goed. In het geval van de fondsen gaat het natuurlijk vooral om niet alleen om informatie goed te archiveren, maar je moet het vooral ook heel goed aanleveren. We zullen de afdeling die verantwoordelijk is voor alle deelnemingen verantwoordelijk maken voor een meer dan correcte aanlevering van alle kpi's, alle cijfers voor onze archieven, zodat ze goed aangeslagen en opgeslagen kunnen worden.

Voorzitter. Volgens mij heb ik daarin alles beantwoord.

De **voorzitter**: Het amendement.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Even naar de heer Hageman. Het amendement. Ja, voorzitter, de toezegging van het college gaat veel ruimer en veel breder. Dus in dit geval stel ik voor aan de indiener om het amendement in te trekken en vooral de toezegging van het college te accepteren.

De heer Hageman heeft gevraagd om alle kpi's. Ik denk dat dat een maatje te groot is. U krijgt de kpi's voor alle fondsen. U krijgt de methode Duisenberg. Vanuit mijn eigen portefeuille heb ik hier drie maanden terug alle kpi's aangeleverd op het gebied van economie en arbeidsmarkt. Ik zou zeggen, laten we de schaarse mensen die we in dit huis hebben ook vooral gebruiken om lekker aan de slag te gaan. Weliswaar gaat het goed in de economie en de maatschappelijke ontwikkeling in Brabant, maar er is nog heel veel werk aan de winkel.

De **voorzitter**: Mijnheer Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, mijnheer de voorzitter. Ik heb wel een beetje een probleem met het voorstel van de heer Pauli. Want ik zou dat amendement in kunnen trekken, samen met de mede-indiener, maar dan

blijft het voorstel overeind, zoals het staat. En dan moeten wij samen kritisch naar een aantal dingen gaan kijken. En ik vind uw voorstel veel beter. Dus ik worstel daar een beetje mee en ik denk dat het amendement dichterbij uw voorstel komt dan wat er nu staat. Dus wilt u daar nog eens kritisch naar kijken?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja. Ik kan niet anders zeggen dan dat het college hier integraal collectief het ruimhartige gebaar maakt, zoals ik dat verwoord heb in mijn eerste termijn, waarin we nog veel verder gaan dan wat u met uw amendement beoogt. We maken tevens de verbinding met de inhoudelijke bespreking die straks gaat plaatsvinden. We maken verbinding met kpi's over de revolverendheid, hoe het verwerkt wordt in de p&c-cyclus. Dus ik zou zeggen, mijnheer Koevoets, de toezegging van dit college staat. Uw griffie kennende heb ik maandagochtend al op mijn bord de toezegging die hier gedaan is en wat dat betekent voor de organisatie. Dus wacht u daar nou even mee. En mocht het de komende maanden niet uitkomen, dan heeft u bij de begroting nog alle gelegenheid om dat te repareren.

De **voorzitter**: Koevoets.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, ik worstel toch even hiermee, mijnheer de voorzitter. En ik ben het roerend met de heer Pauli eens. En ik stel dat voorstel vanuit het college ook uitermate op prijs. Ik denk dat het een betere aanpak is. Het is een betere aanpak. Wellicht gaat die verder dan mijn amendement. Dus dat ben ik met u eens, alhoewel ik daar ook praat over niet alleen de huidige, maar ook eventuele andere kpi's. En ik hoorde u dat ook zeggen. Dus u gaat erin verder, dus dat is goed. Dat komt dicht bij dat amendement. Als ik lees wat er in het voorstel staat vanuit de Programmacommissie, dan vind ik dat lastig. En dan zet dat ons op een achterstand. Dus ik worstel, mijnheer de voorzitter, wat ik nu moet doen met het amendement. Dan laat ik het liever toch overeind, omdat ik denk dat u daar met uw toezegging dichterbij komt dan dat we nu hier gaan besluiten om te doen wat hier in dit voorstel staat. Dat is mijn worsteling.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja, voorzitter, ik heb hier geen bezwaar tegen, mits u het college alstublieft in staat stelt om op uw amendement nog een flinke schep bovenop te doen. Want dat willen we.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Nog drie interrupties aangemeld en ik ben de volgorde een beetje uit het oog verloren. De heer Van der Wel als eerste.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Zoals ik het gelezen heb en ook gehoord van het CDA heeft u de kpi's voldoende op orde bij de fondsen. Komt er een soort van – ik dacht niet dat ik het woord ooit ging gebruiken – cross-over met andere fondsen die uw expertise zouden kunnen gebruiken?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Nou, ik moet zeggen dat de samenwerking met mijn collega's echt ongelooflijk goed is. Het is niet zo dat wij dagelijks praten over wat we beleidsmatig zouden kunnen met het Groen Ontwikkelbedrijf of wat we zouden kunnen met Brabant C, maar de afstemming is er wel degelijk. Ook om te praten hoe we het aanzienlijk kunnen verbeteren. Ik moet gewoon eerlijk zijn. Je kunt het niet vergelijken. Kijk, ondernemer zijn in de culturele sector is volstrekt nieuw. Dat is wellicht misschien nog wel moeilijker dan aan de slag gaan met economische principes die je kunt controleren op targets, rendement en dat soort

zaken meer. Datzelfde geldt ook voor onze natuuropgaven naar aanleiding van het Bleker-akkoord. Wat we willen is door bijzonder intensieve samenwerkingen proberen met meer privaat geld meer publieke natuur te ontwikkelen. Dat is een cultuurverandering en die bereik je niet binnen een of twee jaar. Het ligt zeker niet aan de goede afstemming of de goede verstandhouding. Daar ben ik uitermate tevreden over, ook vanuit mijn verantwoordelijkheid als coördinator van de deelnemingen.

De **voorzitter**: Oké. Dan de heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik heb de heer Pauli gehoord in zijn beantwoording. Ik vrees dat hij dan toch hier eigenlijk het ambitieniveau van de VVD zelf kopieert ten aanzien van de kpi's. Het is een beetje onhandig, voorzitter, dat dan de gedeputeerde die verantwoordelijk is voor de planning en control niet aanwezig is. Want uiteindelijk gaat het hier over een discussie die de Zuidelijke Rekenkamer heeft aangezwengeld, maar die een aantal keren terugkomt, namelijk dat wij onvoldoende concreet kunnen sturen. En u gaat nu erg gemakkelijk voorbij aan dat punt. Onze oproep zou zijn, en volgens mij is er redelijke steun in de Staten, om toch te kijken hoe we kunnen concretiseren voor de komende periode. En mijn vraag blijft of het college bereid is om daar gewoon het voortouw in te nemen, gezien de behoefte die er in de Staten leeft op dit punt.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja, mijnheer Hageman, ik begrijp uw oproep, maar tegelijkertijd is het een beetje lastig. We praten hier echt over de evaluatie van de fondsen en de informatieverstrekking. Dus daar wil ik het toe beperken. Ik kan daarnaast alleen over mijn eigen portefeuille praten waarvan ik zeg: het zou toch van de gekke zijn als we drie maanden terug - en ik heb geen enkele reactie van uw Staten gekregen - een uitgebreide lijst van kpi's hebben vastgesteld op het gebied van onderwijs, economie, arbeidsmarkt, dat we daar overnieuw gaan beginnen. Ik neem uw oproep mee, maar ik zeg hier namens het college dat we er verstandig aan doen, indachtig het voorstel dat nu op tafel ligt en wat de evaluatie van de informatieverstrekking van de fondsen betreft, om het daar naadloos, vlekkeloos voor te gaan regelen. En het andere zal ik bespreken met mijn collega.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Het is mooi dat u het bespreekt, maar uiteindelijk is dit een bespreking die verder gaat dan dat, omdat dit niet het enige rapport is van de Zuidelijke Rekenkamer, maar dit het meerdere is en ik dus volledig het recht heb om in ieder geval op basis van de lijn uit die rapporten ook een oproep te doen. En ik roep u niet persoonlijk op. Ik roep het college op om hier de handdoek op te pakken. En als het college dat als geheel wil doen, vind ik dat prima. Maar u hoeft zich niet persoonlijk aangevallen te voelen. Maar het is wel een behoefte die er in PS leeft. En ik groei toch meer toe naar het niveau dat we daarvan concreet werk moeten maken.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dat snap ik toch, mijnheer Hageman. Daarvoor respect. Maar ja, even concreet, als u dat wilt, dan regelt u dat of met een motie vreemd aan de orde van de dag, omdat het niet direct op dit onderwerp betrekking heeft, of u wacht even tot ik het besproken heb met mijn collega. En dan krijgt u het zo snel mogelijk. Want ik kan namelijk de consequentie niet overzien. Het betekent nogal wat voor die organisatie. En u krijgt zo snel mogelijk schriftelijk antwoord. Of mogelijkheid 3 is: u wacht tot de eerste themavergadering als mijn collega erbij is.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Ik hoop dat ik zo op alle velden complimentjes kan uitdelen, want het antwoord doet ons deugd. Er was nog één puntje waar we nog geen antwoord hebben gehoord, dat is de revolverendheid en of we goed hebben begrepen de reactie van Gedeputeerde Staten dat het eigenlijk een toezegging is, dat vanaf nu in de p&c-documenten op ieder fonds gerapporteerd zal worden op revolverendheid.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Het antwoord is ja, maar op het moment dat u verwacht dat er één standaardnorm is voor revolverendheid, dan is het nee. Want revolverendheid bij een bestaande participatie op het gebied van economie is een andere revolverendheid dan die mijn collega beoogt bij het Groen Ontwikkelfonds. Maar dat is voor u geen nieuwe informatie, want dat wisselt bij de totstandkoming. De ene keer betekent revolverend vooral dat je erin slaagt om een multiple vermenigvuldiging te realiseren, zodat je heel veel partijen erbij haalt. In het andere geval betekent revolverend in het geval van Innovatiefonds dat over tig jaar als we het fonds beëindigen ons geld nog steeds ons geld is.

De **voorzitter**: Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja, voorzitter, dat vind ik dan toch weer een wonderlijke uitspraak, want ik heb een fragmentje van een Statendebat dat tussen mevrouw Kerkhof en u ging, specifiek over wat revolverendheid nu inhoudt, en de ZRK heeft er ook een uitspraak over gedaan. Dat was toch redelijk uniform. Dat betekent gewoon dat het bedrag dat erin komt er op het einde uit komt. En dat waren toen destijds de woorden van de heer Pauli.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ik ken mijn woorden die ik uitspreek over het algemeen heel goed. Die blijven in het geheugen. Ik kan u zelfs nog vertellen dat daar een prachtige tekst over staat in de koepelnotitie die u aangereikt gekregen heeft toen het Statenvoorstel over het Innovatiefonds en het Groenfondsen, het Energie- en Breedbandfonds werd vastgesteld. We hebben letterlijk gedefinieerd dat er drie vormen van revolverend zijn. De eerste is dat het geld je geld blijft op het moment dat je aan het eind van de looptijd van een fonds de zaak ophaalt. Dat is een. De tweede is dat het zelfs rendement oplevert en de derde is dat het meerdere keren ingezet moet kunnen worden voordat het uiteindelijk verdamppt. Dat is bijvoorbeeld bij het Groen Ontwikkelfonds het geval, waar natuurlijk waardering van natuurgebieden tegenover staat. Dat stond in het oorspronkelijke voorstel en dat is nog steeds de bedoeling.

De **voorzitter**: Goed. Mag ik stilte in de zaal? Interruptie Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. De toezegging van de gedeputeerde is wel heel ambitieus. En dat opgeteld ook bij de toezegging die de heer Van Merrienboer gedaan heeft richting de eerste burap moet er denk ik heel hard en heel veel gewerkt worden. Dus in die zin gaat het lukken. Maar dan ga ik even terug. Toen het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer kwam en u gaf daarop een reactie, toen was die reactie nogal een stuk lauwer dan dat u nu doet. Want wat heeft het gemaakt dat u nu zegt: ik kan deze scherpe toezegging doen dat ik echt binnen die korte tijdspanne kan leveren, waar we eigenlijk als Staten al lang om vragen, maar in een reactie van de Zuidelijke Rekenkamer

op hun rapportage daar toch wat wegebt waardoor sommige fracties toch aangeven: we hebben er een amendement voor nodig? Wat is er in die tussenliggende periode gebeurd?

De **voorzitter**: Ja. De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Nou, als u de bestuurlijke reactie leest, dan kunt u het ook een beetje lezen, maar niet zo concreet. Daar heeft u gelijk in. Tegelijkertijd wilden wij als GS ook even kijken hoe uw nieuwe werkwijze die u bepaald heeft voor de programmaraad in de praktijk werkt. In de oude situatie zouden we dat als GS waarschijnlijk gelijk aan u voor hebben gelegd.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De gedeputeerde was klaar met zijn beantwoording. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Dingemans, die namens de Programmaraad nog een paar punten zal behandelen. Mevrouw Dingemans heeft het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Namens de Programmaraad wil ik u allen danken voor uw opmerkingen, uw vragen en ook uw complimenten over het onderzoeksrapport. We nemen ze graag mee naar het bestuur en de leden en de onderzoekers van de Zuidelijke Rekenkamer. Wat we ook mee zullen nemen, is het verzoek van de Partij voor de Dieren om een vervolgonderzoek te doen naar het Groen Ontwikkelfonds. En ik doe hierbij graag opnieuw de oproep aan u allen dat als u ideeën heeft voor nieuwe onderzoeken, dan kunt u die altijd indienen bij ons, bij de Programmaraad. Dan nemen we die graag mee.

We zijn verheugd over de toezegging van de gedeputeerde dat hij het eerste beslispunt uit het voorstel op een zo ruimhartige manier wil uitleggen. En het debat heeft daar volgens ons ook goed aan bijgedragen.

We zijn ook verheugd dat het aanbieden van het rapport op 7 april heeft geleid tot een goed gesprek toen en een behoefte die bij heel veel fracties leefde om daar nog eens verdiepend op door te praten. We zagen dat op een aantal onderwerpen ook al concreet vandaag. En de laatste memo van gedeputeerde Van den Hout, dat er zelfs een begrotingswijziging en een Statenvoorstel aankomt later dit jaar.

Nogmaals de oproep, als u punten voor ons heeft, dan horen we dat heel graag en dank u wel voor nu.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans voor haar bijdrage. Dan kijk ik of er behoefte is aan een tweede termijn. Mijnheer Koevoets? Niet het geval. Mijnheer Steenbakkers, behoefte aan een tweede termijn? Gaat uw gang.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voorzitter. Eigenlijk heel kort. Een verduidelijking van onze kant. Want ik vrees dat ik initieel even de woorden van D66 verkeerd had begrepen in het begin, dat er gerapporteerd moet worden over alle kpi's. Ik probeer even een bevestigende knik, of dat bedoeld was. Een mooi voorstel, maar wij bedoelden een voorstel van alle kpi's over de fondsen. Dat was onze instelling als CDA. Verder dank voor de heldere antwoorden op onze vragen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Steenbakkers. Ik kijk even naar de heer Heijmans. Geen behoefte aan een tweede termijn. Mevrouw Van der Kammen ook niet. Wie van de woordvoerders wel? Volgens mij geen behoefte aan een tweede termijn. Dan kijk ik of er nog behoefte is aan een reactie. Volgens mij is dat niet meer nodig. Geen aanvullende vragen, alleen commentaar en vaststellen. Dan sluit ik hiermee de beraadslagingen over dit rapport en zullen we straks stemmen. Ik denk dat ik namens u allen me kan aansluiten bij de dank aan onze Rekenkamer voor het werk dat ons helpt ons werk te doen.

36/17 Statenvoorstel Benoeming griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant voor onbepaalde tijd m.i.v. 11 juni 2017

De **voorzitter**: Dan is nu aan de orde een Statenvoorstel Benoeming in vaste dienst van onze griffier voor onbepaalde tijd. Er is één lid dat het woord zal voeren. Namens de Werkgeverscommissie zal de heer Van Gruijthuijsen achter de tafel plaatsnemen. Dan is nu het woord aan de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. In het voorliggende Statenvoorstel geeft de Werkgeverscommissie aan dat na consultaties en het nauwkeurig volgen van de griffier in het afgelopen jaar zij tot de conclusie is gekomen dat mevrouw Ten Cate voldoet aan de eisen van de functie van de griffier en draagt haar daarom voor voor onbepaalde tijd te worden benoemd in deze functie.

De PVV-fractie wil haar graag gelukwensen met deze voordracht, maar wel met een boodschap. Deze positieve beoordeling van de Werkgeverscommissie betekent nog niet dat de griffie als organisatie optimaal functioneert. Binnen de griffie is nog veel verbetering mogelijk. Met een focus op haar primaire taak van het gedegen ondersteunen van Provinciale Staten, wat een noodzakelijke factor is in het goed functioneren van een dualistisch stelsel. De PVV-fractie hoopt dat op dat vlak met deze griffier goede resultaten geboekt kunnen gaan worden en wenst haar hierbij heel veel succes.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. Ik denk niet dat er een reactie per se nodig is van de Werkgeverscommissie. Dan stel ik vast dat we de beraadslagingen ook op dit punt kunnen sluiten.

IV Stemming

42/17 Statenvoorstel Lijst Ingekomen Stukken periode 20 april 2017 tot en met 17 mei 2017

De **voorzitter**: En we geven even de gelegenheid aan de leden die buiten de zaal aan het werk zijn. Zo te zien zijn er dat niet veel, maar toch even de gelegenheid om zich naar de zaal te begeven.

Dan wil ik u vragen uw plaatsen in te nemen en u vragen u klaar te maken voor een reeks van stemmingen.

De tellingen zijn compleet, we zitten aan tafel.

Dan wil ik eerst vragen of iemand van u stemming verlangt over de wijze van afdoening van de lijst van ingekomen stukken. Betreft Statenvoorstel 42/17. Wenst iemand stemming? Nee, dan stel ik voor bij acclamatie vast te stellen dat dit is aangenomen.

12/17 Motie 2a bij Statenvoorstel Jaarstukken 2016

De **voorzitter**: Er was ook een motie waar de stemmen staakten bij de behandeling van de jaarstukken. Die betreft de motie onder stuknummer 2a, bij u bekend bij Statenvoorstel 12/17. Ik breng die motie nu in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met de eerder geuite stemverklaring.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

18/17 Amendement A1a bij Statenvoorstel Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2017

De **voorzitter**: Dan is nu aan de orde de stemming over amendement A1a. Ook daar staakten de stemmen. Dat is een amendement dat ziet op het Reglement van orde van Provinciale Staten. Het amendement is bij u bekend onder A1a op stuknummer 18/17. Ik breng het amendement in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het amendement is verworpen.

18/17 Statenvoorstel Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2017

De **voorzitter**: Dan breng ik nu in stemming het Statenvoorstel Reglement van orde zelf. Nogmaals, bij u bekend onder stuknummer 18/17. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is dit Statenvoorstel aangenomen.

03/17 Statenvoorstel Verordening planschade Noord-Brabant

De **voorzitter**: De volgende stemming gaat over het Statenvoorstel Verordening planschade Noord-Brabant, bij u bekend onder stuknummer 03/17. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit Statenvoorstel is unaniem door uw Staten aangenomen.

21/17 Amendement A2 bij Statenvoorstel 21/17 Tweede wijzigingsverordening Algemene subsidieverordening Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dan ben ik nu bij het volgende, dat is het amendement A2. Dat ziet op stuknummer 21/17, dat betreft de Tweede wijzigingsverordening van de Algemene subsidieverordening Noord-Brabant. Ik breng dus eerst het amendement in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklauw** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Het amendement is verworpen.

21/17 Statenvoorstel Tweede wijzigingsverordening Algemene subsidieverordening Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dan ben ik nu bij de stemming over het voorstel zelve, 21/17. Ik herhaal: de Tweede wijzigingsverordening Algemene subsidieverordening Noord-Brabant. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkens** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Aangezien het zojuist behandelde amendement niet is aangenomen, is onze fractie genoodzaakt tegen te stemmen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is aangenomen.

22/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

De **voorzitter**: Dan zijn wij nu bij de voorstellen waarvan de beraadslaging vandaag heeft plaatsgevonden en waarvoor nu de stemming plaats gaat vinden. Dat is allereerst 22/17. Dat betreft de zienswijze betreffende de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Unaniem door uw Staten aangenomen.

34/17 Statenvoorstel Zienwijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

De **voorzitter**: Dan krijgen we onder 34/17 datzelfde betreffende Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Unaniem door uw Staten aangenomen.

35/17 Statenvoorstel Zienswijzen op de ontwerpbegroting 2018 en de meerjarenraming 2019-2021 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant Noord

De **voorzitter**: Dan krijgen we onder 35/17 hetzelfde met betrekking tot de Omgevingsdienst Brabant Noord. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Unaniem door uw Staten aangenomen.

Dan was er een motie 1 betreffende 35/17. Motie bij stuknummer 1 bij u bekend breng ik in stemming. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen met stemverklaring. Een sympathieke motie, maar naar onze mening een discussie die in eerste instantie in het algemeen bestuur thuishoort.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

40/17 Statenvoorstel Zienswijze conceptbegroting 2018 van Parkschap nationaal park De Biesbosch

De **voorzitter**: Dan krijgen wij nu het Statenvoorstel betreffende Zienswijze conceptbegroting Parkschap nationaal park De Biesbosch. 40/17. Instemming. De VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Unaniem door uw Staten aangenomen. Motie 2. Daar hoort ook een motie bij en dat is de motie bij u bekend onder stuknummer 2. Die breng ik nu in stemming. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

38/17 Statenvoorstel Evaluatie Zuidelijke Rekenkamer Informatievoorziening investeringsfondsen Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij de stemming over het Statenvoorstel Zuidelijke Rekenkamer, maar daar gaat eerst het amendement in stemming gebracht worden. Dat is amendement onder stuknummer A1 bij u bekend. De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Tegen met stemverklaring. De beantwoording en toezegging van de gedeputeerde om alle bestaande kpi's en eventueel nieuwe kpi's te overleggen in juli met GS, daar gaan wij vooralsnog mee akkoord. Het lijkt verder te gaan dan dit amendement. Dank u.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen met stemverklaring. Omdat het antwoord van de gedeputeerde meer toezegt dan in dit amendement vervat, vinden wij het amendement overbodig. Dus tegen.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen met stemverklaring. Ik vond de opmerking van de gedeputeerde beter dan het amendement.

De **voorzitter**: Het amendement is verworpen. Dan krijg ik nu 38/17. Dat betreft het eigenlijke Statenvoorstel betreffende de evaluatie ZRK, informatievoorziening investeringsfondsen. Mag ik stilte in de zaal alstublieft? De fractie van de VVD.

De heer **Koevoets** (VVD): Voor, maar met stemverklaring. We betreuren het dat het amendement niet is aangenomen, omdat weliswaar, zoals fracties zeggen, de toezegging van de gedeputeerde verder gaat. Maar wat nu in het uiteindelijke voorstel en besluit komt gaat veel minder ver dan wat wij beogen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor met een stemverklaring, voorzitter. De gedeputeerde heeft duidelijk gezegd: wat ik toezeg komt in de notulen en geldt dus als besluit.

De **voorzitter**: PVV.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Voor met een stemverklaring. Wat de PVV betreft zouden de conclusies veel krachtiger moeten worden geformuleerd in het voorstel, omdat het gevoel van urgentie nu lijkt te ontbreken. Desondanks zullen wij niet tegenstemmen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor met dezelfde stemverklaring als de SP.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor met dezelfde stemverklaring als de SP.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Unaniem is dit voorstel door uw Staten aangenomen.

36/17 Statenvoorstel Benoeming griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant voor onbepaalde tijd m.i.v. 11 juni 2017

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij het voorstel betreffende de benoeming van de griffier in onbepaalde dienst. Mag ik voorstellen dat we dat bij acclamatie omarmen? Geen stemming nodig.

(Applaus)

De **voorzitter**: Dan heb ik namens u allen voor onze griffier een klein bloemetje om dat te onderstrepen, om haar te feliciteren met deze benoeming voor onbepaalde tijd voor deze mooie opdracht de Staten van Brabant te dienen.

II. Sluiting

De **voorzitter**: Dames en heren. Hiermee zijn wij aan het einde gekomen van deze vergadering. Ik dank u zeer hartelijk voor al uw inbreng. De kaarten voor lief en leed zijn rondgegaan. En wij hebben de eerstvolgende Statendag op 23 juni a.s. Ik wil u verzoeken uw sprekerspasje in te leveren. En ik heb nog een kleine bijzonderheid en nog een bosje bloemen. Wij kennen allemaal Loes Koenen, die hier al tien jaar de koffie schenkt, ons fruithapje op tijd brengt en zij gaat met pensioen. En ik heb ook voor haar een bos bloemen. En ik verwacht een groot applaus met grote dank voor Loes.

(Applaus)

De **voorzitter**: De vergadering is gesloten.

De voorzitter sluit om 16.55 uur de vergadering.